

Ὁ λόγος ἔγενε σαίμα

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

ΕΙΣ ΕΠΑΙΝΟΝ ΚΑΙ ΤΙΜΗΝ ΚΑΙ ΔΟΞΑΝ
ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΘΕΟΥ
ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΑ ΜΑΣ
ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	σελ. 7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	σελ. 11
ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ ΤΟΥ ΔΙΦΥΣΙΚΟΥ ΔΟΓΜΑΤΟΣ	σελ. 15
ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΔΟΞΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΣΕΩΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ	σελ. 25
ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ	σελ. 37
Κ. ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΥ : ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ	σελ. 49
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	σελ. 59
ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΙΣΤΕΩΣ	σελ. 63

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

«Προφῆται ἄς λαλῶσι καὶ οἱ ἄλλοι ἄς διακρίνωσιν» (Α' Κορ. ιδ' 29).

Θέματα μὲ χριστολογικὸ περιεχόμενον δημοσιεύονται τακτικά, εἴτε στὰ διάφορα χριστιανικά περιοδικὰ εἴτε εἰς εἰδικὰς μελέτες. Στὰ δημοσιεύματα ὅμως αὐτὰ ὑποστηρίζεται ἐπίμονα μόνον ἡ μία ἐκδοχὴ τοῦ χριστολογικοῦ δόγματος, ἡ λεγομένη «Διφυσικὴ», δηλαδή ἡ ἐκδοχὴ τῶν δύο φύσεων τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ τὴν ἐνανθρώπισί Του.

Ἐξ αἰτίας αὐτῆς τῆς μονόπλευρης ἔρευνας ἐκρίναμε ὅτι ἡ μελέτη καὶ τῆς ἄλλης ἐκδοχῆς, τῆς «Κενωτικῆς» τὴν ὁποίαν παρουσιάζομε ἐδῶ, ὄχι μόνον θὰ πλουτίσῃ τὴν πνευματικὴ γνῶσι τῶν πιστῶν ἀλλὰ καὶ θὰ δοξάσῃ τὸ ὄνομα Ἐκεῖνου ὁ ὁποῖος ἔγινε πράγματι πτωχὸς ὥστε νὰ γίνωμε ἐμεῖς πλούσιοι.

Μόνον ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἔχει φοβερὴ ἄγνοια στὰ δογματικά, θὰ μπορούσε νὰ στιγματίσῃ τὴν Κενωτικὴν διδασκαλίαν ὡς «ὀρθολογιστικὴν» ἢ «μοντερνιστικὴν», δεδομένου ὅτι, καθὼς εἶναι γνωστὸ, οἱ ὀρθολογιστὲς ἢ μοντερνιστὲς δὲν δέχονται τὴν προαιωνία ὑπαρξί τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὡς τελείου Θεοῦ, οὔτε τὴν θαυματουργικὴν γέννησί Του διὰ Πνεύματος Ἁγίου, οὔτε τὴν ἀπόλυτην ἀναμαρτησίαν Του, οὔτε τὴν σωματικὴν ἀνάστασί Του ἐκ τῶν νεκρῶν, οὔτε τὴν τωρινὴν ἰσόθεον κατάστασί Του, θεμελιώδη δόγματα τὰ ὁποῖα οἱ ἀσπαζόμενοι τὴν παρούσα Κενωτικὴν διδασκαλίαν δέχονται ὀλοφύχα. Καμμία λοιπὸν σχέσις μεταξύ τῆς Κενωτικῆς διδασκαλίας τὴν ὁποίαν παρουσιάζομε καὶ τῶν πλανῶν τοῦ μοντερνισμοῦ ἢ Ὀρθολογισμοῦ.

Ὅσον εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἡ ἄγνοια γεννᾷ πλάνη καὶ παρε-

ξήγησι ἄλλο τόσο καὶ ἡ διαφώτισις τῶν πραγμάτων πληροφορεῖ καὶ οἰκοδομεῖ. Ἐνας, μάλιστα, ἀπὸ τοὺς σκοποὺς τῆς παρουσίας μελέτης μας εἶναι νὰ πληροφορήσῃ ὅποιονδήποτε ἐναντιώνεται στὴν Κενωτικὴ διδασκαλία, δίχως πρῶτα νὰ γνωρίζῃ ἀκριβῶς περὶ τίνος πρόκειται.

Ἄς ἀναφέρωμε ἐδῶ τὰ παρακάτω λόγια ἐνὸς σοφοῦ Χριστιανοῦ: «Ἐκεῖνος ποὺ δὲν ξέρει νὰ συζητήσῃ εἶναι μωρός· ἐκεῖνος ποὺ δὲν θέλει νὰ συζητήσῃ εἶναι φανατισμένος· ἐκεῖνος ποὺ δὲν τολμᾷ νὰ συζητήσῃ εἶναι σκλάβος». Ἡ μελέτη μας αὐτὴ δὲν ἀπευθύνεται οὔτε στοὺς μωρούς, οὔτε στοὺς φανατισμένους, οὔτε στοὺς σκλάβους. Ἀπευθύνεται στοὺς Χριστιανούς οἱ ὅποιοι σέβονται τὴν ἐλευθερίαν τοῦ πνεύματος, δηλαδὴ τὴν μορφήν τῆς ἐλευθερίας ποὺ σέβεται καὶ ὁ ἴδιος ὁ Θεός. «Ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ λοιπὸν μὲ τὴν ὁποίαν ἐλευθέρωσεν ἡμᾶς ὁ Χριστός, μένετε σταθεροὶ καὶ μὴ ὑποβληθῆτε πάλιν εἰς ζυγὸν δουλείας» (Γαλ. ε' 1).

Θὰ προσπαθήσωμε νὰ μὴν ἀφήσωμε τὴν παραμικρὴ ὑποψία ὅτι ὑποτιμᾶμε τὸ πρόσωπο τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ Σωτῆρα μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τούναντίον Τὸν μεγαλύνουμε, κατὰ τὸν ἴδιον ἀκριβῶς τρόπον ποὺ Τὸν μεγαλύνουν καὶ οἱ Γραφές ὅταν βεβαιώνουν ὅτι, «Αὐτὸς ἔγινε κατάρρα» (Γαλ. γ' 13)· ὅτι «Τὸν ἔκαμε ἁμαρτία» (Β' Κορ. ε' 21)· ἢ ὅτι «βλέπομεν τὸν Ἰησοῦν ὀλίγον τι παρὰ τοὺς ἀγγέλους ἡλαττωμένον» (Ἐβρ. β' 9).

Ἄς ἐξηγήσωμε ἐπίσης ὅτι ὅλοι οἱ ἀναγεννημένοι διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος πιστοὶ ἔχομε αἰωνία ζωὴ καὶ θὰ ἰδοῦμε τὸν Χριστόν, ἄσχετα ἂν δεχώμεθα τὴν «Διφυσικὴν» ἢ τὴν «Κενωτικὴν» διδαχὴν.

Ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον παρουσιάζομε καὶ ὑποστηρίζομε τὸ δόγμα τῆς Κενώσεως τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Θεοῦ εἶναι ὁ ἐξῆς:

Πρῶτα, ἐξιστοροῦμε τίς Ἐκκλησιαστικὲς καὶ πολιτικὲς ζυμώσεις ποὺ ἐπέβαλαν στὴν ἱστορικὴ Ἐκκλησίαν τὸ παρά-

ξενο δόγμα τῶν δύο φύσεων τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Κατόπιν ἐλέγχουμε τὸ δόγμα αὐτὸ μὲ τὸ φῶς τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Ἀκολουθῶς ἐξετάζουμε τὰ κυριώτερα χωρία τῆς Γραφῆς τὰ ὁποῖα οἱ δεχόμενοι τὸ δόγμα τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ ἐπικαλοῦνται γιὰ νὰ πολεμήσουν τὸ δόγμα τῆς Κενώσεως. Τέλος, ἐκθέτομε τὴ διδασκαλία περὶ τῆς Κενώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, καθὼς ὁ Κ. Μεταλληνὸς τὴν ἐρμηνεύει στὴν εἰδικὴ μελέτη του.

Παραδίδομε λοιπὸν τὴ χριστολογικὴ αὐτὴ μελέτη στὴν Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ πλέον χριστιανικὸς τρόπος ποὺ ταιριάζει νὰ ἀκολουθοῦμε, ὅταν διαφωνοῦμε μὲ ὀρισμένους ἐν Χριστῷ ἀδελφούς μας, εἶναι νὰ συζητᾶμε τὶς ἀπόψεις μας μὲ ἐλευθερίᾳ πνεύματος, μὲ ἀγάπη καὶ μὲ φόβου Θεοῦ, «ἐξετάζοντας καθ' ἡμέραν τὰς Γραφὰς ἂν οὕτως ἔχωσι ταῦτα» (Πραξ. ιζ' 11).

ΓΕΡ. ΖΕΡΒΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἡ Κένωσις τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ εἶναι μία ἀπὸ τῆς δογματικῆς ἀλήθειαις τὴν ὁποίαν ἐρεῦνησε καὶ ἐδίδαξε ὁ Κ. Μεταλληνός. Γράφει:

«Ἡ Χριστολογία ζωογονεῖ τὴν ψυχὴν ὅταν ἐρευνᾷ μὲ πνεῦμα εὐσεβείας καὶ δόξης τοῦ Θεοῦ. Ὁ Χριστὸς μᾶς παραγγέλλει νὰ Τὸν τρῶμε καὶ νὰ Τὸν πίνωμε γιὰ νὰ ζήσωμε δι' αὐτοῦ, (Ἰωάν. ζ' 57)· τὸ δὲ θέλημα τοῦ Θεοῦ εἶναι νὰ καταστήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, (Ἐφεσ. δ' 13).

Πρέπει νὰ ζητᾶμε νὰ γνωρίσωμε βαθύτερα τὸν Χριστόν, ἀρκεῖ νὰ μένωμεν εἰς ἐκεῖνα ποῦ ἡ Γραφή μᾶς ἀποκαλύπτει γιὰ τὸ Πρόσωπό Του».

Καὶ ἰδοὺ τί μᾶς φανερῶνει ἡ Ἁγία Γραφή γιὰ τὸ Πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ:

Ὅταν ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ὁ αἰώνιος Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, τὸ δεύτερο πρόσωπο τῆς Τριάδος, ἄφησε κατὰ μέρος τῆς δυνάμεις καὶ τῆς ιδιότητες ποῦ εἶχε στὸν Οὐρανό, ὡς τέλειος Θεός, καὶ κατέβηκε στὴ γῆ γιὰ νὰ ζήσει μία περίοδο τριάντα τριῶν χρόνων, μέσα στὰ περιορισμένα ὄρια τῆς ἀνθρώπινης φύσεως, ὡς πραγματικὸς ἄνθρωπος.

Τὸ Πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἦταν ἓνα καὶ τὸ ἴδιο μὲ τὸ Πρόσωπο τοῦ προαιωνίου Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἦταν ἴσος μὲ τὸν Πατέρα ὡς πρὸς τὴν δύναμι καὶ τὴ δόξα. Ὅταν ὁμως ἐγίνε σὰρκα καὶ «ἐπτώχευσε», «ἄδειασε τὸν Ἐαυτὸν Του» ἀπὸ ὅλες τῆς ιδιότητες καὶ τῆς τελειότητες ποῦ ξεχωρίζουν τὸν Θεὸν ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον. Ἔτσι, ἡ ζωὴ Του ἐπάνω στὴ Γῆ ἦταν μία ἀληθινὰ ἀνθρώπινη ζωὴ, ὑποκείμενη στοὺς ἰδίους πειρασμοὺς στοὺς ὁποίους ὑπόκειται καὶ ὁ καθένας ἄνθρωπος. Ἐγίνε «κατὰ πάντα ὁμοίος μὲ τοὺς ἀδελφούς», χωρὶς ὁμως νὰ διασπάσῃ τὸν σύνδεσμόν Του μὲ τὸν Θεό, λόγῳ ἁμαρτίας.

Πρῶτα, λοιπόν, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὑπῆρχε προαιωνίως ὡς τέλειος Θεός· κατόπιν ἐγίνε πραγματικὸς ἀλλὰ ἀναμάρτητος ἄνθρωπος, ἐξαρτώμενος ἀπὸ τὸν Πατέρα· ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀνάληψί Του ὑψώθηκε πάλιν στὴν δόξα τοῦ τελείου Θεοῦ.

Ἡ πληθώρα τῶν ἐδαφίων μὲ τὰ ὁποῖα ὁ Μεταλληνός ἐφρόντισε

καθώς θά ἰδοῦμε, νά ἐμπλουτίσῃ τὴν παραπάνω διδασκαλία μαρτυρεῖ ὅτι τὸ δόγμα αὐτὸ τῆς Κενώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἔχει τὶς ρίζες του στὸ ἔδαφος τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ ἰδιαίτερα στὰ Εὐαγγέλια. Γράφει:

«Στὴν ἔρευνά μας γιὰ τὴν ἀλήθεια περὶ τοῦ Προσώπου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ δὲν ἐνδιαφερόμεθα εἰς ὅσα ἔχει νά μᾶς πῆ ἡ ἐκκλησιαστικὴ Παράδοσις (δηλαδὴ αἱ Σύνοδοι) ἀλλὰ εἰς ἐκεῖνα ποῦ ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ μᾶς ἀποκαλύπτει».

Μὲ τὰ λόγια αὐτά, ὁ Μεταλληνὸς παραμερίζει τὸ ἀστήρικτο χριστολογικὸ δόγμα ποῦ διαμόρφωσε ἡ ἐκκλησιαστικὴ Παράδοσις σύμφωνα μὲ τὸ ὅποῖον, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὅταν ἐνσαρκώθηκε, ἐπρόσθεσε ἐπάνω Του τὴν ἀνθρώπινη φύσι, χωρὶς νά ἀφίση τίποτε ἀπὸ τὴν θεία Του φύσι καὶ ἐξουσία. Ἔγινε δηλαδὴ ἄνθρωπος δίχως νά παύσῃ ποτὲ ἐπὶ τῆς Γῆς νά εἶναι καὶ τέλειος Θεός, μὲ τὴν παντοδυναμία, τὴν παντογνωσία καὶ τὴν πανταχοῦ παρουσία ποῦ εἶχε καὶ στοὺς Οὐρανοὺς.

Στὴν παράδοσι τῆς ἱστορικῆς Ἐκκλησίας τὸ δόγμα αὐτὸ εἶναι γνωστὸ ὡς «τὸ δόγμα τῆς Χαλκηδόνας», ἐπειδὴ εἶναι τὸ γέννημα τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου τῆς Χαλκηδόνας.

Καὶ ἰδοὺ πῶς ἐγεννήθηκε τὸ παράξενο καὶ ἀστήρικτο αὐτὸ Δόγμα:

Ἦταν ἡ 8η Ὀκτωβρίου τοῦ 451 μ.Χ. Ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα, στὴ Χαλκηδόνα, ἀπέναντι στὴν Κωνσταντινούπολι, περισσότεροὶ ἀπὸ 500 ἱεράρχες βρέθηκαν συγκεντρωμένοι. Εἶχαν ἔλθει ἀπὸ μέρη κοντινὰ καὶ μακρυνά. Ἀπὸ τὴ Θράκη, τὴ Μακεδονία, τὴν Ἀχαΐα, τὸν Πόντο, τὴ Συρία, τὴ Μεσοποταμία, τὴν Ἀφρικὴ, ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὴ μακρυνὴ Ἰσπανία.

Ἡ Σύναξις αὐτὴ εἶναι γνωστὴ ὡς «Ἡ Δ΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος τῆς Χαλκηδόνας». Ὁ αὐτοκράτορας τοῦ Βυζαντίου Μαρκιανὸς καὶ ἡ γυναίκα του Πουλχερία ἦσαν οἱ ὑπεύθυνοι γιὰ τὴ σύγκλησι τῆς Συνόδου.

Τὸ κύριο θέμα τῶν συζητήσεων: Ἡ Σχέσις τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ μεγάλη αἴθουσα τοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Εὐφημίας, ὅπου θά γινόταν ὁ διάλογος, παρουσίαζε τὴν πρέπουσα διακόσμησι κι' ἐπισημότητα. Τὰ Εὐαγγέλια — σύμβολα θεοπνευστίας, — ἦσαν ἐπιδεικτικὰ τοποθετημένα στὸ κέντρο τῆς αἴθουσας, ἐνῶ στὶς δύο ἀπέναντι πλευρὲς οἱ Συνοδικοὶ ἦσαν καθισμένοι σύμφωνα μὲ τὴν ἔθυμοτυπία καὶ τὸν ἱεραρχικὸ βαθμὸ τους. Σὰν πρωτεύοντες ἐκκλησιαστικοὶ διακρίνονταν ὁ Πατριάρχης Κων/λεως Ἀνατόλιος καὶ οἱ λεγάτοι τοῦ Πάπα. Ἀκολουθοῦσαν κατὰ σειρά οἱ Μητροπολίτες, ὕστερα οἱ Ἐπίσκοποι καὶ

τέλος οί ήγούμενοι —, αὐτοί οί τελευταῖοι, δὲν εἶχαν δικαίωμα ψήφου.

Μολονότι τὰ θέματα γιά συζήτησι ἦσαν δογματικά καὶ πνευματικά, ὀλόκληρη ἡ εὐθύνη γιά τῖς ἐργασίες τῆς Συνόδου βρισκόταν στὰ χέρια μιᾶς πολιτικῆς ἐπιτροπῆς, ἀπὸ 18 ἀντιπροσώπους διωρισμένους ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν αὐτοκράτορα.

Ἡ ἀνάμειξις τοῦ αὐτοκράτορα στὰ ἐκκλησιαστικά εἶχε τὴν ἀρχή τῆς ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ἀκόμα τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, ὅταν ἡ πολιτικὴ ἐξουσία ἀδελφώθηκε μὲ τὴν ἐκκλησιαστικὴ ζωή. Τὸ σύμπλεγμα αὐτὸ Πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας ἦταν καρπὸς τῆς Ἑλληνικῆς πολιτικῆς φιλοσοφίας καὶ τὸ παρουσίασε, μὲ Χριστιανικὸ ἔνδυμα, στὸν αὐτοκράτορα ὁ φίλος του, Ἐπίσκοπος Καισαρείας, Εὐσέβειος. Σύμφωνα μὲ τὸ σύστημα αὐτὸ ὁ αὐτοκράτορας, σὰν ὑπατος πολιτικὸς ἄρχοντας ἦταν συνάμα καὶ ὁ ἐπίγειος ἀντιπρόσωπος τοῦ Χριστοῦ, μὲ τὴν εὐθύνη νὰ κρατῆ τὴν πίστι καθαρή καὶ τὴν Ἐκκλησίαν ἐνωμένη. Καθόλου λοιπὸν παράξενο γιὰ τὴν ἕκτη συνεδρία πού ἦταν ἡ πανηγυρικὴ συνεδρία τῆς Συνόδου, παρουσιάστηκαν γιά νὰ προεδρεύσουν ὁ αὐτοκράτορας Μαρκιανὸς καὶ ἡ Πουλχερία. Τὴν ἡμέρα ἐκείνη, ἦταν ἡ 25ῃ Ὀκτωβρίου, οἱ δύο ἡγεμόνες, μπῆκαν στὴν γιορταστικὴ αἴθουσα ντυμένοι σὰν ἀγγελιοφόροι τοῦ οὐρανοῦ. Οἱ αὐτοκρατορικοὶ μανδῦες τοὺς ἦσαν καταστολισμένοι μὲ χρυσάφια καὶ μὲ πολύτιμες πέτρες, πού λαμποκοποῦσαν μεγαλοπρέπεια. Οἱ ποιμενάρχες ἐσηκώθηκαν καὶ τοὺς προσφώνησαν κατὰ τὸ τυπικὸ τῆς Ρωμαϊκῆς Συγκλήτου: «Πολλὰ τὰ ἔτη Μαρκιανέ, δεύτερε Κωνσταντίνε, δεύτερε Παῦλε, δεύτερε Δαυῖδ... δὰς τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως... Πολλὰ τὰ ἔτη ἱερέα αὐτοκράτορα... διδάσκαλε τῆς πίστεως... ἡ αὐτοκρατορία σου ἄς διαμένῃ εἰς τὸν αἰῶνα».

Σὰν ἐξεθῦμαναν οἱ πανηγυρικοὶ χαιρετισμοὶ καὶ ὁ εὐχάριστος θόρυβος, ὁ αὐτοκράτορας πῆρε τὸν λόγο καὶ ἐχαιρέτησε ἐπίσημα τὴν Σύνοδο. Κατόπιν ἐξήγησε ὅτι ἀνέκαθεν εἶχε στὴν καρδιά του τὰ ὀρθὰ δόγματα τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὅτι, σὰν ὑπερασπιστὴς τῆς πίστεως, θεωρεῖ καθήκον του νὰ κατοχυρώσῃ τὰ δόγματα αὐτὰ μὲ κάθε μέσον. Ὑστερα ἐζήτησε νὰ μάθῃ σὲ ποιὲς ἀποφάσεις κατέληξαν οἱ συνοδικοί. Ἦταν φυσικὸ νὰ δείξῃ ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον στὸ Χριστολογικὸ δόγμα, ἐπειδὴ ἀποτελοῦσε καὶ τὸ κύριο θέμα πού ἐκλήθηκε ἡ Σύνοδος νὰ ξεκαθαρίσῃ καὶ νὰ διατυπώσῃ.

Οἱ ἐπίσκοποι ἐπληροφόρησαν τὸν αὐτοκράτορα ὅτι στὸ Χριστολογικὸ ἡ Σύνοδος υἰοθετήσε ὁμόφωνα τῖς ἀπόψεις τοῦ Πάπα Λέοντος

Α' και τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας. Αὐτὸ ἐννοοῦσε ὅτι, σύμφωνα με τὴν ἐπίσημη Συνοδικὴ ἀπόφασι, ὁ Χριστός, στὴν περίοδο τῆς ἐνσαρκώσεώς Του, ἦταν τέλειος Θεὸς και τέλειος ἄνθρωπος με τὶς δύο φύσεις Του ἐνωμένες, δίχως σύγχυσι, δίχως ἀλλαγὴ, ἀδιαίρετες και ἀχώριστες ¹.

Ὅταν ἄκουσε τὰ νέα ὁ αὐτοκράτορας εὐχαριστήθηκε. Ὑστερα ἐρώτησε τοὺς Ἀρχιερεῖς ἂν ὑπάρχη κάποιος ποὺ νὰ διαφωνῆ. Αὐτοὶ σὰν ἀπάντησι, ἐφώνησαν· «Πάντες οὕτω πιστεύομεν. Μία πίστις, μία γνώμη· πάντες συναινέσαντες ὑπεγράψαμεν· πάντες Ὁρθόδοξοι ἐσμέν. Αὕτη ἡ πίστις τῶν Ἀποστόλων· αὕτη ἡ πίστις τῶν Ὁρθοδόξων· αὕτη ἡ πίστις τὴν Οἰκουμένην ἔσωσεν...»

Τῆ στιγμῆ ἐκείνῃ ἐδραιώθηκε στὴν ἱστορικὴ ἐκκλησία και ἀναγνωρίστηκε τὸ δόγμα τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ, ὅτι δηλαδὴ ὁ Ἰησοῦς ἔγινε ἄνθρωπος ἀλλὰ δὲν ἔπαυσε ποτὲ νὰ εἶναι συγχρόνως και Θεός, με τέλεια κατοχὴ τῆς θείας Του φύσεως και πληρότητος. Καὶ τὸ δόγμα αὐτὸ ἐννοεῖ, ὅτι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἐντύθηκε τὴν ἀδυναμία τῆς ἀνθρωπίνης σάρκας ἀλλὰ σὰν Θεός ἦταν συνάμα και παντοδύναμος. Προώδευε στὴ σοφία σὰν ἄνθρωπος ἀλλὰ σὰν Θεός ἦταν συνάμα πάνσοφος και παντογνώστης. Περπατοῦσε σὰν ἄνθρωπος, μέσα στὸν χῶρο και στὸν χρόνον, ἀλλὰ σὰν Θεός ἦταν πανταχοῦ παρών, κ.ο.κ.

Ἄς ρίξωμε λοιπόν, πρῶτα μιὰ σύντομη ματιὰ στὰ πρόσωπα και στὶς περιστάσεις ποὺ ἐπέβαλαν στὴν ἱστορικὴ ἐκκλησία αὐτὸ τὸ ἀντιγραφικὸ δόγμα, τῶν δύο φύσεων τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

1. «...ἕνα και τὸν αὐτὸν... Χριστόν, τέλειον ἐν θεότητι και τέλειον... ἐν ἀνθρωπότητι... υἱόν, κύριον, μονογενῆ, ἐν δύο φύσεσιν ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως, ἀδιαίρετως, ἀχώριστως γνωριζόμενον...»

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ ΤΟΥ ΔΙΦΥΣΙΚΟΥ ΔΟΓΜΑΤΟΣ: ΠΩΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΘΗΚΕ ΚΑΙ ΕΠΙΚΡΑΤΗΣΕ

*Ας ανατρέξουμε 125 χρόνια ενωρύτερα από τη Σύνοδο της Χαλκιδόνος, όταν είχε συνέλθει η πρώτη Οικουμενική Σύνοδος της Νικαίας (325 μ.Χ.).

Ἡ Χριστολογική ὁμολογία τῆς Συνόδου τῆς Νικαίας ἦταν πάρα πολὺ σύντομη. Ὅλο-ὄλο πὺ εἶχε δογματίσει ἦταν ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὑπῆρχε «ὁμοούσιος τῷ Πατρὶ», καὶ ἐπίσης ὅτι ἐγίνε ἀνθρώπος, «ἐνανθρωπήσαντα». Δὲν ἐπροχώρησε παραπέρα. Καθὼς φαίνεται, τὸ ζήτημα τῆς σχέσεως τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ δὲν ἀνακινήθηκε στὴ Νίκαια ἐπειδὴ οἱ Συνοδικοί, ἀπὸ σεβασμὸ πρὸς τὴν Δυτικὴ Ἐκκλησία, εἶχαν ἀποδεχθῆ τὸ Χριστολογικὸ δόγμα τῆς δίχως καμμία διαμαρτυρία. Ἡ ἐκκλησία αὐτὴ ἐπίστευε ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἦταν «τέλειος Θεὸς καὶ τέλειος ἀνθρώπος σὲ δύο φύσεις, ἀσυγχύτως καὶ ἀχωρίστως γνωριζόμενον». Ἔτσι τὸ διετύπωσε πρῶτος ὁ ἐκκλησιαστικὸς συγγραφέας τῆς Δύσεως Τερτυλλιανός.

Αὐτὴ ὁμως ἡ Χριστολογικὴ παράδοσις τῆς ἐκκλησίας τοῦ Πάπα δὲν ἐταίριαξε μόνιμα στὴν θεολογικὴ σκέψι τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Γι' αὐτὸ καὶ κατόπιν ἀπὸ τὴ Σύνοδο τῆς Νικαίας, θεολόγοι καὶ ἐπίσκοποι τῆς Ἀνατολῆς βάλθηκαν γιὰ νὰ ἐξηγήσουν ἀκριβέστερα πῶς πρέπει νὰ ἐννοηθῆ ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ σχέσις Του μὲ τὴν ἀνθρώπινη φύσι.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, δύο ἀνταγωνιστικὲς σχολὲς κρατοῦσαν τὰ σκῆπτρα τῆς θεολογίας στὴν Ἀνατολή. Ἡ Σχολὴ τῆς Ἀλεξάνδρειας καὶ ἡ Σχολὴ τῆς Ἀντιόχειας. Ἦταν, λοιπόν, φυσικὸ, ἡ καθεμία ἀπ'

αὐτὲς νὰ παρουσιάσῃ τὸ χριστολογικὸ ζήτημα σύμφωνα μὲ τὶς δικῆς τῆς ἀρχές.

Ἡ Ἀλεξάνδρεια ἐπέμεινε περισσότερο στὴ θεία φύσι τοῦ Χριστοῦ. Ὑποστήριξε, δηλαδή, ὅτι, στὸ στάδιο τῆς ἐνανθρωπήσεως, ἔγινε «τροπή» τῶν δύο φύσεων εἰς μία, ἔτσι ὥστε ἡ θεία φύσις τοῦ Χριστοῦ ἀπορρόφησε τὴν ἀνθρώπινη. Συνεπῶς ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν εἶχε οὐσιαστικά παρὰ μόνον μία φύσι, τὴ θεία. Αὐτοὶ ἦσαν οἱ μονοφυσίτες.

Ἡ Ἀντιόχεια ἔλεγε ἄλλα. Ἐδίδασκε ὅτι στὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ ὑπῆρχαν «δύο φύσεις», ἡ θεία καὶ ἡ ἀνθρώπινη, ὄχι μία φύσις ὅπως ὑποστήριξαν οἱ Ἀλεξανδρινοί.

Στὸ σημεῖο αὐτό, τόσο οἱ μὲν ὄσον καὶ οἱ ἄλλοι, δὲν εἶχαν ξεκαθαρίσει τὴ σχέση πὺ ἀρχαί μεταξὺ ἐνὸς προσώπου καὶ τῆς φύσεώς του. Πάντως, ἡ γενικὴ ἀρχὴ ἦταν: Ὅσες εἶναι οἱ φύσεις τόσα πρέπει νὰ εἶναι καὶ τὰ πρόσωπα. Οἱ Ἀλεξανδρινοὶ ἐτόνιζαν τὴ μία φύσι, ἐπειδὴ, σύμφωνα μὲ τὴν παραπάνω ἀρχή, ἓνα πρόσωπο δὲν μπορεῖ νὰ ἔχη παρὰ μία φύσι καὶ στὴν περίπτωσι τοῦ Χριστοῦ ἡ φύσις αὐτὴ ἦταν ἡ θεία.

Οἱ θεολόγοι ὁμοῦ τῆς Ἀντιόχειας, διδάσκοντας ὅτι ὁ Χριστὸς εἶχε δύο φύσεις, ἦταν ἐπόμενο νὰ ποῦν ἐπίσης ὅτι εἶχε καὶ δύο ξεχωριστὰ πρόσωπα. Γι' αὐτοὺς λοιπόν, ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ Χριστοῦ δὲν ἦταν παρὰ ἡ κατοίκησις τοῦ Λόγου, (ἓνα πρόσωπο) μέσα εἰς ἓνα τέλειον ἄνθρωπο (δεύτερο πρόσωπο)¹, καθὼς ὁ Θεὸς κατοικεῖ εἰς ἓνα ναό.

Καὶ οἱ δύο αὐτὲς διδαχές, εἶχαν ἄμεσον ἀντίκτυπο καὶ στὸ πρόσωπο τῆς παρθένου Μαρίας. Διότι, ἂν κατὰ τὰ λεγόμενα τῆς Ἀλεξανδρινῆς σχολῆς, ὁ Χριστὸς ἦταν, στὴν περίοδο τῆς ἐνανθρωπήσεώς Του, τέλειος Θεὸς τότε ἡ παρθένος Μαρία πρέπει νὰ ὀνομάζεται «Θεοτόκος». Ἡ σχολὴ ὁμοῦ τῆς Ἀντιόχειας, δίνοντας ἔμφασι καὶ στὴν ἀνθρώπινη φύσι τοῦ Χριστοῦ, ἀρνήθηκε νὰ ὀνομάσῃ τὴν παρθένον Μαρία «Θεοτόκο» δηλαδή «Μητέρα τοῦ Θεοῦ». Ὁ Θεὸς — ἔλεγον — δὲν γεννιέται ἀπὸ ἄνθρωπο, οὔτε πάσχει, οὔτε πεθαίνει.

Ἔτσι εἶχαν τὰ πράγματα ὅταν τὸ 428 μ.Χ. ἀνέβηκε στὸν Πατριαρχικὸν θρόνο στὴν Κωνσταντινούπολι ὁ Νεστόριος, (428-431 μ.Χ.) ἓνας ἄλλοτε πρεσβύτερος τῆς Ἀντιόχειας.

1. Ἐνῶ, σύμφωνα μὲ τὴ διφυσικὴ διδαχὴ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας πὺ ἀργότερα ἐπεκράτησε, οἱ δύο φύσεις τοῦ Χριστοῦ κατοικοῦσαν ὄχι σὲ δύο πρόσωπα ἀλλὰ μόνον εἰς ἓνα.

Στὰ χριστολογικά θέματα, ὁ κοινὸς λαὸς ἔμενε κάπως ἀδιάφορος· ἀντέδρασε ὁμως δυναμικὰ ὅταν κάποιοι ἱεροκλήρυκες, ἀπὸ τῆ σχολῆ τῆς Ἀντιοχείας, ὠνόμαζαν στὰ κηρύγματά τους τὴν παρθένο Μαρία «Χριστοτόκον» καὶ ὄχι «Θεοτόκον».

«Κανένας νὰ μὴν ὀνομάσῃ τὴν παρθένον Μαρία «Θεοτόκον», ἐπειδὴ ἦταν ἄνθρωπος σὰν ἐμᾶς καὶ εἶναι ἀδύνατο στὸν ἄνθρωπο νὰ γεννήσῃ τὸν Θεόν...»

Ἐνα τέτοιο κήρυγμα ἀκούστηκε δημοσίᾳ στὴν Κων/πολι, ἀπὸ κάποιον Ἀναστάσιον, Ἀντιοχέα, καὶ ξεσήκωσε θύελλα στὰ θρησκευτικά συναισθήματα τοῦ λαοῦ. Τὸ κακὸ κατάντησε χειρότερο, ὅταν ὁ Πατριάρχης Κων/πόλεως Νεστόριος πῆρε τὸ μέρος τοῦ πατριώτη τοῦ ἱεροκλήρυκα καὶ μάλιστα μὲ τέτοιο ζῆλο ὥστε δημιούργησε στὸ λαὸ τὴν ὑπόψια ὅτι κι' αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶχε ἀσπασθῆ τὴν «νέα αἵρεσι», ἐναντίον τῆς Θεοτόκου.

Ἐκήρυττε ὁ Πατριάρχης Νεστόριος: Ὁ ὄρος «Θεοτόκος» ἔχει εἰδωλολατρικὴ ἔννοια ἐπειδὴ ἀνεβάζει τὴν παρθένο Μαρία στὴ θέσι τῆς Θεότητος. Πουθενὰ ἡ Ἁγία Γραφή δὲν ὀνομάζει τὴ Μαρία «Μητέρα τοῦ Θεοῦ». Ὅταν ὁ ἄγγελος ἐμίλησε στὸν Ἰωσήφ, τοῦ εἶπε, «σηκωθείς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ». Δὲν τοῦ εἶπε, «σηκωθείς παράλαβε τὸν Θεὸν καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ».

Αὐτὰ ἐξηγοῦσε, ὁ Νεστόριος στὴν Κωνσταντινούπολι, ὅταν ἔρχεται ἐπὶ σκηνῆς ὁ μονοφυσίτης Ἀλεξανδρείας Κύριλλος, (412 - 444 μ.Χ.) διάδοχος καὶ ἀνεψιὸς τοῦ Πατριάρχῃ Θεόφιλου. Ὁ ἱεράρχης αὐτὸς, ὁ Θεόφιλος, ἔτρεφε τέτοια τυφλὴ ζήλεια πρὸς τὸν συνάδελφό του Πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως, Ἰωάννη τὸν Χρυσόστομο, ὥστε εἶχε κάμει ὄρκο νὰ τὸν ἐξοντώσῃ μὲ κάθε μέσο. Τὸ κατώρθωσε, μὲ τὴν ὑποστήριξι τοῦ Αὐτοκράτορα καὶ ἔτσι ὁ Χρυσόστομος ἐκθρονισμένος καὶ ἀφωρισμένος ἀπέθανε στὸν δρόμο τῆς ἐξορίας τοῦ (407 μ.Χ.).

Τώρα, ὁ μονοφυσίτης Πατριάρχης Κύριλλος, μιμούμενος τὸν θεῖο του, βάλθηκε νὰ καθαρίζει τὰ ὄπλα του γιὰ νὰ κτυπήσῃ κι' αὐτὸς μὲ τὸν δικὸ του τρόπο, τὸ ἀνταγωνιστικὸ Πατριαρχεῖο τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Σὲ δύο στόχους ἀπέβλεπε: Νὰ ἐλαττώσῃ τὸ γόητρο τῆς ἔδρας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, παρουσιάζοντας τὸν Πατριάρχῃ Νεστόριο σὰν αἵρετικὸ καὶ πολέμιο τοῦ ὄρου «Θεοτόκος»· ἐπίσης νὰ ταπεινώσῃ τὴν Ἀντιόχεια, κτυπώντας τὴ διφυσικὴ χριστολογικὴ θέσι τῆς. Καὶ στὴ μία περίπτωσι καὶ στὴν ἄλλη τὸ οὐσιαστικὸ κίνητρο τοῦ Κυρίλ-

λου ήταν να ανεβάσει το γόητρο του Πατριαρχείου του, εις βάρος των δύο άλλων, προς τα όποια έτρεφε φοβερή ζηλοτυπία.

Στις περιστάσεις εκείνες το χριστολογικό δόγμα ήταν στα χέρια του δπλο άκαταμάχητο. Πρώτα ο μονοφυσίτης Πατριάρχης Κύριλλος έγραψε στον αυτοκράτορα Θεοδόσιο Β΄ για να τον πείσει ότι ο Κωνσταντινουπόλεως Νεστόριος, τονίζοντας την ανθρώπινη φύσι του Χριστού, καταστρέφει τα θεμέλια της Σωτηρίας του ανθρώπου. Κατόπιν ο Κύριλλος παρουσίασε την ύπόθεσι και στον Πάπα Κελεστίνο Α΄, ζητώντας την συμπαράστασί του. Πράγματι, την έλαβε¹.

Με τον Πάπα λοιπόν στο πλευρό του ο μονοφυσίτης Κύριλλος ξεθάρρεψε. Έστειλε στον Νεστόριο έναν κατάλογο πλανών με την προειδοποίησι: «Ή θα άνακαλέσης όλες αυτές τις πλάνες ή θα έκθρονισθής και θα άφορισθής». Ο Νεστόριος και οι όπαδοί του, άρνήθηκαν να άποδεχθούν το τελεσίγραφο του Κύριλλου και έτσι ή κατακραυγή άπλώθηκε, και άναστάωσε Άνατολή και Δύσι.

Έρεθισμένοι από την άναταραχή, οι Αυτοκράτορες Θεοδόσιος Β΄ της Άνατολής και Βαλεντιανός ΙΙΙ της Δύσεως, είδαν την άνάγκη να συγκαλέσουν μία Σύνοδο που θα ξεκαθάριζε το χριστολογικό ζήτημα και θα έβαζε τα πράγματα στη θέση τους.

Τόπος και χρόνος συγκλήσεως της Συνόδου: Ή Έφεσος, το 431 μ.Χ.

Ο Άλεξανδρείας μονοφυσίτης, Κύριλλος και οι όπαδοί του έπίσκοποι, ήσαν από τους πρώτους που κατέφθασαν παρών ήταν εκεί και ο κατηγορούμενος Νεστόριος. Άλλά οι σύμμαχοι του Νεστορίου άργούσαν να παρουσιαστούν. Ο Κύριλλος δέν τους έπερίμενε. Συγκάλεσε βιαστικά τη Σύνοδο, και στην πρώτη κιόλας συνεδρία, καταδίκασε τη διδαχή του Νεστορίου, τον έκθρόνισε και τον άναθεμάτισε.

Όταν, εν τώ μεταξύ κατέφθασαν, οι Νεστοριανοί έπίσκοποι, βρέθηκαν πρό τετελεσμένου γεγονότος. Διαμαρτυρήθηκαν, άλλά οι άποφάσεις είχαν έτοιμασθής. Έφώναξαν, έξωργίσθηκαν άλλά δέν εισακούσθηκαν. Και τότε για πείσμα, συγκάλεσαν δική τους Σύνοδο. Άποδοκίμασαν την Σύνοδο που είχε συγκαλέσει ο μονοφυσίτης Κύριλλος, και κατεδίκασαν τα δόγματά της και τις άποφάσεις της. Ήσαν τόσοσ άπότομες οι έξελίξεις αυτές, ώστε ο αυτοκράτορας δέν ήξευρε

1. Μολοντί οι Χριστολογικές άπόψεις του Πάπα συμφωνούσαν περισσότερο με τον Νεστόριον παρά με τον Κύριλλο, εν τούτοις ο Πάπας πήρε το μέρος του μονοφυσίτη Κύριλλου για λόγους εκκλησιαστικής πολιτικής εναντίον του Πατριαρχείου Κων/λεως.

ποιόν να υποστηρίξει και ποιόν να πολεμήσει· ποιό δόγμα να ασπασθή και ποιό να απορρίψει.

Στην αναστάτωση αυτή ο Κωνσταντινούπολεως Νεστόριος κατέβηκε από τον θρόνο και αποσύρθηκε στην Ἀντιόχεια, στο μοναστήρι. Ὅσο για τὸν μονοφυσίτη Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας Κύριλλο, αὐτὸς κατέληξε στὴ φυλακή. Ὁ αὐτοκράτορας τὸν εἶχε στιγματίσει σὰν ταραχοποιὸ καὶ διέταξε τὴν φυλάκισί του.

Αὐτὴ ἡ τροπὴ τῶν πραγμάτων ἐμόλυνε ἀκόμα περισσότερο τὴν ἐκκλησιαστικὴ ἀτμόσφαιρα. Διχόνοιες, πείσματα καὶ φαρμακερὰ μίσση εἶχαν δημιουργήσει μία ἀνυπόφορη κατάσταση.

Γιὰ νὰ γεφυρωθῆ τὸ μεγάλο χάσμα, ὁ αὐτοκράτορας ἀποφυλάκισε τὸν μονοφυσίτη Κύριλλο καὶ προσκάλεσε τοὺς ὑπευθύνους σὲ συμβούλιο γιὰ συνεννόηση καὶ συνδιαλλαγὴ. Τὸ Συμβούλιο ἀποφάσισε: Ὁ Νεστόριος νὰ παραμερισθῆ. Ὁ μονοφυσίτης Πατριάρχης Κύριλλος νὰ ὑποχωρήσῃ ὥστε ἡ διατύπωση τῶν Χριστολογικῶν ὄρων του νὰ πλησιάσῃ τὸ δόγμα τῆς Ἀντιόχειας. Ἐπίσης ὁ Ἀντιοχείας Ἰωάννης θὰ ἔπρεπε νὰ μὴν ἐπιμείνῃ ἐναντίον τοῦ ὄρου «Θεοτόκος». Ἔτσι κι' ἔγινε.

Ὁ Νεστόριος παραμερίστηκε. Πέθανε σὲ ἄθλια κατάστασι ἐξοριστος στὴν Αἴγυπτο. Ὅσο γιὰ τὸ Χριστολογικὸ δόγμα ἔγινε ὁ ἐξῆς συμβιβασμός: Ὁ μὲν μονοφυσίτης Κύριλλος, ὑπὸ τὴν πίεσι τοῦ Αὐτοκράτορα, ἐσυμφώνησεν νὰ ὑπογράψῃ μία ἔκθεσι πίστεως στὴν ὁποίαν ὁμολογεῖται ὅτι: «Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι τέλειος Θεὸς καὶ τέλειος ἄνθρωπος». Ὁ δὲ Ἰωάννης Ἀντιοχείας, ὑποχώρησε κι' αὐτὸς ἀναγνωρίζοντας τὴν προσωνυμία «Θεοτόκος»¹.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι παρ' ὄλες τὶς ὑποχωρήσεις καὶ τὶς μεσολαβητικὰς προσπάθειες τοῦ αὐτοκράτορα, τὰ πράγματα δὲν εἶχαν ἡσυχάσει. Ἀλλὰ ὑπόγραψε τὸ χέρι καὶ ἄλλα ὁμολογοῦσε ἡ καρδιά. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ διαμάχη τοῦ Χριστολογικοῦ δὲν ἄργησε ν' ἀνανεωθῆ, τὴ φορὰ αὐτὴ ἀπὸ καινούργια πρόσωπα.

1. Ἴδου ὁ σκελετὸς τῆς συμβιβαστικῆς ὁμολογίας:

«...Ὁμολογοῦμεν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν... Θεὸν τέλειον καὶ ἄνθρωπον τέλειον... δύο γὰρ φύσεων ἕνωσις γέγονεν διὰ ἕνα Χριστόν ὁμολογοῦμεν... κατὰ ταύτην τὴν γῆς ἀσυγχύτου ἐνώσεως ἕνοιαν ὁμολογοῦμεν τὴν ἁγίαν Παρθένον Θεοτόκον διὰ τὸν Θεὸν Λόγον σαρκωθῆναι καὶ ἐνανθρωπήσαι καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς συλλήψεως ἐνώσαι ἑαυτῶ τὸν ἐξ αὐτῆς ληφθέντα νόν...».

Ὁ Ἀλεξανδρείας Κύριλλος εἶχε πεθάνει καὶ στὸν θρόνο ἀνέβηκε ὁ διάδοχός του Διόσκορος, ἄνθρωπος παμπόνηρος, φιλόδοξος καὶ πεισματάρης.

Στὴν Κωνσταντινούπολι, Πατριάρχης ἦταν τώρα ὁ Φλαβιανός, ὁ ὁποῖος δυσκολευόμενος νὰ παραδεχθῆ τὴ νίκη τῶν μονοφυσιτῶν στὴ προηγούμενη Σύνοδο τῆς Ἐφέσου, ζητοῦσε ἀφορμὴ γιὰ ν' ἀρχίσῃ νέα ταραχὴ. Ἐκάλεσε, λοιπὸν, κάποιον θεολόγο Ἀρχιμανδρίτη Εὐτυχῆ, ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρεια, φανατικὸν μονοφυσίτη, γιὰ νὰ ἀπαντήσῃ σὲ κατηγορία αἰρέσεως. Στὴν ἀπολογία του ὁ Εὐτυχῆς ὡμολόγησε τελικὰ ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶχε μόνον μία φύσι, τὴ θεία.

Αὕτῃ ἡ ὁμολογία ἦταν ἀρκετὴ γιὰ τὸν Πατριάρχη Φλαβιανό. Συγκάλεσε ἀμέσως τοπικὴ Σύνοδο, ἀναθεμάτισε τὸν Εὐτυχῆ καὶ ἔκαμε τὴν ἀπόφασί του γνωστὴ στὸν Πάπα Λέοντα Α'. Εἰς ἀπάντησι ὁ Ποντίφικας ἔστειλε στὸν Φλαβιανὸ μία ἐπίσημη δογματικὴ ἐπιστολὴ, στὴν ὁποῖαν ἀποδοκίμαζε τὸν μονοφυσιτισμὸ καὶ ὑποστήριζε τὸ δόγμα τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ¹!

Μὲ τὴν Ρώμη καὶ τὴν Κωνσταντινούπολι ἐναντίον του, ὁ μονοφυσίτης Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Διόσκορος κατάλαβε πὼς ὅσα δὲν μπορούσε νὰ κάμῃ μὲ τὸ δόγμα του θὰ μπορούσε ἴσως νὰ τὰ κάμῃ μὲ τὸ χρῆμα του. Διὰ μέσου λοιπὸν τοῦ ὁμοϊδεάτη του Ἀρχιμανδρίτη Εὐτυχῆ, προσπάθησε νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν εὐνοια τοῦ Αὐτοκράτορα, πληρώνοντας τοὺς αὐλικούς καὶ τοὺς συμβούλους του. Τὸ ἐπέτυχε ἐξασφαλίζοντας, τὴν Αὐτοκρατορικὴ ἔγκρισι γιὰ νὰ συνέλθῃ μία νέα Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἡ ὁποία καὶ συνῆλθε πάλιν στὴν Ἐφεσο, τὸ 449 μ.Χ. Ἐκεῖ «εἶχε χάσει ὁ σκύλος τὸν ἀφέντη του». Ὁ Πατριάρχης Διόσκορος μὲ τοὺς μονοφυσίτες μοναχοὺς του καὶ μὲ τὴν συνεργασία τῆς αὐτοκρατορικῆς ἀστυνομίας, εἶχαν κυριολεκτικὰ τρομοκρατήσῃ τοὺς ἀντιπάλους ἐπισκόπους. Οἱ Μονοφυσίτες ἀρνήθηκαν ν' ἀναγνωρίσουν ἰδιαίτερα προνόμια στοὺς λεγάτους τοῦ Πάπα· ἀρνήθηκαν νὰ διαβάσουν ἐνώπιον τῆς Συνόδου τὴν δογματικὴ ἐπιστολὴ (Τόμο) ποὺ εἶχε στείλῃ ὁ Πάπας στὸν Φλαβιανό· ἐκθρόνισαν ἀρκετοὺς ἐπισκόπους· ἐκθρόνισαν καὶ τὸν ἴδιον τὸν Πατριάρχη Φλαβιανό, τὸν ὁποῖον καὶ παρέλαβαν φανατικοὶ ἄνθρωποι τοῦ Διόσκορου καὶ τὸν ἐκακοποίησαν. Τελικὰ, πέθανε ἀπὸ κακουχίες στὸν δρόμο πρὸς τὴν ἐξορία.

1. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη εἶναι πασίγνωστη στὴν ἱστορίαν τοῦ δόγματος μὲ τὸ ὄνομα «Τόμος». Ἐκεῖ, ὁ Πάπας ἐπαρουσίαζε κι' ἐξηγοῦσε τὴ Χριστολογικὴ θέσι ποὺ ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία ὑποστήριζε, ὅτι δηλαδὴ στὸ πρόσωπο τοῦ ἐνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ ἦσαν ἐνωμέναι δύο τέλειαι φύσεις, ἡ θεία καὶ ἡ ἀνθρώπινη.

Αυτή ἡ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος εἶναι γνωστὴ στὴν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὸ ὄνομα ποῦ τῆς ἔδωσε ὁ Πάπας, «Ληστρική Σύνοδος» (Concilium Latrocinium).

Γιὰ τὸν Πατριάρχη Διόσκορο καὶ τοὺς Μονοφυσίτες του, ἡ νίκη τῆς Ἐφέσου ἦταν μεγάλη ἀλλὰ σύντομη.

Τῆ φορά τούτη ἦταν ὁ Πάπας ἐκεῖνος ποῦ πῆρε τὴν πρωτοβουλία γιὰ τὴν ἀντεπίθεσι. Ἀγανακτισμένος ἀπὸ τὰ λόγια καὶ τὰ ἔργα τῶν Μονοφυσιτῶν, ἔπεισε τὸν αὐτοκράτορα Μαρκιανὸ καὶ τὴν γυναῖκα του Πουλχερία καὶ συγκάλεσαν μία νέα Οἰκουμενικὴ Σύνοδο. Τούτη εἶναι ἡ Σύνοδος τῆς Χαλκηδόνος ποῦ περιγράψαμε στὴν ἀρχή. Συνήλθε, τὸ 451 μ.Χ., καὶ ἐγκρέμισε ὅσα εἶχε κτίσει ἡ προηγούμενὴ της, στὴν Ἐφεσο. Ἐκθρόνισε τὸν Πατριάρχη Διόσκορο, ἀναθεμάτισε τοὺς Μονοφυσίτες καὶ ἀνάθεσε σὲ μία εἰδικὴ ἐπιτροπὴ νὰ συντάξῃ ἓνα νέο καὶ ὀριστικὸ Χριστολογικὸ δόγμα. Ὁ αὐτοκράτορας μάλιστα, θέλοντας νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Πάπα, εἰσηγήθηκε στὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῆς νὰ δεχθοῦν τὶς συμβουλὲς καὶ τῶν Λεγάτων τοὺς ὁποῖους εἶχε στείλει ὁ Ποντίφικας. Ἔτσι μὲ τὴν ἐκκλησιαστικὴ συνεργασία Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως καὶ ὑπὸ τὴν αὐστηρὴ ἐπίβλεψι τῆς πολιτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ αὐτοκράτορα, διατυπώθηκε ἐπὶ τέλους «τὸ Χριστολογικὸ Δόγμα τῆς Χαλκηδόνος», τὸ ὁποῖον ἀποδέχονται σήμερα καὶ ἀρκετὲς Διαμαρτυρούμενες Ἐκκλησίες. Τὸ δόγμα αὐτό, στὴν ἀπλῆ καὶ βασικὴ μορφή του, ἐξηγεῖ ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, στὴν περίοδο τῆς ἐνσαρκώσεώς Του, ἦταν τέλειος Θεὸς καὶ τέλειος ἄνθρωπος, μὲ τὶς δύο φύσεις Του, τῆ θεία καὶ τὴν ἀνθρώπινη, ἐνωμένες εἰς ἓνα Πρόσωπο.

Οἱ Συνοδικοὶ ὑπέγραψαν τὸ δόγμα αὐτὸ ὅλοι, ἐμπρὸς στὸν αὐτοκράτορα, δίχως ἀντίρρηση καμμία. Ἴδου τὰ κεντρικὰ σημεῖα τοῦ δόγματος τῆς Χαλκηδόνος:

«... ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν ὁμολογεῖν Υἱὸν καὶ Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν συμφώνως ἅπαντες ἐκδιδάσκομεν, τ ἔ λ ε ι ο ν τὸν αὐτὸν ἐ ν Θ ε ὄ τ η τ ι καὶ τ ἔ λ ε ι ο ν τὸν αὐτὸν ἐ ν ἄ ν θ ρ ω π ὄ τ η τ ι, Θ ε ὀ ν ἄ λ η θ ῶ ς καὶ ἄ ν θ ρ ω π ο ν ἄ λ η θ ῶ ς... ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννηθέντα κατὰ τὴν Θεότητα... ἐκ Μαρίας τῆς Παρθένου, τῆς Θεοτόκου, κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν Χριστὸν, υἱὸν, Κύριον, μονογενῆ, ἐ ν δ ὄ ο φ ὄ σ ε σ ι ν ἄ σ υ γ χ ὄ τ ω ς, ἄ τ ρ ε π τ ω ς, ἄ δ ι α ι ρ ε τ ω ς, ἄ χ ω ρ ῖ σ τ ω ς γ ν ω ρ ῖ ζ ὀ μ ε ν ο ν...». (Mansi VIII. 116).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ἐκθέσαμε τὸ παραπάνω ἱστορικὸ γιὰ νὰ δείξωμε ὅτι τὸ χριστολογικὸ Δόγμα τῆς Χαλκηδόνος, ποὺ παρουσιάζει τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ μὲ δύο φύσεις — τελείου ἀνθρώπου καὶ τελείου Θεοῦ, — δὲν εἶναι παρὰ ἓνα γέννημα συμβιβασμῶν καὶ προήλθε ἀπὸ προσωπικὲς ἀντιζηλίεις, ἐκκλησιαστικοὺς ἀνταγωνισμοὺς καὶ πολιτικὲς σκοπιμότητες. Ἐπομένως δὲν εἶναι δόγμα θεόπνευστο. Διότι, πῶς εἶναι δυνατόν τὸ Ἅγιον Πνεῦμα νὰ ὁμιλῇ διὰ μέσου Οἰκουμενικῶν Συνόδων ποὺ ἡ μία ἀναθεματίζει τὴν ἄλλη, ἢ νὰ δογματίζη διὰ μέσου Πατριαρχῶν καὶ Ἐπισκόπων οἱ ὁποῖοι ἐπιδιώκουν νὰ ἐξοντώσουν ὁ ἓνας τὸν ἄλλον;

Παράλληλα, δὲν πρέπει νὰ παραβλέψωμε τὴν ἐξουσία ποὺ εἶχε, τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ὁ αὐτοκράτορας νὰ ἐπιβάλλη τὴ θέλησί του στὴ ζωὴ καὶ τὴ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας, ὅταν ἔκρινε ὅτι ἡ ἐπέμβασις του θὰ ἐξυπηρετοῦσε τὰ συμφέροντα τῆς Πολιτείας. Στὴ Σύνοδο τῆς Χαλκηδόνος, ἡ ἄσκησις πολιτικῆς βίας ἐπηρέασε ἀποφασιστικὰ τὴ διαμόρφωσι τοῦ δόγματος, τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ.

Τὸ δόγμα αὐτὸ, πραγματικὸ κομψοτέχνημα ἐκκλησιαστικῆς πολιτικῆς, διατυπώθηκε ἔτσι, γιὰ νὰ μὴν ἀφήσῃ κανένα δυσαρεστημένον. Ὦνόμασε τὸν ἑνσαρκωθέντα Χριστό, «τέλειον Θεὸ» καὶ τὴ παρθένο Μαρία, «Θεοτόκον» γιὰ νὰ καλοπιιάσῃ τοὺς Μονοφυσίτες καὶ τὸ Πατριαρχεῖο τῆς Ἀλεξανδρείας. Ἀναγνωρίζοντας ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, καὶ τὴν πραγματικὴ ἀνθρωπότητα τοῦ Χριστοῦ ἱκανοποίησε τὰ Πατριαρχεῖα Ἀντιοχείας καὶ Κωνσταντινουπόλεως. Ἐν τούτοις ὁ Πάπας ἦταν ἐκεῖνος ποὺ πῆρε τὴ μεγαλύτερη μερίδα ἀναγνωρίσεως ὅταν ἡ Σύνοδος υἱοθέτησε τὰ κυριώτερα μέρη τῆς ἐπιστολῆς του (Τόμου) στὴν ἐπίσημη διατύπωσι τοῦ χριστολογικοῦ δόγματος. Ἡ πρᾶξις αὐτὴ ἦταν σωστὸς θρίαμβος τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ρωμαίου Ποντίφηκα.

Φυσικά, τὸ δογματικὸ αὐτὸ παζάρεμα εἶχε καὶ τὴν ἔγκρισι τοῦ αὐτοκράτορα, ἐπειδὴ θὰ καθυσύχαζε τὴ μεγάλῃ ἀναστάτῳσι ποὺ εἶχε δημιουργηθῆ στὴν αὐτοκρατορία, ἐξ αἰτίας τῆς Χριστολογικῆς διαμάχης.

Μὲ ὅλα αὐτὰ ὑπ' ὄψιν, ἀκούεται, ἀλήθεια, πολὺ παράξενο τὸ ὅτι σημερινὲς Διαμαρτυρούμενες Ἐκκλησίαις, ποὺ ὁμολογοῦν ὅτι δέχονται τὴν Ἁγία Γραφή, σὰν τὸν μόνον κανόνα τῆς πίστεώς τους, καταφεύγουν στὴν σκοτεινὴ ἐκκλησιαστικὴ Παράδοσι, καὶ δανεῖζονται ἀκόμα καὶ τὴ

φρασεολογία τῆς Συνόδου τῆς Χαλκηδόνος γιά νά διατυπώσουν τὸ Χριστολογικὸ δόγμα τους.

Εἶναι γνωστὸν εἰς ὅλους ὅτι τὸ κύριο γνώρισμα τῆς γνησίας Εὐαγγελικῆς πίστεως εἶναι ὁ αὐστηρὸς καὶ σταθερὸς ἔλεγχος τῆς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως διὰ τῶν Γραφῶν. Ἡ ἀνθρώπινη συνείδησις πρέπει νά εἶναι δεσμευμένη στὸν Λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ ὄχι στὶς παραδόσεις τῶν ἀνθρώπων.

Ἄν θέλωμε, συνεπῶς, νά μάθωμε τί πρέπει νά πιστεύωμε, ὡς πρὸς τὴν ἐνσάρκωσι τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, πρέπει νά τὸ μάθωμε μέσα στὴ γραμμένη ἀποκάλυψι, στὴν Ἁγία Γραφή, ὄχι στὶς ἀποφάσεις τῶν Συνόδων.

Β'

ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΔΟΞΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΣΕΩΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Στην άπλη διατύπωσί της, ή δοξασία τών δύο φύσεων μās λέγει ότι όταν ήλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ὁ αἰώνιος Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, τὸ δεύτερο Πρόσωπο τῆς Τριάδος, ἔγινε ἄνθρωπος, χωρὶς ν' ἀφήση κατὰ μέρος καμμία ἀπὸ τὶς ιδιότητες ποὺ εἶχε στοὺς Οὐρανοὺς, ὡς τέλειος Θεός. Ἔτσι, στὴν περίοδο τῶν τριάντα τριῶν χρόνων τῆς ἐπίγειας διακονίας Του, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἦταν τέλειος Θεός καὶ τέλειος ἄνθρωπος. Μολονότι φοροῦσε ἀνθρώπινη σάρκα κατεῖχε ὄλες τὶς θεῖες ιδιότητες, φυσικὰ καὶ τὴν παντογνωσία, τὴν παντοδυναμία καὶ τὴν πανταχοῦ παρουσία, στὴν πλήρη καὶ τελεία μορφή τους. Ἦταν ἓνα Πρόσωπο, ἀλλὰ εἶχε δύο φύσεις, τὴν ἀνθρώπινη καὶ τὴν θεία, ἐνωμένες, τὶς ὁποῖες ἐξακολουθεῖ, νὰ διατηρῆ καὶ στοὺς Οὐρανοὺς καὶ θὰ τὶς διατηρῆ εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ἄν ἐξετάσωμε προσεκτικὰ τὴν παραπάνω διδαχὴ, θὰ διαπιστώσωμε, ὅτι ἔχει στενώτερη σχέσι μὲ τὴν Πλατωνικὴ φιλοσοφία παρὰ μὲ τὴν Καινὴ Διαθήκη.¹ Ὅσο καὶ ἂν οἱ ὁπαδοὶ τῆς ἀναλύουν καὶ φι-

1. Κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνες τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὄρισμένοι χριστιανοὶ ἀπολογητές, στὸν ζήλον τους νὰ κερδίσουν στὸν Χριστιανισμό τὴν μερίδα τῶν διανοουμένων, (γνωστικῶν) οἱ ὁποῖοι ἀναζητοῦσαν μίαν ἀνώτερη γνῶσι, ἀνακάτεψαν τὸν καθαρὸ Λόγο τοῦ Θεοῦ μὲ τὰ τότε διαδεδομένα φιλοσοφικὰ συστήματα (ἰδιαίτερα τὸν Νεο-Πλατωνισμό) προσπαθώντας νὰ παρουσιάσουν τὸν Χριστιανισμό σὰν ἓνα φιλοσοφικο-θρησκευτικὸ σύστημα τὸ ὁποῖον ἱκανοποιεῖ πλήρως τὶς ἀπαιτήσεις καὶ τὰ ἐρωτήματα τῆς τάξεως τῶν διανοουμένων. Τὸ ἀνακάταμα αὐτὸ τῆς Χριστιανικῆς ἀποκαλύψεως μὲ τὴν ἀνθρώπινη φιλοσοφία ἔφερε δύο ὁλέθρια ἀποτελέσματα: Ἄφ' ἑνὸς ἐνόθευσε τὰ καθαρὰ δό-

λοσοφοῦν, γιὰ ν' ἀποδείξουν τὸ ἕνα Πρόσωπο μὲ τις δύο φύσεις, οὐδέποτε θὰ μπορέσουν νὰ σκεπάσουν τὴν ἀπλή κι' εὐλογημένη ἀλήθεια ὅτι «ὁ Λόγος ἔγινε σάρκα», ὅτι ὁ Χριστὸς «ἐνῶ ἦταν πλούσιος ἐπτώχευσε», ἐνῶ ἦταν «ἴσος μὲ τὸν Θεὸν... ἄδειασε τὸν Ἐαυτὸν Του», γενόμενος ἄνθρωπος.

Πράγματι, στὶς ἀφηγήσεις τῶν Εὐαγγελίων ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, μᾶς παρουσιάζεται σὰν πραγματικὸς ἄνθρωπος. Ἔτρωγε κι' ἔπινε (Ματθ. ια', 18)· κουραζόταν, καὶ πειραζόταν (Ἰωάν. δ', 6· Ματθ. δ', 1) ὅπως κι' ἐμεῖς κουραζόμεθα καὶ πειραζόμεθα. Ἐκλαψε (Λουκ. ιθ' 41)· ἐχάρηκε· (Ἰωάν. η', 56)· ἀγανάκτησε· (Μάρκ. ι', 14)· ἰδρωσε αἷμα (Λουκ. κβ' 44)· καὶ ἀπέθανε (Λουκ. κγ', 46). Ἦταν πραγματικὸς ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος στὴν ἐπίγεια ζωὴ Του εἶχε τὴν ἀνάγκη τοῦ Θεοῦ (Ἰωάν. ε', 19). Ζητοῦσε ἀπὸ τὸν Θεό· ὑπάκουε τὸν Θεό· (Ἰωάν. ιδ' 31) προσευχόταν στὸν Θεόν· (Ἰωάν. ιζ' 1)· κι' εὐχαριστοῦσε τὸν Θεό· (Ἰωάν. ια', 41).

Στὸ σημεῖο τοῦτο, χρειάζεται νὰ ποῦμε περισσότερα:

1. Ἡ σοφία καὶ τὰ λόγια τῆς διδαχῆς τοῦ Ἰησοῦ δὲν ἐπήγαζαν ἀπὸ τὸν Ἐαυτὸν Του ἀλλὰ ἀπὸ τὸν ἐπουράνιον Χατέρα Του.

«Ἡ ἰδική μου διδαχὴ δὲν εἶναι ἐμοῦ, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με¹. . . ἐγὼ ἀπ' ἔμαντοῦ δὲν ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας με Πατὴρ, αὐτὸς μοι ἔδωκε ἐντολὴ τί νὰ εἶπω καὶ τί νὰ λαλήσω². . . τοὺς λόγους τοὺς ὁποῖους ἐγὼ λαλῶ πρὸς ὑμᾶς ἀπ' ἔμαντοῦ δὲν λαλῶ³. . . ὁ λόγος τὸν ὁποῖον ἀκούετε δὲν εἶναι ἰδικός μου ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με Πατρός⁴. . . καθὼς με ἐδίδαξεν ὁ Πατὴρ ταῦτα λαλῶ⁵. . .»

Γίνεται φανερόν ὅτι οὐδέποτε ὁ Κύριος Ἰησοῦς θὰ μιλοῦσε ἔτσι ἄν, στὴν περίοδο τῆς ἐνσαρκώσεώς Του, ἦταν τέλειος Θεός. Ἐπειδὴ ὁ «τέλειος Θεός» δὲν χρειάζεται ὑποδείξεις καὶ διδαχὴ ἀπὸ ἄλλο ὄν, ἔστω καὶ ὁμοίό Του.

γματα τῆς Ἁγίας Γραφῆς δημιουργώντας διδασκαλίες ἀντιγραφικὲς καὶ ἀκατανόητες (παράδειγμα ἢ διδασκαλία τῶν δύο φύσεων τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ), ἀφ' ἐτέρου ἐτράβηξε ἄρκετοὺς διανοουμένους πρὸς τὴν χριστιανικὴ πίστι μὲ ἐπιχειρήματα περισσότερον διανοητικὰ παρὰ Βιβλικὰ. Μὲ ἄλλα λόγια, ἐπλούτισε τὰ μυαλὰ μὲ χριστιανικὴ ἀπολογητικὴ χωρὶς ὅμως νὰ πλουτίσῃ καὶ τίς ψυχὰς μὲ τὴν ἀπαραίτητη πνευματικὴ πείρα τῆς προσωπικῆς ἀναγεννήσεως.
1. Ἰωάν. ζ' 16· 2. ἰβ'. 49· 3. ιδ'. 10· 4. ιδ'. 24· 5. η' 28.

· Ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔζησε καὶ ἐνίκησε τοὺς ἀγῶνες Του μετέλεια καὶ ἀδιάκοπη ἐξάρτησι ἀπὸ τὸν ἐπουράνιον Πατέρα Του.

Οἱ πειρασμοὶ τοῦ Ἰησοῦ δὲν ἦσαν φανταστικοὶ ἀλλὰ πραγματικοὶ καὶ σκληροὶ, ἐπειδὴ «ἔπρεπε νὰ ὁμοιωθῆ κατὰ πάντα μετὰ τοὺς ἀδελφοὺς¹» καὶ νὰ «πειρασθῆ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα ἡμῶν²». (Θὰ ἦταν ἀδύνατο νὰ πειρασθῆ ὁ Ἰησοῦς πραγματικὰ ἀπὸ τὸν Σατανᾶ ἂν ἦταν ἀλήθεια ὅτι εἶχε κρατήσῃ τὴν τελεία Του θεότητα, ἐπειδὴ ἡ θεία φύσις δὲν πειράζεται). Οἱ ἠθικὲς προτιμήσεις καὶ ἐκλογές Του ἦσαν ζήτημα διαρκoῦς προσευχῆς καὶ ὑπακοῆς Του, ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμή, στὸ θέλημα τοῦ Πατέρα. Ὁ Κύριος Ἰησοῦς προσευχόταν τὰ χαράγματα, (Μᾶρκ. α' 35) στὸ διάστημα τῆς ἡμέρας, (Λουκ. θ' 18) στὸ διάστημα τῆς νυκτός, (Λουκ. ζ' 12) πρωτοῦ ἐνεργήσεως, (Λουκ. ιβ' 13) ὅταν ἐτελείωνε τὸ ἔργο γιὰ νὰ ξαναβρῆ τις δυνάμεις Του, (Λουκ. ε' 16) πρωτοῦ θαυματουργήσεως, (Μᾶρκ. ζ' 34) ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐπιτυχία τοῦ θαύματος, (Μᾶρκ. ζ' 46) στὴν ἀγωνία τῆς Γεθσημανῆς, (Λουκ. κβ' 41) προσευχόταν πάντοτε καὶ εἰς κάθε περιστάσει.

Θὰ ἦταν ἀκατανόητη αὐτὴ ἡ πλούσια πείρα προσευχῆς στὴν ἐπιγεια ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ, ἂν εἶναι ἀλήθεια ὅτι κατεῖχε τὴν παντοδυναμίαν τῆς Θεότητος. Τούναντίον ὁ Ἰησοῦς μᾶς ἐφάνερωσε τὴν προσωπικότητα τοῦ Πατέρα Του, μετὰ τὸν ὅποιον βρισκόταν σὲ διαρκῆ ἐπαφή. Ὅταν θὰ ἐθεράπευε ἀπέβλεπε στὸν ἐπουράνιον Πατέρα Του γιὰ βοήθεια καὶ παρακινούσε τοὺς θεραπευμένους νὰ δώσουν τὴν δόξαν στὸν Θεό. Ἀκόμα καὶ γιὰ τὴν ἀγαθότητά Του, ὁ Ἰησοῦς εἶχε συναίσθησι ὅτι δὲν ἦταν προσωπικὴ Του ιδιότητα, ἀνεξάρτητη ἀπὸ τὸν Θεό. Ὅταν λ.χ. κάποιος συνομιλητὴς τὸν προσεφώνησε μετὰ λόγια· «Διδάσκαλε ἀγαθέ», ὁ Ἰησοῦς ἀπάντησε, «Τί με λέγεις ἀγαθόν; Οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰμὶ εἰς, ὁ Θεός», μία ἀπάντησις ποὺ μαρτυρεῖ τὴν τελείαν αὐταπάρνησι τοῦ Ἰησοῦ καὶ συνάμα τὴν βαθεῖαν συναίσθησι τῆς ὀλοκληρωτικῆς ἐξαρτήσεώς Του ἀπὸ τὸν Θεό. Στὴν περίοδο τῆς ἐνανθρωπήσεώς Του ὁ Ἰησοῦς δὲν διεκδικούσε τίποτε γιὰ τὸν ἑαυτὸν Του· ὅλα τὰ ἀπέδιδε στὸν Θεὸν καὶ Πατέρα (Μᾶρκ. ζ' 34· ε' 19· Λουκ. ιζ' 18). Ἀπὸ τὸν Πατέρα ἀντλοῦσε, διὰ μέσου τῆς προσευχῆς, τὴν θείαν ζωὴν καὶ τὶς δυνάμεις Του, εἰς βαθμὸν ποὺ νὰ ἐκδηλώνεται στὴν ἀνθρώπινη, ἀναμάρτητη φύσις Του ἡ δόξα τοῦ Πατέρα· τὸ ἀπαύγασμα τῆς δόξης Του ἢ τελεία ἠθικὴ ὁμοιότητά Του· «ὅποιος εἶδε ἐμὲ εἶδε τὸν Πατέρα» (Ἰωάν. ιδ' 9).

1. Ἐβρ. β', 17· 2 δ', 15.

Στους αγώνες τῆς πίστεως Του ὁ Κύριος Ἰησοῦς ταυτίζεται με τοὺς «ἀδελφούς» Του. Πειράζεται «κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα» με ἐμᾶς, ἀλλὰ χωρὶς νὰ ἁμαρτήσῃ. Ἐξομοιώνεται «κατὰ πάντα» καὶ τελειοποιεῖται διὰ μέσου τῶν αγῶνων καὶ τῶν παθημάτων, «ἐμαθεν ἐξ ὧων ἔπαθεν» (Ἑβρ. ε' 8), ἔτσι ὥστε νὰ γνωρίζουμε κι ἐμεῖς οἱ πειραζόμενοι εἰς τὴν πίστιν ὅτι ἔχομεν Αὐτὸν ὁ ὁποῖος ἐπειράσθηκε σὰν ἄνθρωπος ὄχι σὰν Θεός, καὶ συνεπῶς ἠμπορεῖ νὰ μᾶς καταλάβῃ στοὺς αγῶνες τῆς πίστεως μας ἐπειδὴ κι αὐτὸς ὑπόφερε πειρασμούς, καθὼς κι ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι ὑποφέρομε στὸ καμίνι τῆς δοκιμασίας καὶ τῶν μεθοδιῶν τοῦ Διαβόλου. Μόνον ὑπὸ τις προϋποθέσεις αὐτὲς ὁ Κύριος Ἰησοῦς εἶναι τὸ πρότυπον τῆς πίστεως μας καὶ μᾶς προσκαλεῖ νὰ μιμηθοῦμε τὶς νίκες Του ἐναντίον τοῦ Πειραστῆ.

3. Τὰ θαύματα τὰ ὁποῖα ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐνεργοῦσε, στὴν περίοδο τῆς ἐνανθρωπήσεώς Του, ἦσαν ἔργα πίστεως, διὰ τῆς ὁποίας «τὰ πάντα εἶναι δυνατά»¹.

Ὁ συγγραφεὴς τῆς ἐπιστολῆς πρὸς Ἑβραίους ἀντιγράφει μέρος τῆς προφητείας ἣ ὁποία παρουσιάζει τὸν Ἰησοῦ ὡς ἄνθρωπον πίστεως πρὸς τὸν Θεό· «Ἐγὼ θέλω ἔχει τὴν πεποιθήσιν μου ἐπ' αὐτόν»². Στὴν Καινὴ Διαθήκη τὰ ὑπερφυσικὰ ἔργα μᾶς παρουσιάζονται σὰν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ ἐν συνδιασμῷ με τὴν πίστιν, «ἂν ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως θέλετε εἰπεῖ πρὸς τὸ ὄρος τοῦτο μεταβῆθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ καὶ θέλει μεταβῆ καὶ δὲν θέλει εἶσθαι οὐδὲν ἀδύνατον εἰς ἐσᾶς»³.

Πρότυπον συνεχοῦς ὑποταγῆς στὸ θέλημα τοῦ Πατέρα, ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀνέβασε τὴν ἀνθρώπινην πίστιν στὰ πλεόν ὑπέροχα ὕψη της, γενόμενος ἔτσι ἀντάξιος «ἀρχηγὸς καὶ τελειωτῆς» τῆς πίστεως, (Ἑβρ. ιβ' 2). Ἡ ἐπιτυχία τῆς ἀποστολῆς Του, καθὼς καὶ τῶν θαυμαστῶν ἔργων Του, στηριζόταν ἀποκλειστικὰ στὶς καθημερινὲς ἠθικὰς ἐκλογὰς Του, οἱ ὁποῖες ἦταν γνήσιες ἐκλογὰς ἀνθρώπου πού εὐαρεστοῦσαν τὸν Θεό, κατὰ πάντα· «δὲν με ἀφήκεν ὁ Πατὴρ μόνον, διότι ἐγὼ κάμνω πάντοτε τὰ ἀρεστὰ εἰς αὐτόν» (Ἰωάν. η' 29).

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς, ὡς πραγματικὸς ἄνθρωπος, ἐτιμοῦσε τὸν Θεὸ μετέλεια ἐμπιστοσύνη καὶ ὑπακοή καὶ ὁ Θεὸς ἀπαντοῦσε, διὰ μέσου τοῦ Ἰησοῦ, με τὰ θαυμαστὰ ἔργα Του ὥστε νὰ διδάξῃ κι' ἐμᾶς τοὺς ἀδελφούς Του, ὅτι πράγματι «πάντα εἶναι δυνατὰ εἰς τὸν πιστεύοντα» (Ματθ. θ' 23).

1. Μάρκ. θ' 23· 2 Ἑβρ. β' 13.

4. Ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐσυγχωροῦσε ἁμαρτίες, πάντοτε μὲ τὸ δικαίωμα τὸ ὁποῖον σὰν «Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου» ἔλαβε ἀπὸ τὸν ἐπουράνιον Πατέρα «νὰ κάμνη κρίσιν».

(ὁ Πατήρ) ἔδωκεν εἰς τὸν Υἱὸν πᾶσαν τὴν κρίσιν¹. . . καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν εἰς αὐτὸν (τὸν Υἱὸν) νὰ κάμνη καὶ κρίσιν διότι εἶναι Υἱὸς ἀνθρώπου². . . Δὲν δύναμαι ἐγὼ νὰ κάμνω ἀπ' ἑμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω κρίνω καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστὶ³.

Ὅταν λοιπὸν ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐσυγχωροῦσε ἁμαρτίες ἐνεργοῦσε ὄχι ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν Του ἀλλὰ «καθὼς ἄκουε», ἀπὸ τὸν ἐπουράνιον Πατέρα. «Τοὺς λόγους τοὺς ὁποίους ἐγὼ λαλῶ πρὸς ὑμᾶς, ἀπ' ἑμαυτοῦ δὲν λαλῶ· ἀλλ' ὁ Πατήρ ὁ μένων ἐν ἐμοί, αὐτὸς ἐκτελεῖ τὰ ἔργα» (Ἰωαν. ιδ', 10). Ὅλες οἱ ἠθικὲς κρίσεις τοῦ Υἱοῦ ἦσαν ἀντίλαλος τῶν ἠθικῶν κρίσεων πού εἶχε ἐκφέρει ὁ Πατέρας. Ἡ ὁμολογία Του «δὲν δύναμαι νὰ κάμω ἀπ' ἑμαυτοῦ οὐδέν» ἐπιβεβαιώνει τὴν ἀλήθεια ὅτι ὁ Πατέρας ἦταν Ἐκεῖνος πού ἔδωσε στὸν Υἱὸν τὴν ἐξουσία νὰ ἐνεργῇ κάθε μορφή κρίσεως, τωρινῆς (ε' 30) καὶ μελλοντικῆς (ε' 28-29). Ἐγγύησις δὲ τῆς «δικαίας κρίσεως» τοῦ Υἱοῦ ἦταν ἡ ταύτισις τοῦ θελήματός Του μὲ τὸ θέλημα τοῦ Πατέρα· «ὄχι τὸ ἰδικόν μου θέλημα ἀλλὰ τὸ ἰδικόν σου» (Λουκ. κβ' 42).

Καθὼς στὰ θαυμαστὰ ἔργα τοῦ Υἱοῦ ὁ Πατέρας «ἐδείκνυε» καὶ ὁ Υἱὸς ἐκτελοῦσε (ε', 20), ἔτσι καὶ στὶς ἠθικὲς κρίσεις ὁ Πατέρας μιλοῦσε καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου «ἄκουε» μὲ τὸ ἐσωτερικὸ αὐτὶ τὸν λόγο ἢ τὴν κρίσι τοῦ Πατέρα, καὶ «ἔκρινε», συγχωρώντας τοὺς πιστεύοντας (Λουκ. ζ' 48) ἢ καταδικάζοντας τοὺς ἀπίστους (Μάρκ. ις' 16).

5. Ὁ Ἰησοῦς, στὸ χρονικὸ διάστημα τῆς ἐνσαρκώσεώς Του, ἦταν προσκυνητῆς τοῦ ἐπουρανίου Πατέρα.

Στὴ Σαμαρίτισσα γυναῖκα εἶπε, «ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐξεύρομεν⁴». Δὲν ἐξεχώρισε τὸν ἑαυτὸ Του ἀλλὰ τὸν συμπεριέλαβε μεταξὺ αὐτῶν οἱ ὁποῖοι ἐλάτρευαν τὸν ἐπουράνιον Πατέρα Του. Ὁ δὲ εὐαγγελιστῆς Λουκᾶς (δ' 16) μᾶς πληροφορεῖ ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς συμμετεῖχε στὴν λατρεία τοῦ Θεοῦ «κατὰ τὴ συνήθειά Του». Γιὰ νὰ διαλυθῇ κάθε ἀμφιβολία στὸ σημεῖο αὐτό, ἡ Ἐπιστολὴ πρὸς Ἑβραίους ἀποδίδει στὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ τὰ προφητικὰ λόγια, «ἐν μέσῳ ἐκκλησίας θέλω σὲ ὑμῆσει»¹, παρουσιάζοντας τὸν Ἰησοῦ

1. Ἰωάν. ε', 22· 2. ε', 27· 3. ε', 30· 4. Ἰωάν. δ', 22.

νά άσκη τὸ ὑψηλότερο ἀνθρώπινο καθήκον Του: Νά λατρεύη τὸν Θεό Του.

Οἱ δεήσεις καὶ οἱ ἱκεσίες τῆς λατρείας Του ἦσαν πάντοτε δεκτὲς ἀπὸ τὸν ἐπουράνιον Πατέρα ἐξ αἰτίας τῆς τελείας ὑποταγῆς Του στὸ Θεοθέλημα· «ὁ ὁποῖος (Χριστὸς) ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, ἀφοῦ μετὰ κραυγῆς δυνατῆς καὶ δακρύων προσέφερε δεήσεις καὶ ἱκεσίας πρὸς τὸν δυνάμενον νά σώζη αὐτὸν ἐκ τοῦ θανάτου καὶ εἰσηκόουσα διὰ τὴν εὐλάβειαν αὐτοῦ» (Ἑβρ. ε', 7).

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὁ Θωμᾶς ἀπέδωσε λατρεία πρὸς τὸν Κύριον Ἰησοῦ, μὲ τὴν προσφώνησι, «ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου»² ἀλλὰ στὴν περίπτωσι ἐκείνη, ὅπως καὶ εἰς ἄλλες ποῦ ἀναφέρονται στὴν Καινὴ Διαθήκη, ὁ Ἰησοῦς ἐδέχθηκε τὴν λατρευτικὴ ἔκφρασι ἀφ' ἑνὸς διότι ἦταν θεία προσωπικότητα καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐπειδὴ, στὴν περίπτωσι τοῦ Θωμᾶ, βρισκόταν στὴ μεταβατικὴ περίοδο πρὸς τὸν δοξασμὸ Του, ὕστερα ἀπὸ τὴν Ἀνάστασί Του ἐκ τῶν νεκρῶν.

Στὸ σημεῖο αὐτό, οἱ ὑποστηρίζοντες τὴν διφυσικὴ ἔκδοχὴ προβάλλουν τὴν ἐξῆς ἀντίρρηση:

«Δὲν εἶναι δυνατόν», λέγουν, «νὰ δεχθῶμεν ὅτι ὁ Κύριός μας ἐκένωσεν ἑαυτὸν ἀπὸ τὰς ιδιότητας τῆς θείας Του φύσεως διότι αἱ ιδιότητες συναπαρτίζουν τὴν φύσιν ἑνὸς προσώπου καὶ δίχως τὰς ιδιότητας οὔτε ἡ φύσις τοῦ οὔτε αὐτὸ τοῦτο τὸ πρόσωπον νοεῖται ὅτι ὑπάρχει».

Αὐτὸ ὅμως τὸ συμπέρασμα δὲν μᾶς προσφέρει καμμία πνευματικὴ ἀλήθεια ἐπειδὴ στηρίζεται σὲ συλλογισμοὺς καὶ σὲ ὀρολογίες τῆς ἀνθρώπινης φιλοσοφίας ποῦ στὸ κάτω - κάτω εἶναι καὶ ἀκαθόριστες, (φύσις προσώπου, ιδιότητες προσώπου, πρόσωπον)· ἐνῶ ἡ Κένωσις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ παρουσιάζεται στὰ Εὐαγγέλια σὰν φαινόμενο πραγματικὸ καὶ συγκεκριμένο. Καὶ ἰδοὺ πῶς θὰ μπορούσαμε νὰ ἐκλαϊκεύσωμε τὸ φαινόμενο αὐτὸ τῆς Κενώσεως, στηριζόμενοι στὰ ὅσα ὁ Θεὸς μᾶς ἀποκάλυψε:

Ἐνας βασιλιάς, ὁ ὁποῖος ζῆ στὴν ἐξορία, δὲν παύει νὰ εἶναι βασιλιάς μολοντί στερεῖται τῆ βασιλικῆ του ἐξουσία. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὁ ἐξόριστος βασιλιάς δὲν ἐκδίδει βασιλικά διατάγματα, οὔτε ἔχει τὴ δύναμι νὰ διαλύσῃ τὴ Βουλὴ ἢ νὰ διατάξῃ τὸν στρατὸ τοῦ βασιλείου του, ἐν τούτοις στὴν ἐξορία ποῦ βρίσκεται, διατηρεῖ τὴ βασιλικὴ του καταγωγὴ, τὴ βασιλικὴ του προσωπικότητα, τὸ βασιλικὸ του ὄνομα

1. Ἑβρ. β', 11· 2. Ἰωάν. κ', 28.

καὶ τοὺς βασιλικούς του τίτλους. Εἶναι ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότητα.

Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπο οἱ ἀφηγήσεις τῶν Εὐαγγελίων καὶ ἰδιαίτερα τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ἰωάννου, μᾶς παρουσιάζουν τὸν Ἰησοῦ, ὡς τὸν «Υἱὸν τοῦ Θεοῦ», ὁ ὁποῖος ἄφησε κατὰ μέρος «αὐτὸ ποὺ εἶχε» ἀλλὰ διατήρησε «αὐτὸ ποὺ ἦταν»¹. Ἐφησε, δηλαδή, τῇ θεῖα ἐξουσία καὶ τῇ δόξᾳ ποὺ εἶχε, χωρὶς νὰ παύσῃ ποτὲ νὰ εἶναι Θεός, μὲ τὴν θεῖα Του καταγωγή, τῇ θεῖα Του προσωπικότητα, τὸ θεῖο Του ὄνομα καὶ τοὺς θεῖους Του τίτλους, καθὼς καὶ ὁ ἐξόριστος βασιλιάς, στὸ παραπάνω παράδειγμά μας. Ἐπειδὴ τί ἄλλο ἦταν ὁ ἐνσαρκωθεὶς Ἰησοῦς παρὰ βασιλιάς αὐτο-ἐξόριστος ἀπὸ τὴν οὐράνια βασιλεία Του;

Ἄλλο πρᾶγμα λοιπὸν εἶναι τὸ «ποιοὶ εἶναι» ἓνα πρόσωπο καὶ διαφορετικὸ τὸ «τί κατέχει» αὐτὸ τὸ πρόσωπο. Ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἄδειασε τὸν ἑαυτόν Του ἀπὸ τὴν πανταχοῦ παρουσία, τὴν παντογνωσία καὶ τὴν παντοδυναμία ποὺ κατεῖχε ὡς τέλειος Θεός, διατήρησε ὅμως τὴν ταυτότητα τῆς θείας Του Προσωπικότητος, ἔτσι ὥστε στὴν περίοδο τῆς ἐνανθρωπήσεώς Του ἦταν Αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ ὁποῖος ἦταν καὶ προαιωνίως· «Ἐξῆλθον παρὰ τοῦ Πατρὸς καὶ ἦλθον εἰς τὸν κόσμον» (Ἰωάν. ις' 28).

Ἡ προσωπικότητα τοῦ Κυρίου μας ἔχει τὴν ἐνιαίαν καὶ ἀπλῆ ἐμφάνισί της ὅπως ἀκριβῶς ἐκδηλώνεται στὴν Καινὴ Διαθήκη, πάντοτε ΕΝΑ ΜΟΝΟΝ ΕΓΩ, — τὸ Ἐγὼ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς ὁ Κύριος Ἰησοῦς εἶναι Θεός, — Θεῖον Πρόσωπο, — καὶ συνεπῶς εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐπικαλεσθῆ γιὰ τὸν ἑαυτό Του, καθὼς μᾶς λέγουν τὰ Εὐαγγέλια, ὅλα τὰ «ΕΓΩ ΕΙΜΙ...» θεῖου Προσώπου, δεχόμενος ἀκόμα καὶ λατρεία στὸ Πρόσωπό Του. Μὲ αὐτὸ τὸ νόημα ἡ προσωπικότητα τοῦ Ἰησοῦ, στὸ σύνολό της, εἶναι προσωπικότητα ΘΕΑΝΘΡΩΠΟΥ, — μία προσωπικότητα Θεία: «Υἱὸς Θεοῦ» μὲ μία φύσι ἀνθρώπινη ἀλλὰ ἀναμάρτητη: «Υἱὸς ἀνθρώπου».

Γιὰ τοὺς ὁπαδοὺς ὅμως τῆς διφυσικῆς δοξασίας, ὁ ὅρος «θεάνθρωπος», ἐννοεῖ κάτι τὸ ἐντελῶς διαφορετικὸ. Ἐννοεῖ καθὼς ἐξηγήσαμε, ὅτι ἡ προσωπικότητα τοῦ Ἰησοῦ εἶχε ὄχι μία ἀλλὰ δύο φύσεις· ὅτι ἐνσαρκώθηκε καὶ πῆρε τὴν ἀνθρώπινη φύσι χωρὶς ὅμως ν' ἀποβάλλῃ τίποτε ἀπὸ τὴ Θεῖα Του φύσι· ὅτι ἔγινε ἄνθρωπος χωρὶς νὰ παύσῃ νὰ εἶναι τέλειος Θεός.

Γιὰ νὰ ὑποστηρίξουν τὴ δογματικὴ αὐτὴ θέσι τους, οἱ ὁπαδοὶ τῶν

1. Ἰωάν. ις', 5.

δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ, μεταξύ τῶν ἄλλων παραβάλλουν τις δύο φύσεις ἐν τῷ Χριστῷ μετὰ τις δύο φύσεις ἐν τῷ πιστῷ, κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον:

«Ἡ πρώτη μας φύσις» λέγουν, «ἦταν ἡ ξεπεσμένη ἁμαρτωλὴ φύσις. Ὅταν ὁμως ἀναγεννηθήκαμε ἐλάβαμε τὴ νέα φύσι, (Β΄ Πέτρου α΄ 4), δίχως νὰ γίνωμε δύο πρόσωπα ἀλλὰ ἓνα πρόσωπο ὑπεύθυνο γιὰ τις πράξεις καὶ τῶν δύο φύσεων. Ποῦ λοιπὸν ὑπάρχει ἡ δυσκολία νὰ δεχώμεθα τὸ Πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ μετὰ δύο φύσεις; Ἐνα πρόσωπο μετὰ δύο φύσεις (ἀνθρώπινη καὶ θεία) ὁ Χριστός· ἓνα πρόσωπο μετὰ δύο φύσεις, (παλαιὰ καὶ νέα) ὁ πιστός». Ἄς ὁμολογήσωμε ὅτι τὸ ἐπιχείρημα αὐτὸ φαίνεται μᾶλλον ταχυδακτυλογικόν, παρά Γραφικόν, ἐπειδὴ οἱ Γραφῆς ναὶ μὲν ὁμιλοῦν περὶ δευτέρας φύσεως, μέσα στὸν πιστόν, ἀλλὰ μᾶς ὑπενθυμίζουν ὅτι ἡ δευτέρα, ἡ νέα αὐτὴ φύσις, εἶναι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ὡς θεία Προσωπικότητα, (Α΄ Κορ. γ΄ 16· ς΄ 19). Στὸν ἀναγεννημένον πιστὸ δὲν ὑπάρχει ἓνα πρόσωπο μετὰ δύο φύσεις ἀλλὰ δύο πρόσωπα, ποὺ τὸ καθένα ἔχει ἰδική του φύσι: Τὸ «Ἐγώ» μας (ἡ παλαιὰ φύσις) καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, (ἡ νέα φύσις). Καμμία λοιπὸν σύγκρισις δὲν δικαιολογεῖται μεταξύ τῶν δύο φύσεων ἐν τῷ Χριστῷ καὶ τῶν δύο φύσεων ἐν τῷ πιστῷ.

Μία ἄλλη ἄποψις ποὺ προβάλλουν οἱ ὑποστηρικτὲς τῆς διφυσικῆς διδαχῆς εἶναι καὶ ἡ ἐξῆς:

«Ἄν ὁ Ἰησοῦς» λένε, «δὲν ἦταν κατὰ τὴν ἐνανθρώπησίν Του τέλειος Θεὸς τότε πρέπει νὰ δεχθοῦμε ὅτι τὸ Σύμπαν ἔμεινε στὴν τύχη του, ἀκυβέρνητο, κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ Δημιουργοῦ-Λόγου».

Ὁ συλλογισμὸς αὐτὸς δὲν εἶναι κατ' ἀνάγκην ἰσχυρὸς δεδομένου ὅτι οἱ Γραφῆς μᾶς ἀφήνουν νὰ ἐννοήσωμε ὅτι, κατὰ τὴν περίοδο τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ Λόγου, ἡ διακυβέρνησις τοῦ Σύμπαντος μεταβιβάσθηκε ἀπὸ τὸ ἓνα Θεῖο Πρόσωπο στὸ Ἄλλο. Δηλαδή, καθὼς ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀναχώρησίν Του, ἀπὸ τὴ Γῆ αὐτὴ στοὺς Οὐρανοὺς, ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἀνέθεσε τὸν ἐπίγειον ρόλον Του στὸ Ἅγιον Πνεῦμα, τὸν Ὅποιον καὶ ὠνόμασε «Ἀντικαταστάτην Του» — Παράκλητόν Του — καὶ Τὸν ἔστειλε στὴ Γῆ, ἔτσι καὶ κατὰ τὴν ἀπουσία Του ἀπὸ τὸν Οὐρανόν, ἐπὶ τριάντα τρία χρόνια, ἀνέλαβε ὁ Πατέρας νὰ κυβερνήσῃ τὸ Σύμπαν. Γι' αὐτὸ κι' ἐνόσω ἦταν στὴ Γῆ ὁ Ἰησοῦς ἔλεγε ὅτι «ὁ Πατέρας ἀνατέλλει τὸν ἥλιον», ὅτι «ὁ Πατέρας βρέχει», κ.λ.π. μέχρις ὅτου ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἀνέλαβε «πᾶσαν ἐξουσίαν ἐν οὐρανῷ»¹, καὶ

1. Ματθ. κη΄ 18.

διακυβερνᾷ Αὐτὸς πλεον τὰ πάντα, καθὼς και πρωτῆτερα: «Τὰ πάντα συντηροῦνται δι' αὐτοῦ (Κολοσ. α' 17).

Ἄσυμβίβαστο πρὸς τὴν Καινὴ Διαθήκη εἶναι και τὸ ἄλλο συμπέρασμα τῆς διφυσικῆς διδαχῆς ὅτι δηλαδὴ ὁ Ἰησοῦς, στὸ διάστημα τῆς ἔνσαρκώσεώς Του και τοῦ σταυρικοῦ Του θανάτου, δὲν ἀπουσίασε οὔτε στιγμή ἀπὸ τὸν οὐρανὸ. Ἐνῶ δηλαδὴ σὰν ἄνθρωπος ἦταν σταυρωμένος στὸν Γολγοθᾶ, συγχρόνως ἦταν και καθισμένος στὸν ἐπουράνιον θρόνο Του σὰν Θεὸς τέλειος. Ὁ Κ. Μεταλληνὸς δείχνει μὲ ἄφθονα Γραφικὰ χωρία, ὅτι ἡ θεωρία αὐτὴ εἶναι Γραφικῶς ἀστήρικτη (βλέπε σελ. 53).

Πρέπει νὰ δεχόμεθα τὶς ἀλήθειες τῶν Γραφῶν μὲ τὴν ἀπ' εὐθείας καθαρὴ τους ἔννοια, ὅπως ἀκριβῶς μᾶς τὶς παρουσιάζει τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, και ὄχι ἀλλοιωμένες ἀπὸ ἀκατανόητα σοφίσματα, ἐπειδὴ ἀκατανόητα σοφίσματα εἶναι νὰ δεχόμεθα ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς «σὰν ἄνθρωπος ἦταν σταυρωμένος στὸν Γολγοθᾶ ἐνῶ σὰν Θεὸς ἦταν συγχρόνως δοξασμένος στὸν Οὐρανόν» ὅτι «σὰν ἄνθρωπος δὲν μπορούσε ἀλλὰ σὰν Θεὸς μπορούσε» ὅτι «σὰν ἄνθρωπος πονοῦσε στὸν Σταυρὸ ἐνῶ σὰν Θεὸς δὲν πονοῦσε» ὅτι λέγοντας «ἐκατέβηκα ἀπὸ τὸν οὐρανόν» (Ἰωάν. ζ' 38) ἐννοοῦσε ὅτι, σὰν πανταχοῦ παρῶν, βρισκόταν και στὸν οὐρανὸ κ.λ.π. Ἄν ὅλες αὐτὲς οἱ Χριστολογικὲς ἀπόψεις ἐξεταστοῦν προσεκτικὰ, δὲν εἶναι παρὰ τὸ καταστάλαγμα Νεο-Πλατωνικῆς φιλοσοφίας, και θεολογικῆς φαντασίας.

Ἴδου και μιὰ ἄλλη δικαιολογία ἐναντίον τοῦ Χριστολογικοῦ δόγματος ποῦ παρουσιάζομε:

«Ἡ ἠνωμένη μαρτυρία τῆς Ἐκκλησίας», λέγουν, «ἀποτελεῖ ἐπιβεβαίωσιν τῆς θείας ἀποκαλύψεως. Τόσον εἰς τὴν ἀρχαίαν ἐκκλησίαν (ὅταν τὰ χριστολογικὰ προβλήματα καθωρίσθησαν) ὅσον και σήμερον ἡ ὁμολογία τῆς χριστιανικῆς ἐκκλησίας μὲν ἀσάλευτη... ὅτι ὁ Χριστὸς ἦταν τέλειος Θεὸς και τέλειος ἄνθρωπος».

Τὸ ἐπιχείρημα ὅμως αὐτὸ ζημιώνει δλόκληρη τὴν εὐαγγελικὴ ὑπόθεσι. Διότι, ἂν ὑποθέσωμε ὅτι ἡ ἠνωμένη μαρτυρία τῆς ἐκκλησίας εἶναι πράγματι τὸ κριτήριον τῆς ἀληθείας, καθὼς ἰσχυρίζονται οἱ διφυσικοί, τότε θὰ καταλήξωμε στὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ Μαρτίνος Λούθηρος βρισκόταν στὴν πλάνη, ἐφ' ὅσον ἐκήρυτε δόγματα ἀντίθετα πρὸς τὴν ἠνωμένη μαρτυρία τῆς τότε Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας. (Ὁλόκληρη ἡ Οἰκουμενικὴ ἐκκλησία βρίσκεται στὴν πλάνη και μονάχα ὁ Μαρτίνος ἔχει μάτια και βλέπει; Μὲ τὸ ἐπιχείρημα αὐτὸ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλεξάντερ ἐκατηγόρησε τὸν Λούθηρον στὸν Αὐτοκράτορα).

Οὐδέποτε ὁ Χριστιανὸς τῶν Γραφῶν πρέπει νὰ ἐπικαλεῖται τὴ μαρτυρία τῆς ἱστορικῆς Ἐκκλησίας γιὰ ν' ἀποδείξει ἢ νὰ ἐνισχύσει τις δογματικές ἀρχές τῆς πίστεώς του. Στὴν Εὐαγγελικὴ συνείδησι μόνον οἱ Γραφές πρέπει νὰ εἶναι ὁ ἀλάθητος κανόνας τῆς Χριστιανικῆς πίστεως καὶ ζωῆς καὶ ὄχι ἡ ἱστορικὴ Ἐκκλησία τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἡ ὁποία πολλὰς φορὰς ἔχει ἀποδειχθῆ λανθασμένη καὶ ἀναξιόπιστη. Ὁ ἰσχυρισμὸς λοιπὸν ὅτι ὁ Χριστὸς ἦταν τέλειος Θεὸς καὶ τέλειος ἄνθρωπος ἐπειδὴ «αὐτὴ εἶναι ἡ ἠνωμένη μαρτυρία τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ καθώρισε τὰ Χριστολογικὰ», εἶναι ἰσχυρισμὸς ὄχι μόνον ἀβάσιμος ἀλλὰ καὶ ἐπιζήμιος στὴν Εὐαγγελικὴ ὑπόθεσι. Ποιὰ ἀνάγκη ὑπάρχει νὰ παραμερίσωμε τὸν χαριτωμένον Ἰησοῦ τῶν Εὐαγγελίων, τὸν «ἀδελφόν» μας καὶ νὰ κηρύττωμε ἕναν Ἰησοῦ ὅπως τὸν κατασκεύασαν οἱ πολιτικο-θρησκευτικὲς ζυμώσεις τῆς Συνόδου τῆς Χαλκηδόνος;

Οἱ Γραφές στέκονται πάνω ἀπὸ τὴν ἱστορικὴ Ἐκκλησία, πάνω ἀπὸ τις παραδόσεις της καὶ πάνω ἀπὸ τὴν μαρτυρία της.

Ἐπιπλέον, ἀκούεται, παράξενο ὅτι οἱ ὁπαδοὶ τῶν δύο φύσεων ἐνῶ, ἀπὸ τὴ μία μεριά, ἐναντιώνονται σὲ κάθε προσπάθεια γιὰ νὰ μελετηθῆ τὸ Πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ σχέσις τῶν δύο Του φύσεων, ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἀναλύουν καὶ περιγράφουν καὶ θεολογοῦν πάνω εἰς αὐτὸ τὸ θέμα.

«Δὲν μᾶς δίδει τὸ δικαίωμα ἡ Ἁγία Γραφή», λέγουν, «οὔτε ἔχει τὴν δυνατότητα ἡ διάνοιά μας πρὸς τοῦτο νὰ ἐρευνήσωμεν τὰς σχέσεις καὶ τὸ μυστήριον τῶν δύο φύσεων τοῦ Προσώπου τοῦ Χριστοῦ». Κι' ὅμως, αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, ἐρευνοῦν τις σχέσεις καὶ τὸ μυστήριον τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ καὶ μάλιστα μὲ σχολαστικὲς λεπτομέρειες, ὅταν ἐξηγοῦν ὅτι: Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἦταν Θεὸς καὶ συγχρόνως ἄνθρωπος· ὅτι εἶχε δύο φύσεις, τὴν θεία καὶ τὴν ἀνθρώπινη· ὅτι οἱ δύο αὐτὲς φύσεις ἦσαν τέλειες· ὅτι καμμία ἀπὸ τις δύο αὐτὲς φύσεις ἄλλαξε στὸ ἐλάχιστο· ὅτι ἦσαν ἐνωμένες εἰς ἕνα πρόσωπο· ὅτι στὴν ἔνωσι τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ δὲν ὑπάρχει σύγχυσις καὶ ὅμως ταυτόχρονα διακρίνονται ἡ μία ἀπὸ τὴν ἄλλη· ὅτι οἱ δύο φύσεις τοῦ Χριστοῦ δὲν χωρίζονται ἡ μία ἀπὸ τὴν ἄλλη· καὶ ὅτι τις δύο αὐτὲς φύσεις, θεία καὶ ἀνθρώπινη, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς τίς διατηρεῖ τώρα στὴ δόξα Του, καὶ θὰ τις διατηρῆ αἰωνίως, καθὼς τις εἶχε καὶ κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐνσαρκώσεώς Του.

Κι' ἐρωτᾶμε: Δὲν εἶναι αὐτὴ ἔρευνα τῶν σχέσεων τῶν δύο φύσεων τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ; Ποῦ εἶναι λοιπὸν τὸ ἀκατανόητο «μυστήριον»,

εφόσον αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἀναλύουν καὶ μάλιστα με τóσες λεπτομέρειες τὴν προσωπικότητα τοῦ Κυρίου;

Τὴν ἴδια ἀσυνέπεια ἀκολουθοῦν καὶ στὴν ἑρμηνεία τοῦ κλασσικοῦ κειμένου (Φιλιπ. β' 6-7), ὅταν προσπαθοῦν νὰ προσδιορίσουν ἐκεῖνο ἀπὸ τὸ ὁποῖον ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ «ἐαυτὸν ἐκένωσεν».

Μολονότι, δηλαδή, ὁμολογοῦν ὅτι οἱ λέξεις «ἐαυτὸν ἐκένωσεν» κρύβουν «ἓνα μυστήριον ἀκατανόητο ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη λογικὴ», ἐν τούτοις δὲν ἀντέχουν στὸν πειρασμὸ καὶ προχωροῦν στὴν ἐξήγησι τοῦ μυστηρίου, προσδιορίζοντας τί ἀκριβῶς ἄφησε στὸν Οὐρανὸ καὶ τί ἔφερε μαζὺ Του στὴ Γῆ. Ἔτσι, οἱ μὲν συμπεραίνουν ὅτι ἡ φράσις «ἐκένωσεν ἐαυτὸν», σημαίνει πὼς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἄφησε στὸν Οὐρανὸ «τὰ ἐμβλήματα τῆς μεγαλωσύνης Του»· οἱ ἄλλοι ἑρμηνεύουν ὅτι ἄφησε μόνον «τὴν ἀναγνώρισί Του»· ἄλλοι πάλιν ὅτι ἄφησε «τὸ στέμμα τῆς δόξης Του»· ἄλλοι ὅτι ἄφησε «τὴν λαμπρότητά Του»· ἄλλοι τὸ ἓνα κι' ἄλλοι τὸ ἄλλο.

Μολονότι οἱ ἐκφράσεις αὐτὲς εἶναι, φυσικά, γενικὲς καὶ ἀόριστες, ὅλες ὅμως ἐννοοῦν πὼς ὁ,τιδήποτε κι' ἂν ἦταν αὐτὸ ποὺ ἄφησε ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, παρέμεινε, ὑστερα ἀπὸ τὴν κένωσί Του, τέλειος Θεός. Ἄν δεχθοῦμε αὐτὴ τὴ θεωρία τότε πρέπει ἐπίσης νὰ δεχθοῦμε ὅτι αὐτὸ ποὺ ἄφησε στὸν Οὐρανὸ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, δὲν εἶχε καμμία οὐσιαστικὴ ἀξία, ἐφ' ὅσον τέλειος Θεὸς ἦταν πρὶν ἀδειάση τὸν ἑαυτὸν Του καὶ τέλειος Θεὸς παρέμεινε, ἀφοῦ ἀδειασε τὸν ἑαυτὸ Του καὶ κατέβηκε στὴ Γῆ.

Ἐνα τέτοιο συμπέρασμα ὅμως δὲν ταιριάζει διόλου στὸ νόημα τοῦ κειμένου, Φιλιπ. β' 6-7. Πιστεύομε πὼς ὅταν ὁ ἀπόστολος ἔγραφε ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς «ἐαυτὸν ἐκένωσεν» δὲν ἐννοοῦσε κάτι τὸ ἐντελῶς ἀσήμαντο, ἀλλὰ ἤθελε, με τὴν φράσι αὐτὴ, νὰ παρουσιάση μία ἀλήθεια ἐξαιρετικὰ σοβαρὴ καὶ ἐντυπωσιακὴ.

Ἴδου, συγκεκριμένα, ποιά εἶναι αὐτὴ ἡ ἀλήθεια:

«... ὃς (Χριστὸς Ἰησοῦς) ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἄρπαγμὸν ἠγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ, ἀλλὰ ἐαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος...» (Φιλιπ. β' 6-7).

Παράφρασις τοῦ παραπάνω κειμένου:

(Ὁ Χριστὸς Ἰησοῦς) ἐνῶ ἤδη ὑπῆρχε ἐν μορφῇ Θεοῦ δὲν ἐθεώρησε τὴν ἰσότητον ἐκείνη κατάστασι σὰν ἓνα ἀγαθὸ ποὺ ἔπρεπε νὰ τὸ κρατήση σφικτὰ γιὰ τὸν ἑαυτὸν Του, «ἄρπαγμὸν» (ἄρνούμενος νὰ

υπακούση στο θείο θέλημα που Τὸν ὠριζε νὰ γίνῃ ὁ μεσίτης τῆς σωτηρίας τῆς ἀνθρωπότητος), ἀλλὰ ἄδειασε τὸν ἑαυτὸν Του...»

Δύο κεντρικά σημεῖα φαίνονται στὸ παραπάνω ἀποστολικὸ κείμενο :

Πρῶτον· ὅτι οἱ δύο ἐκφράσεις «εἶναι ἐν μορφῇ Θεοῦ» καὶ «εἶναι ἴσα Θεῷ» ἔχουν τὴν ἴδια ἔννοια καὶ παρουσιάζουν τὴν ἴδια κατάστασι. Ἡ δευτέρη ἔκφρασις «εἶναι ἴσα Θεῷ», δηλώνει φυσικά, τὴν ἰσόθεον κατάστασι τὴν ὁποίαν ὁ Υἱὸς κατεῖχε προαιωνίως.

Δεύτερον· ὅτι ἡ κατάστασις που δηλώνεται μὲ τὴ φράσι «ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων» καὶ ἡ πράξις που δηλώνεται μὲ τὴ φράσι «ἑαυτὸν ἐκένωσε» δὲν εἶναι σύγχρονες, ἀλλὰ εἶναι δύο καταστάσεις που ἡ μία ἀκολουθεῖ τὴν ἄλλη. Ἡ πρώτη ἀναφέρεται στὴν προϋπάρχουσα ἰσόθεο κατάστασι τοῦ Υἱοῦ, ἐνῶ ἡ ἄλλη ἀναφέρεται στὴν πρᾶξι τῆς ἐνσαρκώσεώς Του.

Ἐδῶ λοιπὸν ὁ ἀπόστολος μᾶς ἐξηγεῖ ὅτι ὁ Υἱὸς ἀπέβαλε τὴ θεία μορφή που κατεῖχε πρὶν ἀπὸ τὴν ἐνσάρκωσί Του καὶ τὴν ἄλλαξε μὲ τὴ μορφή, καὶ τὴν ὁμοιότητα, «ὁμοίωμα» τῆς ἀνθρωπότητος (ἐδ. 7). Κατεβαίνοντας ἀπὸ τὴ θεία κατάστασι στὴν ἀνθρώπινη δὲν διατήρησε παρὰ μονάχα τὴν καθαρὴ ταυτότητα τοῦ Θεοῦ Του Ἐγὼ, ἐνῶ κατὰ τὰ ἄλλα «ἑαυτὸν ἐκένωσε».

Ἡ «κένωσις» εἶναι μία πράξις ἐλεύθερης αὐταπαρνήσεως που ἔχει δύο στάδια: Τὴν θυσία τῆς θείας καὶ ἔνδοξης μορφῆς, ἡ ὁποία προαιωνίως ἀνῆκε στὸν Χριστόν, καὶ τὴν ἀποδοχὴ τῆς ἀνθρώπινης μορφῆς που ἦταν περιωρισμένη καὶ ἐξαρτημένη.

Ὁ ἀπόστολος, εἰς ἄλλο χωρίο (Β΄ Κορ. η΄, 9) μᾶς ἐξηγεῖ τὸ γεγονός τῆς κενώσεως μὲ διαφορετικὲς ἐκφράσεις, βάζοντας στὴ θέσι τῆς φράσεως «ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων» τὴν φράσιν «πλούσιος ὢν» καὶ στὴ θέσι τῆς φράσεως «ἑαυτὸν ἐκένωσε», τὴν φράσιν «ἐπτώχευσε».

Αὐτὴ ἡ βαθειὰ μεταμόρφωσις που ἐγινε στὸν τρόπο ὑπάρξεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, μᾶς περιγράφεται ἀπὸ τὸν Εὐαγγελιστὴ Ἰωάννη στὴν σύντομη ἀλλὰ συναρπαστικὴ διατύπωσί του: «Ὁ Λόγος σὰ ρ ξ ἐ γ έ ν ε τ ο» (Ἰωάν. α΄, 14).

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ

Στὸ μέρος τοῦτο τῆς μελέτης μας ἐξετάζονται ὀρισμένα Γραφικὰ χωρία τὰ ὁποῖα οἱ ὑποστηρικτὲς τῆς διφυσικῆς ἐκδοχῆς ἐπικαλοῦνται γιὰ νὰ ἀνατρέψουν τὴ Χριστολογικὴ διδασκαλία, τὴν ὁποῖαν ἐδῶ ἐκθέτομε.

1. «Ὁ Λόγος ἔγινε σάρκα» (Ἰωάν. α' 14).

Στὸ χωρίο αὐτὸ ἡ λέξις «σάρκα» σημαίνει τὴν δλόκληρη καὶ πραγματικὴ ἀνθρώπινη φύσι στὴν ὁποία μπῆκε ὁ Ἰησοῦς. Ἐξ αἰτίας τῆς ἐνσαρκώσεως αὐτῆς ὁ Λόγος μπόρεσε νὰ ὑποφέρη, νὰ πάθη, νὰ ἀπολαύσῃ, νὰ πειρασθῆ, ν' ἀγωνισθῆ, νὰ μάθῃ, νὰ προοδεύσῃ, νὰ προσευχηθῆ, ἀκριβῶς ὅπως κι' ἐμεῖς.

Ἡ λέξις ποὺ συνδέει τὸ ὑποκείμενο (ὁ Λόγος) καὶ τὸ κατηγορούμενο (σάρξ) εἶναι τὸ ρῆμα «ἐγένετο». Τὸ ρῆμα «γίγνεσθαι» ὅταν ἔχη σὰν κατηγορούμενο οὐσιαστικὸ δηλώνει βαθειὰ μεταμόρφωσι στὸν τρόπον ὑπάρξεως τοῦ ὑποκειμένου (π.χ. τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημένον, Ἰωάν. β' 9). Ἄν ἀναφέρεται εἰς πρόσωπο, τότε τὸ ρῆμα «γίγνεσθαι» δηλώνει ἀλλαγὴ καταστάσεως χωρὶς τὴν θυσία τῆς ταυτότητός του, (π.χ. στὴν φράσιν, «ὁ βασιλεὺς ἐγένετο ποιμὴν»). Ὁ Λόγος δὲν ἐμπῆκε μονάχα στὴν σαρκοανθρώπινη ὑπαρξί, δὲν ἐπῆρε μόνον γιὰ δική Του τὴν ἀνθρώπινη φύσι, ἀλλὰ ἔγινε σάρκα· ἄλλαξε δηλαδὴ τὸν τρόπο τῆς ὑπάρξεώς Του, ὡς Λόγος, εἰς τρόπον ὑπάρξεως τῆς σαρκός, δηλαδὴ ἀνθρώπου.

Μᾶς ἐξηγεῖ λοιπὸν ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, ὅτι ἡ ἐνσάρκωσις δὲν εἶναι οὔτε σύνδεσις ἐνὸς θείου προσώπου μὲ μιὰ διπλῆ φύσι (θεία

καὶ ἀνθρώπινη) οὐτε σύνδεσις δύο προσώπων, θείου καὶ ἀνθρωπίνου, ἀλλὰ ἡ ἐνσάρκωσις εἶναι τὸ γεγονός ὅτι ἓνα θεῖο πρόσωπο ἀπεχωρίσθη ἀπὸ τὸν τρόπο τῆς θείας Του ὑπάρξεως γιὰ νὰ πάρῃ τὸν τρόπο τῆς ἀνθρώπινης ὑπάρξεως.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ, οἱ ὁπαδοὶ τῆς θεωρίας τῶν δύο φύσεων προβάλλουν ὡς ἀντίρρηση, τὸ «ἀναλλοίωτον τοῦ Θεοῦ». Λένε, δηλαδή, ὅτι ἓνας Θεὸς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ χωρισθῇ ἀπὸ τὴν θεία Του φύσι καὶ νὰ γίνῃ κάτι λιγώτερο ἀπὸ Θεὸς ἐπειδὴ ἔτσι θὰ καταστρεφόταν ἡ ἔννοια τοῦ Θεοῦ.

Αὐτὸς ὅμως ὁ συλλογισμὸς, εἶναι ἐντελῶς ἀστήρικτος ἐπειδὴ δὲν μποροῦμε, ἔμεῖς ὡς ἄνθρωποι, νὰ ὑποδείξωμε στὸν Θεὸ τί ἔπρεπε ἢ τί δὲν ἔπρεπε νὰ εἶχε κάμει γιὰ νὰ μὴν καταστρέψῃ τὴν ἔννοια τῆς θεότητός Του. Ἀσφαλῶς ὁ Θεὸς ἐσχεδίασε καὶ ἐνήργησε χωρὶς νὰ ἐνδιαφέρεται ἂν τὰ σχέδιά Του καὶ οἱ ἐνέργειές Του θὰ ἔρχονταν σὲ σύγκρουσι μὲ τὸ δόγμα τῆς Χαλκηδόνας ἢ μὲ τίς χριστολογικὰς ἀπόψεις τῶν θεολόγων, ποὺ ὑποστηρίζουν τίς δύο φύσεις ἐν τῷ Χριστῷ.

Τὸ ἀναλλοίωτον τοῦ Θεοῦ, εἶναι μία ἰδιότητα ποὺ κατέχει ἡ θεότητα τῆς Πλατωνικῆς φιλοσοφίας, ὅχι ὁ Θεὸς τῆς Βίβλου, ὁ Ὅποιος «τόσον ἀγάπησε τὸν κόσμον ὥστε ἐπρόσφερε τὸν Υἱὸν Του τὸν μονογενῆ». Ὅταν λοιπὸν λόγοι ἀγάπης παρακινήσουν ἓνα Θεῖο Πρόσωπο νὰ ἀφήσῃ τὴν κατάστασι τῆς θείας ζωῆς γιὰ νὰ ζῆσῃ ὡς ἓνας τέλειος ἄνθρωπος, δηλαδή νὰ «κενώσῃ ἑαυτό», μὲ τὸν σκοπὸ νὰ σώσῃ ἁμαρτωλοὺς, ἡ παντοδυναμία Του κάνει τὴν κένωσι κατορθωτὴ, δεδομένου ὅτι ὁ Θεός, στίς ἐνέργειές Του, δὲν δεσμεύεται, οὔτε περιορίζεται ἀπὸ ἄλλη δύναμι ἀνώτερη ἀπὸ τὴν ἰδική Του· «Τὰ πάντα εἶναι δυνατὰ παρὰ τῷ Θεῷ (Μαρκ. ι', 27).

Ἄς ἐξετάσωμεν ἐπίσης καὶ τὴν ἐξῆς ἀντίρρηση:

«Εἶναι παράλογον νὰ ἰσχυριζώμεθα ὅτι ὑπάρχει ἀλλοίωσις εἰς τὴν φύσιν τοῦ Θεοῦ».

Ὅταν οἱ διφυσικοὶ λέγουν ὅτι «εἶναι παράλογον» νὰ ἰσχυριζώμεθα ὅτι ὑπάρχει ἀλλοίωσις εἰς τὴν φύσιν τοῦ Θεοῦ ἀφίνουν νὰ ἐννοηθῇ ὅτι οἱ ἐνέργειες καὶ τὰ σχέδια τοῦ Θεοῦ, πρέπει πάντοτε νὰ συμφωνοῦν μὲ τὴν ἀνθρώπινη σκέψι καὶ λογική. Αὐτὸ ὅμως εἶναι συμπέρασμα ἐντελῶς ἀντίθετο πρὸς τίς διακηρύξεις τῶν Γραφῶν, οἱ ὁποῖες μᾶς ἐξηγοῦν ὅτι ὁ Θεὸς σχεδιάζει καὶ ἐνεργεῖ κατὰ τρόπον ποὺ εἶναι πράγματι παράλογος μὲ τὰ μέτρα τῆς ἀνθρώπινης λογικῆς καὶ σοφίας. «Θέλω ἀπολέσει τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν καὶ θέλω ἄθετήσῃ τὴν σύνεσιν τῶν

συνετών» (Α΄ Κορ. α΄ 19): «Δὲν ἐμώρανε ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου;» (Α΄ Κορ. α΄ 20).

Πράγματι ἡ θρησκεία τοῦ Σταυροῦ παρουσιάζεται στὸν κόσμον ὡς ἄν κάτι τὸ παράλογο, ὡς «μωρία» καὶ ὄχι ὡς ἄν κάτι ποῦ ταιριάζει στὸ ἀνθρώπινο λογικὸ, ὄχι ὡς «σοφία». Δὲν ὑπάρχει στὶς Γραφὰς καμμία ὁμοιογένεια ἢ συμφωνία μεταξύ τῆς Χριστιανικῆς Ἀποκαλύψεως καὶ τῆς ἀνθρώπινης λογικῆς.

Μήπως οἱ Γραφὰς δὲν μᾶς διακηρύττουν πολλές ἀλήθειες ποῦ ἀκούονται ὡς ἄν παραλογοισμοί, καθὼς λ.χ. ἡ ἀλήθεια ὅτι πρέπει νὰ πεθάνουμε ἂν θέλωμε νὰ ζήσουμε; Ἡ ὅτι πρέπει νὰ δώσουμε ἀκόμα καὶ τὸν ἑαυτὸν μας ἂν θέλωμε νὰ πλουτίσουμε; Ἡ νὰ ταπεινωθοῦμε, ἂν θέλωμε νὰ ὑψωθοῦμε; Καὶ νὰ ὑποφέρουμε ἂν θέλωμε νὰ βασιλεύσουμε; Δὲν ἀκούονται οἱ ἀρχὲς αὐτὲς ὡς ἄν κάτι τὸ ἐνάντιον πρὸς τὴν λογικὴν; Κι ὅμως εἶναι ἀσάλευτοι πνευματικοὶ νόμοι τῆς Χριστιανικῆς ἀληθείας. Δὲν εἶναι συνεπῶς διόλου «παράλογον» νὰ ἰσχυρίζομεθα ὅτι καὶ στὴν περίπτωσι τῆς Κενώσεως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὁ Θεὸς ἐργάσθηκε κατὰ τρόπον ἀντίθετον πρὸς τὸ ἀνθρώπινο λογικὸ ἢ τὴν ἀνθρώπινη φιλοσοφία.

Ἄλλὰ ἐκτὸς αὐτοῦ, τὰ χωρία τῆς Γραφῆς τὰ ὁποῖα ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνονται ὅτι ἀποκλείουν τὴν ἐκουσία κένωσι τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, λόγῳ τοῦ θείου ἀναλλοιώτου, ὅταν μελετηθοῦν με προσοχὴ, διδάσκουν ὄχι τὸ ἀναλλοιώτον τῆς θείας φύσεως, ἀλλὰ τὸ ἀναλλοιώτον τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν τοῦ Θεοῦ. Ἴδου αὐτά:

«Ὁ Θεὸς δὲν εἶναι ἄνθρωπος νὰ ψευσθῇ οὔτε Υἱὸς ἀνθρώπου νὰ μεταμεληθῇ» (Ἀριθμ. κγ΄ 19).

«Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ αὐτὸς χθὲς καὶ σήμερον καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας» (Ἐβρ. ιγ΄ 8).

Ἐδῶ εἶναι φανερόν ὅτι δὲν πρόκειται περὶ τοῦ ἀναλλοιώτου τῆς φύσεως τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ περὶ τοῦ ἀναλλοιώτου τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν Του. Τὸ ἴδιο νόημα ἔχουν καὶ τὰ χωρία τὰ ὁποῖα ὁμιλοῦν γιὰ τὴν «μεταμέλεια ἢ μὴ μεταμέλεια τοῦ Θεοῦ»: τὰ χωρία αὐτὰ ὁμιλοῦν γιὰ τὶς ἀρχὲς τοῦ χαρακτῆρος Του, ὄχι τῆς φύσεώς Του. Ἐπίσης τὸ χωρίον Ψαλμ. ρβ΄ 27 ὁμιλεῖ γιὰ τὸ ἀναλλοιώτον τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἀθανασίας Αὐτοῦ. Τὸ χωρίον Παρ. ιθ΄ 21, δείχνει τὴν σταθερότητα τοῦ θείου σχεδίου σὲ ἀντίθεσι πρὸς τὴν μεταβλητότητα τῶν ἀνθρώπινων λογισμῶν. Στὸ ἐδάφιο (Ἰάκ. α΄ 17), γίνεται λόγος γιὰ τὰ πνευματικὰ

χαρίσματα και ὡς δοτήρας αὐτῶν ὁ Θεὸς ὀνομάζεται «Πατὴρ τῶν φώτων» τοῦ ὁποίου τὸ φῶς, δηλαδή ἡ πνευματικὴ Του ζωὴ, στερεώνεται πάνω σὲ ἠθικὲς ἀρχὲς ἀναλλοίωτες.

Μὲ ἄλλα λόγια: Στὰ ἐδάφια τῆς κατηγορίας αὐτῆς ὁ Θεὸς θέλει νὰ μᾶς βεβαιώσῃ ὅτι οὐδέποτε ἀθέτησε, οὔτε θὰ ἀθετήσῃ, τὶς ὑποσχέσεις Του καὶ τὶς ἐπαγγελίες Του, πρὸς ἡμᾶς τὰ πνευματικὰ παιδιά Του. Ὅσα μᾶς ὑποσχέθηκε ἐχθὲς αὐτὰ ἰσχύουν καὶ σήμερα, τὰ ἴδια θὰ ἰσχύουν καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας, ἐπειδὴ εἶναι «πιστὸς ὁ ὑποσχεθεὶς» (Ἐβρ. ι. 23).

Ὅποια εἰρήνη φέρνει στὴν καρδίᾳ τοῦ ἀνθρώπου ἡ βεβαιότητα ὅτι ὁ Οὐράνιος Πατέρας οὐδέποτε ἀλλάζει τὴ γνώμη Του ἢ τὰ συναισθήματά Του. Ἐρχόμενοι εἰς Αὐτόν, ὅποιαδήποτε στιγμή, δὲν ἀνησχοῦμε μήπως δὲν ἔχει τὴ διάθεσι νὰ μᾶς δεχθῇ. Πάντοτε μᾶς δέχεται. Δὲν κρατεῖ ὄρες γραφείου, οὔτε δίνει ιδιαίτερα ραντεβοῦ. Σήμερα, αὐτὴ τὴ στιγμή, ὁ ἐπουράνιος Πατέρας μας ἔχει ἀπέναντί μου, καὶ ἀπέναντί σου καὶ ἀπέναντι τοῦ καθενὸς ἀμαρτωλοῦ τὰ ἴδια συναισθήματα ἀγάπης καὶ συμπόνιας τὰ ὅποια εἶχε καὶ ὅταν ἔστειλε τὸν μονογενῆ Του Υἱὸ γιὰ νὰ σταυρωθῇ ὑπὲρ ἡμῶν. «Εἶναι ὁ αὐτὸς ἐχθὲς σήμερον καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας».

2. «Ἐγὼ καὶ ὁ Πατὴρ ἐν ἐσμὲν (Ἰωάν. ι. 30).

Στὰ λόγια αὐτὰ κρύβεται ἡ μεγάλη ἀλήθεια ὅτι ὁ Υἱὸς ἀνέκαθεν διατηροῦσε τελεία ἠθικὴ ἐνότητα μὲ τὸν Πατέρα Του. Στὰ τριάντα τρία χρόνια τῆς ἐπίγειας διακονίας Του ἔζησε μιὰ ζωὴ τελείας ἀγάπης καὶ τελείας ἀγιότητος. Ὅσα ὁ Υἱὸς ἐδίδαξε ἦσαν ἀπὸ τὸν Πατέρα, τίποτε ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ Του· καὶ ὅσα ἔργα ἔκαμε ἦσαν ὅλα ἔργα τοῦ Πατέρα (Ἰωάν. ιδ. 10-11).

Ἔτσι μὲ τὰ λόγια καὶ τὰ ἔργα Του, ὁ Υἱὸς ἐφάνερωσε στὸν κόσμον τὴν τελειότητα τοῦ χαρακτήρος τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἠθικὴ ποιότητα τῆς ζωῆς τοῦ Υἱοῦ ἦταν ταυτισμένη μὲ ἐκείνη τοῦ Πατέρα Του, (Ἐγὼ ἐν τῷ Πατρί): ὁ δὲ Πατέρας ἐχορήγησε στὸν Υἱὸν ὅλον τὸν πλοῦτον τῆς ζωῆς Του καὶ τῆς δόξης Του, (ὁ Πατὴρ ἐν ἐμοί).

Δὲν πρόκειται λοιπὸν ἐδῶ περὶ ταυτίσεως προσώπων, ἐπειδὴ ὁ Υἱὸς στὴν προσευχὴ Του ξεχωρίζει τὸ Πρόσωπο τοῦ Πατέρα, «Σὺ Πατέρα» (Ἰωάν. ιζ. 21) ἀλλὰ πρόκειται περὶ τῆς ἠθικῆς ταυτίσεως τοῦ Υἱοῦ μὲ τὸν Πατέρα. Ἄς μὴ συγχέωμε λοιπὸν τὴν ἠθικὴ ταύτισιν τῶν

δύο Προσώπων Πατέρα και Υιού, με τις θείες ιδιότητές Του. Το χωρίον (Ίωάν. ι' 30) δὲν ἔχει κανένα στοιχείο ὑποστηρίξεως τῆς διφυσικῆς διδαχῆς.

3. «Ἐν αὐτῷ (Χριστῷ) κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς (Κολοσ. β'. 9).

Μήπως τὸ χωρίο αὐτὸ σκοπεύει νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, στὴν περίοδο τῆς ἐνσαρκώσεώς Του, ἦταν «τέλειος Θεός» δηλαδή παντοδύναμος, παντογνώστης καὶ πανταχοῦ παρών;

Ὅχι! Μία τέτοια ἐρμηνεία θὰ ἦταν ἄστοχη καὶ ἐναντία πρὸς τὸ πνεῦμα τῶν Γραφῶν.

Εἶναι γνωστὸ πὼς ὅταν ὁ ἀπόστολος ἔγραφε στοὺς Κολοσσαεῖς «ἐν τῷ Χριστῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος», ὁ Κύριος Ἰησοῦς εἶχε ἀναληφθῆ στοὺς Οὐρανοὺς, χρόνια πρὶν. Χρησιμοποιώντας τὸν ἐνεστώτα «κατοικεῖ», ὁ ἀπ. Παῦλος ἀναφέρεται στὸν Κύριον Ἰησοῦ, ὅταν εἶχε πράγματι ξαναπάρει τὴν ἐπουράνια δόξα Του (Ίωάν. ιζ' 5).

Ἐπομένως, τὴ λέξι «σωματικῶς» ὁ ἀπόστολος δὲν τὴν συσχετίζει μετὰ τὴν περίοδο τῆς ἐνσαρκώσεως ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐμφάνισι τοῦ Ἰησοῦ στοὺς Οὐρανοὺς, ὡς Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ ποῦ πρὶν ἀναστηθῆ εἶχε αἷμα καὶ σάρκα ἔγινε, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀνάστασι καὶ τὴν ἀνάληψί Του, σῶμα πνευματικὸ καὶ δοξασμένο, μετὰ ὅλον τὸ πλήρωμα τῆς Θεότητος.

«ὅστις (Χριστός) θέλει μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν ὥστε νὰ γίνῃ σύμμορφον μετὰ τὸ σῶμα τῆς δόξης αὐτοῦ» (Φιλιπ. γ' 21).

«ὁ δὲ Στέφανος πλήρης ὢν Πνεύματος Ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανὸν εἶδε τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν Ἰησοῦν ἰστάμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ καὶ εἶπεν, Ἴδοὺ θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς ἀνεωγμένους καὶ τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἰστάμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ» (Πράξ. ζ' 55 - 56).

«Καὶ ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνίων εἶδον ἕνα ὄμοιον μετὰ τὸν ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη χιτῶνα καὶ περιεζωσμένον πλησίον τῶν μαστῶν ζώνην χρυσοῦν...» (Ἀποκ. α' 13)¹.

1. Παρ. Α' Κορ. θ', 1· ιε', 8· Πράξ. α', 11.

Τὸ χωρίο λοιπὸν Κολοσ. β' 9, δὲν ἐναντιώνεται στὸ δόγμα τῆς Κενώσεως, ἀλλὰ ἀναφέρεται ἀποκλειστικὰ στὴν μετανθρωπίνη, δοξα-
σμένη, κατάστασι τοῦ Κυρίου ὁ ὁποῖος, ὡς μεσίτης τῆς ἀνθρωπότητος,
φέρει τὸ ὁμοίωμα «Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου».

Ἄλλωστε ὑπάρχει καὶ τὸ χωρίον Ἐφεσ. γ' 19, ὅπου ὁ ἀπόστολος
προσεύχεται ὥστε κι' ἑμεῖς ὡς πιστοὶ «νὰ πληρωθοῦμε μὲ ὄλον τὸ
πλήρωμα τοῦ Θεοῦ». Συνεπῶς ἡ ἔκφρασις «ὄλον τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ»
δὲν σχετίζεται μὲ τὶς θεῖες ιδιότητες τῆς παντοδυναμίας, παντογνω-
σίας καὶ πανταχοῦ παρουσίας, τὶς ὁποῖες ἑμεῖς ὡς δημιουργήματα οὐ-
δέποτε μποροῦμε νὰ τὶς ἀποκτήσωμε, ἀλλὰ πρόκειται μᾶλλον γιὰ τὶς
ιδιότητες τῆς ἀγάπης, τῆς ἀγιότητος, τῆς δικαιοσύνης κ.λ.π., τὶς ὁποῖες
πρέπει, ὡς παιδιὰ τοῦ Θεοῦ, νὰ ἐπιδιώκωμε.

4. «Οὐδεὶς γινώσκει τὸν Υἱὸν εἰμὴ ὁ Πατήρ. (Ματθ. ια' 27).

Γιὰ νὰ μὴν ἀδικήσωμε τὴν σωστὴ ἔρμηνεία τοῦ παραπάνω χωρίου
δὲν πρέπει νὰ τὸ ἀπομονώσωμε ἀπὸ τὰ συμφραζόμενά του.

Ἴδου ὁλόκληρον τὸ χωρίο:

*«Πάντα μοὶ παρεδόθη ὑπὸ τοῦ Πατρὸς μου καὶ οὐδεὶς ἐπιγνώ-
σκει τὸν Υἱὸν εἰμὴ ὁ Πατήρ, οὐδὲ τὸν Πατέρα ἐπιγινώσκει τις
εἰμὴ ὁ Υἱὸς καὶ ὃ ἐὰν βούληται ὁ Υἱὸς ἀποκαλύψαι».*

Ἐσκόπευε ἄρα γε μὲ τὰ λόγια Του αὐτὰ ὁ Κύριος Ἰησοῦς, νὰ ἀπο-
θαρρῆν ἡ κάθε προσπάθειά μας γιὰ ν' ἀσχολούμεθα μὲ τὴν ἔρευνα τοῦ
Προσώπου Του; Δὲν φαίνεται νὰ εἶναι τέτοια ἡ περίπτωσις, ἐπειδὴ τὸ
νόημα τοῦ χωρίου εἶναι ἄλλο. Συγκεκριμένα, ἡ πνευματικὴ ἀλή-
θεια ποὺ μᾶς παρουσιάζεται στὰ παραπάνω λόγια εἶναι ὅτι τὸ μέ-
σον διὰ τοῦ ὁποῖου ὁ Πατέρας φανεράνεται στὰ ἠθικὰ δημιουργή-
ματά Του εἶναι ὁ Υἱός. Πράγματι, ὁ Υἱός, ὁ ὁποῖος ὑπῆρχε στὸν
κόλπον τοῦ Πατέρα, εἶναι τὸ μοναδικὸ Πρόσωπο ποὺ κατέχει τὴ
μοναδικὴ γνῶσι νὰ ἀποκαλύψῃ τὸν Πατέρα, μὲ λόγους καὶ μὲ ἔργα,
(Ἰωάν. ιδ' 9). Πατέρας καὶ Υἱὸς διατηροῦν μεταξύ τους τελεία κοι-
νωνία καὶ συνεπῶς συνδέονται μὲ τελεία γνωριμία (Ἰωάν. α' 18).
Ἄρα ὁ Πατέρας γνωρίζει τὸν Υἱὸν στὸ ἴδιο μέτρο τελειότητος ποὺ καὶ ὁ
Υἱὸς γνωρίζει τὸν Πατέρα. Ἔτσι ὁ Υἱὸς εἶναι τὸ μόνο πρόσωπο τὸ
ἱκανὸν νὰ φανερώνη τὸν Πατέρα, μὲ μοναδικὴ ἀυθεντία προσωπικοῦ
μάρτυρος (Ἰωάν. α' 18).

Συμπέρασμα: Τὸ χωρίον (Ματθ. ια', 27) μᾶς ὀμιλεῖ ἀφ' ἑνὸς γιὰ τὴν τελεία κοινωνία καὶ τὴν ἀμοιβαία γνωριμία πού ὑπάρχει μεταξὺ Πατέ-
ρα καὶ Υἱοῦ, ἀφ' ἑτέρου μᾶς ἐξηγεῖ ὅτι τὸ μέσον, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Πα-
τέρας φανερώνεται στὰ ἐνσυνείδητα δημιουργήματά Του, εἶναι ὁ Υἱός.
Δὲν ὑπάρχει, στὰ λόγια αὐτά, καμμία προειδοποίησις τοῦ Κυρίου ἐναν-
τίον τῆς μελέτης τοῦ Προσώπου Του, καθὼς ἰσχυρίζονται οἱ διφυ-
σικοί.

**5. «Καὶ ἀναντιρρήτως τὸ μυστήριον τῆς εὐσεβείας εἶναι μέγα·
Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί». (Α' Τιμοθ, γ' 16).**

Μήπως στὰ παραπάνω λόγια ὁ ἀπόστολος, ἤθελε μὲ τὴ λέξι «μυ-
στήριον» νὰ ἐξηγήσῃ ὅτι ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι κάτι
πολὺ βαθὺ καὶ ἀπρόσιτο γιὰ νὰ τὸ μελετήσῃ ὁ ἄνθρωπος;

Ἔχομε τὴ γνώμη ὅτι δὲν εἶναι αὐτὴ ἡ ἀληθινὴ ἐρμηνεία τοῦ
ἐδαφίου ἐπειδὴ ἡ λέξις «μυστήριον», καθὼς βρίσκεται στὴν Καινὴ
Διαθήκη, ἔχει ἔννοια ἐντελῶς διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν ἔννοια πού ἔδωκε
στὴ λέξι αὐτὴ ἡ μετέπειτα ἐκκλησιαστικὴ παράδοσις, ἡ ὁποία ἐπαρου-
σίασε τὸ «μυστήριον» σὰν ἀπόκρυφον καὶ ἀπόρρητον πράξι ἀκατανόητη
στὸν ἄνθρωπο. Στὴν γλῶσσα τῆς Καινῆς Διαθήκης ἡ λέξις «μυστή-
ριον» σημαίνει ἀπλῶς μία ἀλήθεια τοῦ θεοῦ Σχεδίου ἡ ὁποία, ἔμεινε
ἐπὶ αἰῶνες σκεπασμένη καὶ ἄγνωστη, μέχρις ὅτου ἦρθε ἡ στιγμή ὅπο-
ταν ὁ Θεὸς τὴν ἀποκάλυψε καὶ τὴν ἐξήγησε στὸν νοῦ τοῦ ἀνθρώπου,
διὰ μέσου τῶν ὀργάνων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, (Ρωμ. ις' 25· Ἐφεσ. γ',
9). Ἐξ αἰτίας αὐτοῦ ἄλλωστε καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀδελφώνει τὸ
«μυστήριον» μὲ τὴν ἀποκάλυψι, (Ἐφεσ. γ' 3-6). Ἄφοῦ ὁ Θεὸς ἀπο-
καλύψῃ διὰ τοῦ Πνεύματος Του τὸ γεγονός ἢ τὴν ἀλήθεια Του τότε
πλέον τὸ περιεχόμενο τοῦ μυστηρίου μποροῦμε ὡς «πνευματικοὶ» νὰ
τὸ μελετήσωμε, νὰ τὸ γνωρίσωμε, καὶ νὰ νὸ κηρύξωμε.

Ἔχομε Γραφικὲς διαβεβαιώσεις γι' αὐτό:

*«Λαλοῦμεν σοφίαν Θεοῦ μυστηριώδη τὴν ἀποκεκρυμμένην...»
(Α' Κορινθ. β' 7)*

*«Εἰς ἐσᾶς ἐδόθη νὰ γνωρίσητε τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν
»οὐρανῶν» (Ματθ. ιγ' 11)*

*«Γνωστοποιήσας εἰς ἡμᾶς τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ»
(Ἐφεσ. α' 9)*

«Δι' αποκαλύψεως ἐφάνερωσεν εἰς ἐμὲ τὸ μυστήριον» (Ἐφεσ. γ' 3)

«... ὥστε νὰ γνωρίσωμε τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ» (Κολοσ. β' 2)

«διότι δὲν θέλω νὰ ἀγνοῆτε, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο...» (Ρωμ. ια' 25).

Δὲν περπατοῦμε λοιπὸν εἰς ἀπαγορευμένο ἔδαφος ὅταν ἐρευνᾶμε γιὰ νὰ κατανοήσωμε ὡς «πνευματικοὶ» τὰ μυστήρια ποὺ μᾶς ἐφάνερωσε ὁ Θεός. Τὰ μυστήρια τοῦ θείου σχεδίου παραμένουν ἀκατανόητα καὶ ἀπόρρητα στὴ διάνοια τοῦ «φυσικοῦ» ἀνθρώπου ὄχι ὁμῶς στὸν νοῦ τοῦ πνευματικοῦ ἀνθρώπου, ἐπειδὴ, κατὰ τὸν Λόγο τοῦ Θεοῦ, οἱ πνευματικοὶ ἐλάβαμε τὸ ἴδιο Πνεῦμα τὸ ὁποῖον «ἐρευνᾷ τὰ βάθη τοῦ Θεοῦ» ὥστε νὰ γνωρίσωμεν ὅλα τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα εἰς ἡμᾶς, (Α' Κορ. β' 10-12).

Ἄλλωστε τί διαφορετικὸ κάνουν οἱ κήρυκες τοῦ Εὐαγγελίου ὅταν χρησιμοποιοῦν ἀπὸ τοὺς ἄμβωνες τὴν ἀπλούστερη γλῶσσα καθὼς καὶ τὰ ἀπλούστερα παραδείγματα, ἐρμηνεύοντάς τα βαθειὰ «μυστήρια» τοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ τὰ ὁποῖα καὶ αὐτοὶ οἱ ἄγγελοι ἐπιθυμοῦσαν νὰ γνωρίσουν· (Α' Πέτρ. α', 12). Μυστήρια τὰ ὁποῖα, ἀφοῦ ἔμειναν σκεπασμένα ἐπὶ αἰῶνες, ὁ Θεὸς τὰ ἀπεκάλυψε στὸ Εὐαγγέλιο τῆς Χάριτος.

Ἐφόσον λοιπὸν, ὡς πνευματικοὶ μπορούμε καὶ γνωρίζουμε τὸ περιεχόμενο τῶν «μυστηρίων» τοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ, τί τὸ ἄτοπον ἂν ζητᾶμε νὰ γνωρίσωμε καὶ τὸ «μυστήριον» τοῦ Προσώπου τοῦ Χριστοῦ, καθὼς ὁ Θεὸς εὐδόκησε νὰ μᾶς ἀποκαλύψῃ τὸν Υἱὸν Του;

Συμπέρασμα: Στὴν φρασεολογία τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἐπομένως καὶ στὸ παραπάνω χωρίον ποὺ ἐρμηνεύουμε (Α' Τιμ. γ', 16), ἡ λέξις «μυστήριον» δὲν ἐννοεῖ τίποτε τὸ ἀπόρρητο ἢ τὸ ἀνθρωπίνως ἀκατανόητο, ἀλλὰ δηλώνει, καθὼς ἐδείξαμε ἀπὸ τὶς Γραφές, μία πνευματικὴ ἀλήθεια ποὺ παρέμεινε σκεπασμένη ἐπὶ αἰῶνες μέχρις ὅτου ἔγινε γνωστὴ καὶ κατανοητὴ διὰ μέσου τῆς θείας ἀποκαλύψεως.

6. «Οὐδεὶς εἶδε ποτὲ τὸν Θεόν· ὁ Μονογενὴς Υἱός, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ Πατρὸς ἐκεῖνος ἐφάνερωσε αὐτόν» (Ἰωάννης α' 18 καὶ γ' 13).

Τὰ παραπάνω λόγια καὶ ἰδιαίτερα ἡ μετοχή «ὁ ὦν», ἐρμηνεύονται λανθασμένα ὡς δήλωσις ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς, ἐνῶ φοροῦσε τὴν σάρκα ἐδῶ στὴ Γῆ, βρισκόταν συγχρόνως καὶ «εἰς τὸν κόλπον τοῦ Πατρός», στὸν Οὐρανό, ὡς Θεὸς πανταχοῦ παρών.

Ἰδοῦ πῶς παρουσιάζεται τὸ ἐπιχείρημα:

«...ὁ μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐνῶ εὐρίσκετο ἐδῶ κάτω φορών σάρκα, εὐρίσκετο ταυτοχρόνως εἰς τὸν κόλπον τοῦ Πατρός, διότι λέγει ὁ ὦ ν, δηλαδή Ἐκεῖνος ποὺ τώρα εἶναι, ποὺ λέγονται αὐτοὶ οἱ λόγοι. Κατὰ ποῖον μυστηριώδη τρόπον τοῦτο ἦτο δυνατόν, ἀδυνατοῦμεν νὰ ἐξηγήσωμεν...»

Τὸ ἐπιχείρημα αὐτὸ δὲν ἔχει σοβαρὸ στήριγμα ἐπειδὴ ὁ συγγραφέας τοῦ τετάρτου Εὐαγγελίου ἔγραψε τὸ παραπάνω ἐδάφιο α.΄ 18, ἀρκετὰ χρόνια μετὰ Χριστόν, ὅποτεν ὁ Κύριος Ἰησοῦς βρισκόταν πράγματι στὸν κόλπον τοῦ Πατέρα, διότι εἶχε ἀναληφθῆ καὶ ξαναπάρει τὴ θεία Του δόξα. Συνεπῶς, τὸ παραπάνω ἐδάφιο δὲν ἀποτελεῖ στήριγμα τῆς διφυσικῆς διδαχῆς.

Μία φράσις, παρόμοιας κατηγορίας, ποὺ θὰ μπορούσε νὰ στηρίξει τὸ παραπάνω ἐπιχείρημα τῶν διφυσικῶν, βρίσκεται στὸ ἐδάφιο: Ἰωάννης γ΄ 13, «καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὦ ν ἐ ν τ ῶ ο ὐ ρ α ν ῶ». Αὐτὴ ὅμως ἡ τελευταία φράσις «ὁ ὦν ἐν τῷ οὐρανῷ», ἡ ὁποία παρουσιάζεται σὰν νὰ εἰπώθηκε ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, δὲν εἶναι αὐθεντικὴ, γι' αὐτὸ καὶ ἡ κριτικὴ ἔκδοσις τῆς Καινῆς Διαθήκης δὲν τὴν περιλαμβάνει στὸ γνήσιο κείμενο. Ἀλλὰ καὶ ἂν, παρ' ὅλον τοῦτο, ἐπιμείνη κανεὶς νὰ τὴν ἀφήσῃ στὸ κείμενο εἶναι φανερὸ ὅτι ἡ μετοχὴ «ὦν» στὸ χωρίον αὐτό, εἶναι μετοχὴ Παρατατικοῦ καὶ ὄχι Ἐνεστώτος, δηλαδή πρέπει νὰ ἐξηγηθῆ, «ὅστις ἦταν στὸν οὐρανόν», δηλαδή κατὰ τὴν προ-ἀνθρωπίνην Του κατάστασι. Παρόμοια παραδείγματα στὴν Καινὴ Διαθήκη, τέτοιων μετοχῶν Παρατατικοῦ, συναντᾶμε σὲ πολλὰ ἐδάφια, π.χ. «ὁ Καϊάφας ἀρχιερεὺς ὦν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκεῖνου» (Ἰωάν. ια΄ 49), φράσις ποὺ σημαίνει: Ὁ Καϊάφας ὁ ὁποῖος ἦ τ α ν ἀρχιερεάς... Ἐπίσης τὸ χωρίον, «Ὁ Κύριος ἡμῶν πλούσιος ὦ ν ἐπτώχευσε» (Β΄ Κορ. η΄ 9), ποὺ σημαίνει ὅτι «ὁ Κύριος ἡμῶν ἐνῶ ἦ τ α ν πλούσιος ἐπτώχευσε», δηλαδή μετοχὴ Παρατατικοῦ. Ἐπίσης τὸ χωρίον, «καθ' ἡμέραν ὄντος μου ἐν τῷ ἱερῷ», δηλαδή, «κάθε ἡμέρα ἐνῶ βρισκόμουν στὸν Ναό», κ.ο.κ.

Συμπέρασμα: Ἡ φράσις «ὁ ὢν ἐν τῷ Οὐρανῷ» (Ἰωαν. γ', 13) οὐτε κατὰ τὸ κριτικὸν κείμενο εἶναι φράσις γνησία, ἀλλ' οὐτε καθὼς ἐδείξαμε ἐννοεῖ, κατ' ἀνάγκην, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐνῶ βρισκόταν στῆ Γῆ ὡς ἄνθρωπος βρισκόταν συγχρόνως καὶ στὸν οὐρανό, ὡς Θεὸς πανταχοῦ παρών. Ἐλλωστε, ἐβεβαίωσε ὁ ἴδιος ὁ Κύριος· «ἐὰν θεωρῆτε τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον»¹· κι' ἐπίσης, «ἐξῆλθον παρὰ τοῦ Πατρὸς καὶ ἦλθον εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφήνω τὸν κόσμον καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν Πατέρα»². Ἐρωτᾶμε: Πόσον πλέον καθαρὰ ὁ Κύριος Ἰησοῦς θὰ μπορούσε νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ ὅτι εὐρισκόμενος στῆ Γῆ, ὡς ἄνθρωπος, ἀπουσίαζε ἀπὸ τὸν Οὐρανό;

7. «Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς δὲν ἐνεπιστεύετο εἰς αὐτοὺς διότι ἐγνώριζε πάντας... αὐτὸς ἐγνώριζε τί ἦτο ἐντὸς τοῦ ἀνθρώπου» (Ἰωάν. β', 24-25).

Μερικοὶ ἐπικαλοῦνται τὸ παραπάνω χωρίο, καθὼς καὶ μερικὰ ἄλλα παρόμοιά του, γιὰ νὰ ἀποδείξουν ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, στὸ στάδιο τῆς ἐνσαρκώσεώς Του, εἶχε ὅλες τὶς ιδιότητες τῆς Θεότητος ἀλλιῶς, μᾶς λέγουν, δὲν θὰ κατεῖχε τὴν ἰκανότητα νὰ διαβάσῃ τὶς σκέψεις τῶν ἀνθρώπων. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι σὲ ὀρισμένες περιστάσεις, ὁ Ἰησοῦς ἐξεσκέπασε τὶς σκέψεις τῶν ἀνθρώπων ἀλλὰ εἶναι ἐπίσης ἀλήθεια ὅτι ἡ ὑπερφυσικὴ αὐτῆ ἰκανότητα Τοῦ ἐδόθηκε ἀπὸ τὸν Πατέρα καὶ ἐπήγαγε ἀπὸ τὴν πληρότητα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ποὺ ὁ Ἰησοῦς κατεῖχε. Ὁ ἴδιος ἐξήγησε ὅτι δὲν ἔκαμε ἀπολύτως τίποτε ἀπὸ τὸν Ἐαυτὸν Του (Ἰωάν. ἡ' 28): Ἐκεῖνος ποὺ ἐνεργοῦσε ἦταν ὁ Πατέρας, ὁ ὁποῖος ἀνέπαυσε ἐπάνω στὸν Ἰησοῦ τὸ Πνεῦμα τῆς σοφίας καὶ τῆς συνέσεως, τῆς βουλῆς καὶ τῆς δυνάμεως, τῆς γνώσεως καὶ τοῦ φόβου τοῦ Κυρίου, (Ἡσαΐας ια' 2).

Ἐλλωστε τὸ χάρισμα τῆς καρδιογνωσίας τὸ βλέπομε νὰ ἐκδηλώνεται καὶ μεταξὺ τῶν προφητῶν τῆς Π. Διαθήκης, καθὼς λ.χ. στὴν περίπτωσι τοῦ Ἐλισσαίῆ, ὁ ὁποῖος ἐγνώρισε ἐξ ἀποστάσεως τὶς σκέψεις καὶ τὰ ἀπόρρητα σχέδια τοῦ βασιλέως τῆς Συρίας. Ἐπίσης, στὴν Καινῆ Διαθήκη, ὅταν ὁ ἀπόστολος Πέτρος ἐφανέρωσε τὰ μυστικὰ τῆς καρδιάς τοῦ Ἄνανια καὶ τῆς Σαπφείρας ἢ ὅταν ὁ ἀπ. Παῦλος εἶδε ὅτι ἡ καρδιά τοῦ χωλοῦ «εἶχε πίστιν γιὰ νὰ σωθῆ» καὶ τὸν ἐθεράπευσε. (Β' Βασιλ. ζ' 12· Πράξ. ε' 1-11· Πράξ. ιδ', 10).

1. Ἰωάν. ζ' 62· 2. ις' 28.

8. «Θεός ἦτο ἐν τῷ Χριστῷ διαλλάσσων τὸν κόσμον πρὸς ἑαυτὸν (Β΄ Κορινθ. ε΄ 19).

Δὲν ὑπάρχει κανένας λόγος νὰ ὑποθέσωμε ὅτι σκοπὸς τοῦ ἀποστόλου, στὸ παραπάνω χωρίον, εἶναι νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπάνω στὸν Σταυρὸ, κατεῖχε τὴν πληρότητα τῆς θεότητός Του —, καθὼς ἰσχυρίζονται οἱ ἀδελφοί μας διφυσικοί. Ἐντελῶς διαφορετικὸ εἶναι τὸ νόημα τοῦ χωρίου. Συγκεκριμένα, ὁ ἀπόστολος μᾶς παρουσιάζει στὰ λόγια αὐτὰ τὴν εὐαγγελικὴ ἀλήθεια ὅτι ὁ Πατέρας-Θεὸς εἶχε τὴν πρωτοβουλία τῆς συμφιλίωσης τοῦ ἀμαρτωλοῦ μετὰ τὸν Ἐαυτὸν Του. Πράγματι, εἶναι ὁ Πατέρας ὁ ὁποῖος ἀγάπησε τὸν κόσμον ὥστε ἔδωκε τὸν Υἱὸν Του (Ἰωάν. γ΄ 16)· ὁ Πατέρας ἐλκύει τοὺς ἀμαρτωλοὺς εἰς τὸν Υἱὸν (Ἰωάν. ζ΄ 44)· εἶναι ὁ Πατέρας ὁ ὁποῖος δικαιώνει τοὺς πιστεύοντας ἐν τῷ Υἱῷ Του (Ρωμ. η΄ 30-31)· εἶναι ὁ Πατέρας ὁ ὁποῖος συμφιλιώνει ἐν Χριστῷ τὸν κόσμον μετὰ τὸν Ἐαυτὸν Του (Β΄ Κορινθ. ε΄ 19).

Συμπέρασμα: Γράφοντας ὁ ἀπ. Παῦλος ὅτι «θεὸς ἦτο ἐν τῷ Χριστῷ διαλλάσσων τὸν κόσμον πρὸς ἑαυτὸν» δὲν εἶχε διόλου ὑπ' ὄψιν του, νὰ μᾶς βεβαιώσῃ ὅτι ὁ ἐσταυρωμένος Χριστὸς ἐνῶ πέθαινε στὸν Σταυρὸ ἦταν συγχρόνως καὶ στὸν Οὐρανὸ καθισμένος στὸν θρόνον τῆς δόξης Του.

9. «Ὅπου εἶναι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ὄνομά μου, ἐκεῖ εἶμαι ἐγὼ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν» (Ματθ. ιη΄ 20).

Μήπως τὰ χωρίον αὐτὸ εἶναι μία μαρτυρία ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς κατὰ τὴν ἐνανθρώπισί Του ἦταν πανταχοῦ παρὼν, ἀλλιῶς δὲν θὰ μπορούσε νὰ βρισκεται, ὅπουδήποτε ἦσαν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι ἐν τῷ ὀνόματί Του;

Ἡ ἐρμηνεία αὐτῆ τῶν ἀδελφῶν μας διφυσικῶν, δὲν στέκεται ἐπειδὴ, ἡ παραπάνω διακήρυξις τοῦ Ἰησοῦ σχετίζεται μετὰ τὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας Του καὶ συνεπῶς, τὴν στιγμή ἐκείνη, ὁ Κύριος μιλοῦσε γιὰ τὸ μέλλον, ὄχι γιὰ τὸ παρόν. Πράγματι, μετὰ τὰ λόγια «ὅπου εἶναι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ὄνομά μου, ἐκεῖ εἶμαι ἐγὼ, ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν» ὁ Ἰησοῦς δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ ἐννοῆ τὴν παρουσία Του, διὰ τοῦ Πνεύματος, στίς συναθροίσεις τῶν Χριστιανῶν πιστῶν, συναθροίσεις οἱ ὁποῖες ἄρχισαν νὰ γίνωνται ἀπὸ τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς καὶ

κατόπιν, δεδομένου ότι κατά την περίοδο της ένσαρκώσεως δὲν ὑπῆρχαν συναθροίσεις πιστῶν «εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ», διότι δὲν ὑπῆρχε ἀκόμα ἡ Ἐκκλησία.

Τὸ ρῆμα «εἶμαι» (Ἐνεστῶς) ποὺ χρησιμοποιεῖται στὸ χωρίον μας, δὲν ἐναντιώνεται στὴν ἐρμηνεία μας ἐπειδὴ εἶναι Ἐνεστῶς ἄ χ ρ ο ν ο ς, δηλαδή ρηματικὸς τύπος, χωρὶς τὴ σημασία χρόνου. Σύμφωνα μὲ τὸ Συντακτικὸ τῆς γλώσσης, τέτοιοι ἐνεστῶτες χρησιμοποιοῦνται γιὰ νὰ δηλώσουν μία πράξι, ὄχι μόνον παροῦσα ἀλλὰ καὶ περασμένη ἢ καὶ μέλλουσα.

Ἀκόμα καὶ στὴ Νέα Ἑλληνικὴ ἔχομε παρόμοιες φράσεις, καθὼς λ.χ. «αὔριο φεύγω γιὰ τὸ χωριό», (Ἐνεστῶς μὲ νόημα χρόνου μέλλοντος).

Συμπέρασμα: Τὸ χωρίον Ματθ. ιη' 20, δὲν ἀποτελεῖ μαρτυρία ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἔφερε τὴν θεία Του φύσι, στὴν περίοδο τῆς ένσαρκώσεώς Του. Τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Κυρίου περιέχουν τὴν ἀλήθεια τῆς μετανθρωπίνης, τῆς δοξασμένης καταστάσεώς Του, ὅποταν ὡς τέλειος Θεὸς θὰ ἦταν πανταχοῦ παρών, διὰ τοῦ Πνεύματος, ἐν μέσῳ τῶν ἐπὶ μέρους ἐκκλησιῶν Του, ἔστω καὶ ἂν οἱ συναθροιζόμενοι πιστοὶ θὰ ἦσαν «δύο ἢ τρεῖς».

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Κατὰ τὸν ἀπόστολον Παῦλον μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ πρώτου ἀνθρώπου — τοῦ Ἄδὰμ —, ὁ Θεὸς ἀπαραιτήτως ἐχρειάζετο ἓνα νέον ἄνθρωπον. Τὸ θεῖον πρόβλημα ἦτο ἡ ἐξεύρεσις ἐνὸς καταλλήλου ἀνθρώπου, διὰ τῆς πλήρους ὑπακοῆς τοῦ ὁποῖου ὁ Θεὸς θὰ ἐπραγματοποιῆ τὸ Σχέδιόν Του. Ἄλλὰ ποῦ νὰ εὔρη ὁ Θεὸς τὸν κατάλληλον τοῦτον ἄνθρωπον; Ἄπὸ τὴν ἐκ σπέρματος Ἄδὰμ ἀνθρωπότητα ἐγεννῶντο πάντες ξεπεσμένοι καὶ ἐπομένως ἀνίκανοι νὰ συνδεθοῦν κἄν με τὸν Θεόν.

Εἰς τὸ ἀδιέξοδον αὐτὸ ἡ θεία ἀγάπη, — κατὰ θεϊαν προαιώνιον βουλήν ἐν περιπτώσει πτώσεως τοῦ πρώτου ἀνθρώπου —, ἐξαπέστειλεν ἐξ οὐρανοῦ τὸν Υἱόν, ὁ ὁποῖος ἐγένετο ἄνθρωπος, δι' ὃ καὶ ὠνομάσθη: «ἄνθρωπος ἐξ οὐρανοῦ» (Α΄ Κορ. ιε' 47β), καὶ αὐτὸς ὡς δεῦτερος Ἄδὰμ ἐπραγματοποίησεν ὅλας τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ θείου σχεδίου.

Μόνον ὅταν συλλάβωμεν τὴν ἀλήθειαν περὶ τῆς ἀνάγκης ἐλεύσεως ἐνὸς νέου ἀνθρώπου εἰς τὸν κόσμον μας, τὸν ὁποῖον ἄνθρωπον ἀπαραιτήτως ἐχρειάζετο ὁ Θεός, θὰ μπορέσωμεν νὰ ἐννοήσωμεν τοὺς κατωτέρω παραλληλισμοὺς τοῦ Παύλου καὶ νὰ μὴν παραξενευθοῦμε διὰ τὸ ὅτι ὁ Παῦλος δὲν τονίζει πούθεν τὸ θεῖον στοιχεῖον ἀλλὰ μόνον τὸ ἀνθρώπινον.

Ἴδού τὰ χωρία τοῦ Παύλου:

«Εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς (ἀνθρώπου) παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῶ μᾶλλον ἢ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι ἡ τῆ τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς πολλοὺς ἐπερίσσευσεν» (Ρωμ. ε' 15β).

«Ὡσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ

»κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτως καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἐνός
»(ἄνθρώπου) δίκαιοι καταστήσονται οἱ πολλοί» (Ρωμ. ε' 19).
«Ἐπειδὴ δι' ἀνθρώπου θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις
»νεκρῶν» (Α' Κορινθ. ιε' 21).
«Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ τῆς γῆς χοϊκός, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ἐξ
»οὐρανοῦ». (Α' Κορινθ. ιε' 47).

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω χωρίων γίνεται φανερόν ὅτι διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου ἐχρειάζετο ἕνας νέος ἄνθρωπος διὰ τὴν ἀνθρώπινην ζωὴν τῆς ὑπακοῆς καὶ τὴν θυσίαν τὴν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων:

«Ἀνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων» (Α' Τιμοθ. β' 5).

Ἄλλὰ ποῦ τὸ νὰ βρεθῆ ὁ κατάλληλος αὐτὸς ἄνθρωπος; Ἐδῶ τὸ χαρμόσυνον ἄγγελμα μᾶς ἐξαγγέλλει ὅτι ὁ προαιώνιος Λόγος, ὁ μονογενὴς Υἱός, τὸ δεύτερον πρόσωπον τῆς Θείας Τριάδος, ἠδύοκῆσε νὰ γίνῃ ἄνθρωπος Αὐτός, ὅχι νὰ προσθέσῃ ἐπάνω Του ἕνα ἄνθρωπον, ἀλλὰ νὰ γίνῃ αὐτὸς ἄνθρωπος, «Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο», νὰ γίνῃ Αὐτὸς νέος Ἀδάμ, νὰ ζήσῃ Αὐτὸς τὴν τελείαν ἀνθρώπινην ζωὴν ἐξαρτήσεως καὶ ὑπακοῆς εἰς τὸν Θεόν, μέχρι θανάτου καὶ ἔτσι νὰ γίνῃ αὐτὸς ὁ Σωτὴρ μας, καθὼς ὁ παλαιὸς Ἀδάμ εἶχε γίνῃ ὁ καταστροφεὺς μας. Τὸ θεῖον πρόβλημα λοιπὸν περὶ νέου ἀνθρώπου ἐλύθη διὰ τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ Υἱοῦ.

Πῶς τώρα ἐκ τῆς θείας καταστάσεως εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκετο αἰωνίως ὁ Λόγος, ἔγινε ἡ μετάβασίς Του εἰς τὴν πραγματικὴν ἀνθρώπινην ζωὴν, μᾶς περιγράφει ἡ Καινὴ Διαθήκη μὲ τὰ ρήματα «ἐγένετο» «ἐπτώχευσε» καὶ «ἑαυτὸν ἐκένωσε», δηλαδὴ εἰς τὰ χωρία:

«Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο» (Ἰωάν. α' 14α).

«Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς πλούσιος ὢν ἐπτώχευσεν». (Β' Κορ. η' 9).

«Ὁ Χριστὸς Ἰησοῦς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἄρπαγμόν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ, ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος· καὶ σχήματι ἐδρευσθηὶς ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ». (Φιλιπ. β' 7-8).

Ἡ κατωτέρω σύντομος ἀνάπτυξις θὰ προσπαθήσῃ νὰ δώσῃ τὴν βιβλικὴν ἐρμηνείαν τῆς μεταβάσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τῆς θείας καταστάσεως εἰς τὴν ἀνθρωπίνην, διὰ τῆς ἐνσαρκώσεως.

Εἰς τὴν προσωπικότητα τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ διακρίνομεν τὰς ἐξῆς τρεῖς κυρίας καταστάσεις:

1ον) Τὴν Προανθρωπίνην.

2ον) Τὴν Ἀνθρωπίνην.

3ον) Τὴν Μετανθρωπίνην.

Περὶ αὐτῶν δὲ προκύπτουν ἐκ τῶν Γραφῶν τὰ ἐξῆς:

1ον) Η ΠΡΟΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

Κατ' αὐτὴν ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ὑπῆρχεν αἰωνίως πρὸς τὸν Πατέρα ἐν μορφῇ Θεοῦ, δηλαδὴ μὲ ὄλας τὰς δυνάμεις καὶ τελειότητας τῆς θείας φύσεως, ὧν «ἴσα Θεῶ», καὶ κατέχων τὴν θέσιν τοῦ δευτέρου Προσώπου τῆς θείας Τριάδος, ὡς οὐσιαστικὸς Θεός, δι' οὗ τὰ ὄρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα ἐδημιουργήθησαν.

Εἰς τὸ σοβαρώτατον τοῦτο θέμα ἀποκρούομεν ἐντόνως τὴν Χιλιαστικὴν πλάνην ἢ ὁποία θεωρεῖ τὸν Κύριον ἡμῶν ὡς δημιούργημα καὶ κτίσμα.

2ον) Η ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

α) Σκοπὸς τῆς ἐνσαρκώσεως. Κατὰ τὴν κατάστασιν αὐτὴν, — διαρκέσασαν ἐπὶ τριακοντατρία περίπου ἔτη —, τὸ ἀνωτέρω πρόσωπον τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ Πατρὸς εἰς τὸν κόσμον μας καὶ ἐνσαρκώθη διὰ νὰ καταστῆ δυνατὸν νὰ πάθῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ καὶ οὕτω νὰ σώσῃ ἡμᾶς μὲ σωτηρίαν αἰώνιαν.

*«Ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονη-
»σαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν»
(Ματθ. κ.' 28).*

*«Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδιά κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκός, καὶ αὐ-
»τὸς παραπλησίως μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου
»καταργήσῃ τὸν... διάβολον» (Ἐβρ. β.' 14).*

*«Ὁ Χριστὸς διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια
»αἰωνίαν λύτρωσιν ἐυράμενος» (Ἐβρ. θ.' 12).*

β) Τὸ «Διατί» τῆς Κενώσεως. Ἐπειδὴ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἔαν ἐκράτη μαζύ Του τὰς ἀπείρους ιδιότητας τῆς θείας φύσεώς Του, δὲν θὰ ἠμποροῦσε οὔτε πραγματικῶς νὰ πειρασθῆ ἐν τῷ βίῳ Του ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ (Ματθ. δ. 1-11, Λουκ. κβ. 28, Ἐβρ. β. 18), οὔτε και πραγματικῶς νὰ πάθῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, — διότι ἡ θεία φύσις δὲν ὑπόκειται εἰς πειρασμὸν ὑπὸ τοῦ κακοῦ (Ἰάκωβ. α. 13), οὔτε ὑπόκειται εἰς θάνατον διότι εἶναι φύσει ἀθάνατος (Α. Τιμοθ. στ. 16α) —, διὰ τοῦτο μὲ μίαν παντοδύναμον και ἐλευθέραν χειρονομίαν αὐταπαρνήσεως μοναδικῆς «ἐκένωσεν ἑαυτὸν» ἀπὸ τὴν θείαν μορφὴν Του δηλαδὴ ἀπὸ τὰς ιδιότητας τῆς θείας φύσεώς Του. Ἐγκαταλειπὼν οὕτως τὸν τρόπον τῆς θείας ὑπάρξεως, εἰσηλθε σοβαρῶς και πραγματικῶς εἰς τὸν τρόπον τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως, μένων δμως πάντοτε ὁ αἰώνιος Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, δηλαδὴ τὸ δεύτερον πρόσωπον τῆς θείας Τριάδος κατὰ τὸ βάθος τῆς προσωπικότητός Του, —κατὰ τὸ «ΕΓΩ» Αὐτοῦ—, και («ἔχων») ἄνευ μέτρου τὸ Ἅγιον Πνεῦμα και σχέσιν μὲ τὸν Πατέρα περὶ τῆς ὁποίας ἔλεγεν «Ἐγὼ ἐν τῷ Πατρὶ και ὁ Πατὴρ ἐν ἐμοί» και «Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ Πατρὸς μου» (Ματθ. ια. 27).

Ἰδοῦ μερικὰ τοιαῦτα χωρία:

«Και θέλει ἐξέλθει ράβδος ἐκ τοῦ κορμοῦ τοῦ Ἰησοῦ και κλάδος ἠθέλει ἀναβῆ ἐκ τῶν ριζῶν αὐτοῦ· και τὸ πνεῦμα τοῦ Κυρίου θέλει ἀναπαυθῆ ἐπ' αὐτόν, πνεῦμα σοφίας και συνέσεως, πνεῦμα βουλή και δυνάμεως, πνεῦμα γνώσεως και φόβου τοῦ Κυρίου» (Ἠσ. ια. 1-2).

«Οὐκ ἀφῆκε με μόνον ὁ Πατὴρ ὅτι Ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ Αὐτῷ ποιῶ πάντοτε» (Ἰωάν. η. 29).

«Πιστεύετε μοι ὅτι Ἐγὼ ἐν τῷ Πατρὶ και ὁ Πατὴρ ἐν Ἐμοί ἐστί» (Ἰωάν. ιδ. 11).

Ὁ Χριστὸς ἔγινε κατώτερος τῶν ἀγγέλων, δηλαδὴ ἄνθρωπος:

«Ὅπως χάριτι Θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσῃται θανάτου» (Ἐβρ. β. 9).
 «Ὡφείλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένῃται και πιστὸς ἀρχιερεὺς... ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς ἠπειρασθεὶς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι» (Ἐβρ. β. 17-18).

γ) Βιβλική απόδειξις τῆς Κενώσεως.

1ον) Κατὰ τὴν Καινὴν Διαθήκην ὁ αἰώνιος Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὰ τριακοντατρία ἔτη τῆς ἐπιγείου ζωῆς Του, ἐκένωσεν ἑαυτὸν ἀπὸ τὴν θεϊαν ἰδιότητα τῆς ἐν οὐρανοῖς παρουσίας Του. Βάσει τῆς κενώσεώς Του αὐτῆς κατέστη δυνατὸν νὰ ἀπομονωθῆ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ καὶ νὰ ἐγκαταλειφθῆ σοβαρῶς καὶ πραγματικῶς ὑπὸ τοῦ Πατρὸς ὡς «Ἀμαρτία» (Β. Κορινθ. ε. 21) (Ματθ. κζ. 46).

Ἰδοῦ μαρτυρίαι τῆς Καινῆς Διαθήκης:

«Ἐὰν οὖν θεωρεῖτε τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὄπου ἦν ἡτοὺ πρότερον» (Ἰωάν. στ. 62).

«Ἐξῆλθον ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν Πατέρα» (Ἰωάν. ιστ. 28).

«Καταβέβηκα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ» (Ἰωάν. στ. 38).

«Συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. Ἐὰν γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητος οὐ μὴ ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς» (Ἰωάν. ιστ. 7).

«Εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤλθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῆ ἐκ τοῦ κόσμου ἡτοῦ πρὸς τὸν Πατέρα» (Ἰωάν. ιγ. 1).

«Εἰδὼς ὅτι ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθεν καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπάγει» (Ἰωάν. ιγ. 3β).

«Ἀναβαίνω πρὸς τὸν Πατέρα μου» (Ἰωάν. κ. 17β).

«Μὴ μοῦ ἄπτου, οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν Πατέρα» (Ἰωάν. κ. 17).

Τὰ παραπάνω, μαζὺ μὲ πολλὰ ἄλλα παρόμοια χωρία φανερῶνουν καθαρά ὅτι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ κατὰ τὴν ἐπίγειον ζωὴν Του εἶχεν ἀποβάλει τὴν ἰδιότητα τῆς πανταχοῦ παρουσίας Του, ἥτοι ἀπουσίασε ἐπὶ 33 χρόνια ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς· (πρβλ. καὶ τὴν κυριολεξίαν τοῦ «ἐξαπέστειλεν» Γαλατ. δ. 4).

2ον) Κένωσις ἀπὸ τὴν παντοδυναμίαν. Ὁ Κύριός μας ἐπὶ τῆς γῆς εἶχεν παντοδυναμίαν εἰς ὅ,τι ἐχρειάζετο διὰ νὰ φανῆ ἡ ἀπὸ Θεοῦ ἀποστολὴ Του καὶ ἡ δόξα τοῦ Πατρὸς ἐν τῷ προσώπῳ Του: «φέρων τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ» (Ἐβρ. α. 3), ἀλλὰ ἡ παντοδυναμία αὐτῆ δὲν ἦτο ἐξ ἑαυτοῦ, διότι τὴν παντοδυναμίαν

Του αὐτὴν ἐλάμβανεν ἀπὸ τοῦ Πατρὸς κατὰ τὰς σαφεῖς διακηρύξεις Του:

«Ὁὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαντοῦ οὐδὲν» (Ἰωάν. ε.' 30).

«Ὁ Πατὴρ ἐν ἐμοὶ μένων ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτοῦ» (Ἰωάν. ιδ.' 10β).

«Πνεύματι Θεοῦ Ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια» (Ματθ. ιβ.' 28, Λουκ. ια.' 20, Πράξ. ι.' 38).

«... ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι παρακαλέσαι τὸν Πατέρα μου καὶ »παραστήσει μοι ἄρτι, πλείω δώδεκα λεγεῶνας ἀγγέλων; (Ματθ. κς.' 53).

Ἐπιπροσθέτως τοῦτο μαρτυρεῖται καὶ ἐκ τῆς εὐχαριστίας Του, κατὰ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Λαζάρου, πρὸς τὸν Πατέρα.

«Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου». (Ἰωάν. ια.' 41).

Περαιτέρω δὲ μᾶς γνωρίζει ὅτι κατὰ κανόνα τοῦτο γίνεται:

«Ἐγὼ δὲ ἤδην ὅτι πάντα τε μου ἀκούεις» (Ἰωάν. ια.' 42).

Τὸ ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν εἶχε κενώσει ἑαυτὸν ἀπὸ τὴν ἰδικὴν Του παντοδυναμίαν, τὴν ὁποίαν εἶχεν ὅτε ἦτο ἐν οὐρανοῖς, ἀποδεικνύεται ἀναντιρρήτως ἀπὸ τὴν μοναδικὴν σοβαρότητα καὶ σημαντικωτάτην θέσιν τὴν ὁποίαν κατεῖχεν εἰς τὴν ἐπίγειον ζωὴν Του ἢ π ρ ο σ ε υ χ ῆ Τ ο υ πρὸς τὸν Πατέρα. Καὶ ἐπίσης ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι κατὰ τὴν ἀγωνίαν Του ἐν Γεθσημανῇ, ἐχρειάσθη νὰ σταλῇ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ διὰ νὰ Τὸν ἐνισχύσῃ (Λουκ. κβ.' 43).

Ἄολόκληρες νύχτες, καθὼς μᾶς ἀναφέρουν τὰ Εὐαγγέλια, ἀφιέρωνε ὁ Κύριός μας εἰς τὴν κατὰ μόνους ἀτομικὴν προσευχὴν Τ ο υ πρὸς τὸν Πατέρα. Καὶ δὲν ἔμπορεῖ κανεὶς νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ζητοῦσε ἐπὶ ὀλοκλήρους ὥρας ἀπὸ τὸν Πατέρα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα Αὐτὸς ἤδη εἶχεν, ἢ ὅτι ὁ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ τοῦ ἔδινε δυνάμεις, ἐνῶ Αὐτὸς εἶχε τὴν θεῖαν παντοδυναμίαν, ἐν τῇ θεῖα Του φύσει μαζὺ Του.

3ον) Κένωσις ἀπὸ τὴν θεῖαν παντογνωσίαν. Ὁ Κύριός μας, ἐπὶ τῆς γῆς ἐδῶ, ἦτο κάτοχος ὑπερφυσικῆς καὶ μοναδικῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ:

«Οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν Πατέρα εἰ μὴ ὁ Υἱός» (Ματθ. ια.' 27β),

καὶ τῶν ἐπουρανίων :

«Πῶς ἐὰν εἶπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύσητε;» (Ἰωάν. γ', 12β).

διὰ τῆς ἀναμνήσεως τῆς πρὸ τῆς ἐνσαρκώσεως ζωῆς Του (Ἰωάν. ιζ.' 5) ὡς καὶ κάτοχος ὅλης τῆς σοφίας ἢ ὅποια Τοῦ ἐχρειάζετο διὰ τὴν ἐπὶ τῆς γῆς διδασκαλίαν Του, ὥστε οἱ λόγοι Του ἦσαν ἡ θεία ἀλήθεια εἰς πάσας τὰς διαβεβαιώσεις καὶ διακηρύξεις Του, — περιλαμβανομένης καὶ τῆς διακηρύξεώς Του περὶ τῆς πλήρους θεοπνευστίας τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Ἡ πανσοφία Του ὅμως αὐτὴ ἐδίδοτο εἰς Αὐτὸν προοδεντικῶς καὶ βαθμιαίως, σταθερῶς αὐξάνουσα ἀναλόγως τῆς ἡλικίας Του, παιδικῆς, ἐφηβικῆς καὶ ἀνδρικῆς, ὑπὸ τὴν διαπαιδαγώγησίν Του ὑπὸ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος:

«Τὸ δὲ παιδίον ἠύξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πληρούμενον σοφία» (Λουκ. β.' 40).

«Ὁ Ἰησοῦς προέκοπτε σοφία καὶ ἡλικία καὶ χάριτι παρὰ Θεῶν καὶ ἀνθρώποις» (Λουκ. β.' 52).

«Ἡ ἐμὴ διδασχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με» (Ἰωάν. ζ.' 16).

καὶ πολλὰ ἄλλα.

Τὸ βαθμιαῖον τοῦτο τῆς σοφίας Του ἀποδεικνύει ὅτι σαρκωθεὶς ἐπὶ τῆς γῆς ὁ Υἱός, ἐκένωσεν ἑαυτὸν ἀπὸ τὴν θείαν παντογνωσίαν τῆς καταστάσεως τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐν οὐρανῷ. Ὁ ἴδιος μάλιστα ὁμολογεῖ ὅτι ἡ χρονολογία τῆς μελλούσης παρουσίας Του ἔμενε κεκαλυμμένη ἀπὸ τὴν γνῶσιν Του.

«Περὶ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν... οὐδὲ ὁ Ὑἱός» (Μάρκ. ιγ.' 32).

Καὶ εἰς περιπτώσεις ἐπίσης ὅπως ἀσημάντων λεπτομερειῶν τῆς ἐπιγείου ζωῆς Του ἀποδεικνύεται ὅτι δὲν ἐκρίθη ἀναγκαῖον νὰ ἀσχοληθῆ με αὐτὰς ἢ ὑπερφυσικὴ γνῶσις Του, ὡς ἐκ τούτου δὲν ἀπηξίωσε νὰ ἐρωτήσῃ ἄλλους σοβαρῶς λ.χ. περὶ τοῦ τόπου ὅπου εἶχαν θάψει τὸν Λάζαρον (Ἰωάν. ια.' 34), περὶ τῆς δαιμονοληψίας ἐνὸς νεανίου (Μάρκ. θ.' 21), ἢ νὰ ἐνεργήσῃ με ἀνθρωπίνην ἀβεβαιότητα ὡς λ.χ. ὅταν κατέφυγε στὴν συκὴν μὴπως εὖρη καρπὸν τινα σύκων «Εἰ ἄρα τί εὖρήσῃ ἐν αὐτῇ» (Μάρκ. ια.' 13α).

Τουναντίον εἰς περιπτώσεις ἀφορώσας τὸ κύριον ἔργον Του ἡσκει πάντοτε, λόγῳ τῆς μοναδικῆς σχέσεώς Του μὲ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα καὶ τὸν Πατέρα, τὸ χάρισμα τῆς καρδιογνωσίας καὶ τῆς γνώσεως τῆς κρυμμένης ἱστορίας τῶν ἀνθρώπων:

«Νῦν οἶδαμεν ὅτι οἶδας πάντα καὶ οὐ χρεῖαν ἔχεις ἵνα τίς σέ ἐρωτᾷ» (Ἰωάν. ιστ.' 30).

«Αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἐγίνωσκε πάντας καὶ οὐ χρεῖαν εἶχεν ἵνα τίς »μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ »ἀνθρώπῳ» (Ἰωάν. β.' 24-25).

«Πέντε ἀνδρας εἶχες καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστιν σου ἀνήρ» (Ἰωάν. δ.' 18).

«Πρὸ τοῦδε Φίλιππον φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ τὴν σκῆν ἰδὸν σε» (Ἰωάν. α.' 48).

Τοῦ χαρίσματος τούτου τῆς καρδιογνωσίας ὑπὸ ἀσυγκρίτως κατωτέραν κλίμακα βλέπομεν νὰ κάνουν χρῆσιν καὶ οἱ προφῆται ὡς ὁ Ἐλισσαῖ ἐ (Β.' Βασ. στ.' 12) καὶ ὁ ἀπόστολος Πέτρος στὴν περίπτωσι τοῦ Ἄνανια καὶ τῆς Σαπφείρας.

3ον) Η ΜΕΤΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

Ἐφοῦ ἐτελείωσε τὸ ἔργο τῆς σωτηρίας ἐπὶ τῆς γῆς, ὁ Κύριός μας διεκήρυξε πρὸς τοὺς μαθητὰς Αὐτοῦ θριαμβευτικῶς ὅτι ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Πατέρα «Πᾶσαν ἐξουσίαν ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς» (Ματθ. κη.' 18), καὶ ἀνελήφθη ἀμέσως εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ὅπου ἀνέκτησε τὴν «Δόξαν» Αὐτοῦ, δηλαδὴ τὸ σύνολον τῶν θεῶν τελειοτήτων, ἰδικῆς Του πλέον παντοδυναμίας, ἰδικῆς Του παντογνωσίας καὶ πανταχοῦ παρουσίας, τὰ ὅποια εἶχεν ἀποβάλλει κατὰ τὴν κένωσιν Αὐτοῦ. Ἐκτοτε κατέλαβε τὴν προτέραν θέσιν Του ἐν τῇ Τριάδι, διατηρῶν τὴν ἀνθρωπίνην ἐμφάνισιν (Πράξ. ζ.' 56), ἀλλὰ μὲ ἰδιότητος θείας, κατὰ πάντα, φύσεως καὶ εἶναι «ἐπὶ πάντων Θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας» (Ρωμ. θ.' 5β).

Ἐπειδὴ ἡ Κ.Δ. μᾶς ὁμιλεῖ περὶ τοῦ προσώπου τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ κατὰ τὰς τρεῖς ὡς ἄνω καταστάσεις Αὐτοῦ, — Προανθρωπίνην, Ἀνθρωπίνην καὶ Μετανθρωπίνην —, συνήθως ἐπέρχεται σύγχυσις μὲ τὸ νὰ ἀποδίδουν οἱ μελετηταὶ χωρῖα τῆς Κ.Δ. ἀφορῶντα λ.χ. τὴν Μετανθρωπίνην κατάστασίν Του εἰς τὴν κατάστασιν τὴν Ἀνθρω-

πίνην ἢ Προανθρωπίνην. Ἡ ἐκδοχὴ ὁμῶς τῆς Κενώσεως, καθὼς εἶδαμεν, ὀδηγεῖ ἡμᾶς ἀσφαλῶς εἰς τὴν ὀρθὴν καὶ σαφῆ κατὰταξιν τῶν Χριστολογικῶν χωρίων, ἀποφευγομένης οὕτω τῆς θολώσεως καὶ συγχύσεως αὐτῶν.

Τέλος ἡ περὶ τῆς ἐπὶ τῆς γῆς προσωπικότητος τοῦ Κυρίου Βιβλικὴ ἀντίληψις, ὡς ἀνωτέρω, εἶναι ἡ οὐσιαστικὴ καὶ πραγματικὴ ἀνταπαρνησις Του ὑπὲρ ἡμῶν ἐν τῇ ἐνσαρκώσει θεοῦ Λόγου «γενομένου σὰρξ» «πτωχεύσαντος» καὶ «Κενώσαντος ἑαυτὸν» ἀπὸ τὰ ἰδικά Του, διὰ τὴν ἀντλή ἀπὸ τὸν Πατέρα πραγματικῶς καὶ σοβαρῶς τὰ πάντα ὡς Νέος Ἀδάμ. Αὐτῷ ἡ Δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω πιστεύομεν ὅτι κατὰ τὴν ἐπίγειον ζωὴν Του ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς ἦτο τὸ δεύτερον Πρόσωπον τῆς θείας Τριάδος, δηλαδὴ Θεὸς φανερωθεὶς ἐν σαρκί, πάντοτε Θεάνθρωπος, δηλαδὴ ἀληθῶς θεία προσωπικότης, — Θεῖον Ἐγώ —, κενωθείσα ἐκουσίως καὶ ἐλευθέρως τῶν ιδιοτήτων τῆς ἐν οὐρανοῖς παρουσίας, τῆς θείας παντοδυναμίας καὶ τῆς θείας παντογνωσίας καὶ εἰσεληθοῦσα εἰς τὰς ιδιότητας τῆς ἀναμαρτήτου ἀνθρωπίνης φύσεως, γεγονὸς τὸ ὅποῖον ὁ Παῦλος ἀναγράφει μὲ τὰς λέξεις «Ὁ Κύριος ἡμῶν πλούσιος ὢν ἐπτώχευσεν» (Β. Κοριν. η. 9) καὶ ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης μὲ τὰς λέξεις «Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο» (Ἰωάν. α. 14), διὰ τὴν πραγματοποιήσασθαι διὰ τῆς ἀπείρου αὐτῆς ἀνταπαρνήσεως τὸν νέον Ἀδάμ καὶ ἐπανορθώσασθαι οὕτω διὰ τῆς μέχρι θανάτου ὑπακοῆς Του τὴν σωτηρίαν τοῦ ἐκπεσόντος κόσμου μας:

«Ὡσπερ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἐνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί» (Ρωμ. ε. 19).

Ὡς ἐκ τῆς ἀπολύτου καὶ σταθερᾶς ὑπακοῆς Του εἰς τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς, ἔχων ἐν ἑαυτῷ τὸ πλήρωμα τοῦ Πνεύματος καὶ τὸν Πατέρα μένοντα ἐν Αὐτῷ, ἐφάνερωσεν εἰς τὸν κόσμον κατὰ τρόπον μοναδικὸν καὶ ἀπόλυτον τὸν ἔνδοξον χαρακτήρα τοῦ Πατρὸς μέχρι σημείου ὥστε

νά ἀληθεύῃ ἡ διακήρυξις Του: «Ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακε τὸν Πατέρα» (Ἰωάν. ιδ.´ 9).

Ἡ τοιαύτη ἐκδοχὴ περὶ τοῦ προσώπου τοῦ Χριστοῦ χωρὶς καμμίαν δυσκολίαν ταυτίζεται μετὰ τὴν ἀποστολικὴν σκέψιν καὶ εἰς τὸ ἔδαφ. (Πράξ. κ.´ 28) ὅπου τὸ σταυρικὸν αἷμα τοῦ Χριστοῦ ὀνομάζεται «αἷμα Θεοῦ», ἐνῶ κατὰ τὴν ἄλλην ἐκδοχὴ τῶν δύο φύσεων ἡ φράσις αὕτη παρουσιάζεται ἀνώμαλος.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ἡ Χριστολογικὴ μελέτη τὴν ὁποῖαν μόλις τελειώσαμε, ἀνταποκρίνεται στὴν ὑψίστη ὑποχρέωσι τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ νὰ ἐλέγχει συνεχῶς τὴν παράδοσί της ἀπὸ τὴν Ἁγία Γραφή· νὰ συμμορφώνη διαρκῶς τὴ ζωὴ καὶ τὰ δόγματα της μὲ τὸν γραπτὸν Λόγο τοῦ Θεοῦ.

Αὐτὴ ἦταν ἡ συνήθεια τῆς ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας (Πράξ. ις' 11)· αὐτὸ ἦταν καὶ τὸ σύνθημα τῆς θρησκευτικῆς Μεταρρυθμίσεως τοῦ 16ου αἰῶνος: *Semper Reformanda* — (ἡ Ἐκκλησία πρέπει) πάντοτε νὰ μεταρρυθμίζεται.

Γιὰ τὸ θέμα αὐτό, ἕνας σοφὸς Χριστιανὸς γράφει:

«Εἶμαι βέβαιος ὅτι ἂν ὁ Λούθηρος καὶ ὁ Καλβίνος σηκῶνονταν ἀπὸ τοὺς τάφους τοὺς θὰ μᾶς ἐδιωχναν ἀπὸ τοὺς τόπους τῆς λατρείας. Δὲν σᾶς γνωρίζομε, — θὰ μᾶς ἔλεγαν —, παρ' ὄλες τὶς ἐπετηρίδες ποὺ γιορτάζετε πρὸς τιμὴν μας καὶ παρ' ὄλες τὶς πανηγύρεις ποὺ κάνετε εἰς ἀνάμνησιν τῆς διαμαρτυρήσεώς μας. Σεῖς —, θὰ μᾶς ἔλεγαν —, δὲν εἴσθε Διαμαρτυρόμενοι διότι δὲν διαμαρτύρεσθε. Ὅλο — ὄλο ποὺ κάνετε εἶναι νὰ γιορτάζετε τὴν ἰδικὴ μας διαμαρτύρησι».

Αὐτὰ εἶναι λόγια ἀληθινά. Διότι οἱ διάδοχοι τῶν Μεταρρυθμιστῶν ἀντὶ νὰ συνεχίσουν τὸ ἔργον τῶν διδασκάλων τους, ἀναμορφῶνοντας τὴ ζωὴ καὶ τὰ δόγματα τῆς Ἐκκλησίας, κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τῶν Γραφῶν, αὐτοὶ βιάστηκαν νὰ δημιουργήσουν θεολογικὰς παρατάξεις προσκολλούμενοι, ἄλλοι στὶς γνῶμες τοῦ Καλβίνου, ἄλλοι στὶς γνῶμες τοῦ Λουθήρου καὶ ἄλλοι στὶς γνῶμες τοῦ Ζβιγκλίου. Ἔτσι ἔχομε Διαμαρτυρομένους τοῦ Λουθήρου (Λουθηρανούς), ἔχομε Διαμαρτυρομένους τοῦ Καλβίνου (Καλβινιστὰς), ἔχομε καὶ Διαμαρτυρομένους τοῦ Ζβιγκλίου (Ζβιγκλιανούς), ἐνῶ ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι οἱ γνήσιοι Διαμαρτυρόμενοι εἶναι οἱ Διαμαρτυρόμενοι τῆς Ἁγίας Γραφῆς, αὐτοὶ δηλαδή οἱ ὁποῖοι κάνουν ὄ, τι ἔκαμαν καὶ οἱ Μεταρρυθμιστὰς: Ἀνατρέχουν διαρκῶς στὶς θεόπνευστες πηγὰς τῶν Γραφῶν καὶ ἐλέγχουν, καθὼς καὶ ἐκεῖνοι, τὸ περιεχόμενον τῆς πίστεώς τους μόνον ἀπὸ τὶς Γραφὰς καὶ ὄχι ἀπὸ ἀνθρώπινες διδαχὰς καὶ παραδόσεις. Ἄς θυμώμασθε ὅτι οἱ Μεταρρυθμιστὰς δὲν ἐτελείωσαν

δλόκληρο τὸ ἔργο τῆς Μεταρρυθμίσεως ποὺ χρειαζόταν ἡ ἐκκλησία τῆς ἐποχῆς τους, ἀλλὰ ἔθεσαν μόνον τὶς βάσεις καὶ ἀνοίξαν τὸν δρόμο. Ἦσαν γίγαντες πίστεως καὶ σοφίας ἀλλὰ δὲν ἦσαν ἀλάθητοι, οὔτε ἐγνώριζαν τὰ πάντα. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ κατ' ἐξοχὴν δόγματα τῆς δικαιοσεως διὰ τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀπόλυτης αὐθεντίας τῶν Γραφῶν (*sola fide et sola scriptura*) οἱ Μεταρρυθμιστὲς δὲν μᾶς ἄφησαν ἄλλα ἀμετακίνητα θεμέλια. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἔλαβαν φῶς ἀπὸ τὸν Οὐρανὸ δὲν εἶχαν ὁμοῦς δλόκληρο τὸ φῶς εἰς ὅλα τὰ σημεῖα τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως, γι αὐτὸ καὶ συχνὰ διαφωνοῦσαν μεταξύ τους μὲ μεγάλη ἐπιμονή. Ὅσο λοιπὸν καὶ ἂν σεβώμεθα τὰ πρόσωπα καὶ τὸ ἔργο τῶν Μεταρρυθμιστῶν εἶναι ἐν τούτοις ἐπικίνδυνον νὰ καθοδηγούμεθα ἀποκλειστικὰ ἀπὸ τὰ δόγματα τοῦ Λουθήρου ἢ τοῦ Καλβίνου ἢ τοῦ Ζβιγκλίου γιὰ νὰ ἐρμηνεύωμε τὴν Ἁγία Γραφή.

Ἐπάρχουν στὸν Λόγο τοῦ Θεοῦ ἀλήθειες τὶς ὁποῖες οἱ Μεταρρυθμιστὲς εἶτε δὲν εἶχαν τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον νὰ τὶς ἐξετάσουν, εἶτε δὲν ἐπέμειναν εἰς αὐτὲς πιεζόμενοι ἀπὸ τὶς εἰδικὲς περιστάσεις τῆς πολυτάραχης ἐποχῆς τους¹.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ κρίνομε ὅτι δὲν εἶναι περιττὸ νὰ καταχωρήσωμε τὴ συμβουλή τὴν ὁποῖαν ὁ πνευματικὸς ἡγέτης Τζῶν Ρῶβινσον, ἔδωσε τὸ ἔτος 1690, στοὺς πρωτοπόρους μετανάστες, ἐνῶ ξεκινοῦσαν ἀπὸ τὴν Εὐρώπῃ νὰ μετοικήσουν στὸν Νέον Κόσμον.

«Σᾶς ὀρκίζω, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ —, τοὺς εἶπε —, νὰ μὲ ἀκολουθῆτε μονάχα μέχρις ἐκεῖ ὅπου κι ἐγὼ ἀκολουθῶ τὸν Χριστόν. Ἄν ὁ Θεὸς σᾶς ἀποκαλύψει κάτι διὰ μέσου κάποιου ἄλλου ὑπηρετῆ Του νὰ τὸ δεχθῆτε μὲ τὴν ἴδια προθυμία σὰν νὰ τὸ δεχόσασθε ἀπὸ ἐμὲ τὸν ἴδιον.

Εἶμαι ἀπολύτως βέβαιος ὅτι ὁ Θεὸς ἔχει νὰ μᾶς μεταδώσῃ

1. Καθὼς λ.χ. οἱ ἀπόψεις τοῦ Καλβίνου στὸ θέμα τοῦ βαπτίσματος. Ἐνῶ, κατ' ἀρχὰς ὁ μέγας Μεταρρυθμιστὴς παρουσιάζει τὸ Βάπτισμα ὡς μία συμβολικὴ πράξις ἢ ὁποῖα πρέπει νὰ στηρίζεται στὴν προσωπικὴ πίστι τοῦ βαπτιζομένου, ἀργότερα ἀντιστρέφει τὶς ἀπόψεις του καὶ συνιστᾷ τὸ νηπιόβαπτισμα, ἐπικαλούμενος στὴ θέσι τῆς προσωπικῆς πίστεως τοῦ βαπτιζομένου τὴν πίστιν τῶν ἀναδόχων τοῦ νηπίου, (*Institutiones Βιβλ.* 4 κεφ. 14, 15, 16).

Γράφει ἐπ' αὐτοῦ ὁ Καθ. Α. Lamorte: «Ἡ τραγωδία τοῦ Καλβινιστικοῦ παραδόξου εἶναι ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς (πιεζόμενος ἀπὸ τὶς περιστάσεις) ἔκαμε συμβιβασμοὺς μὲ τὴν ἀλήθεια ἢ καθυστέρησε τὴν ἐφαρμογὴ τῆς, στὴν πλέον κρίσιμη ὥρα τῆς Μεταρρυθμίσεως». (*Réflexions à propos des doctrines de la predestination et du Baptême chez Calvin*, p. 20).

και άλλες νέες αλήθειες διά μέσου του Λόγου Του του Ἁγίου.

Ἐγὼ προσωπικῶς αποδοκιμάζω τὴν στάσι ἐκείνων τῶν μεταρρυθμισμένων ἐκκλησιῶν οἱ ὁποῖες, ἀφοῦ ἔλαβαν ἓνα ὠρισμένο μέτρο θρησκευτικῆς διαφωτίσεως δὲν ἐπροχώρησαν παραπέρα. Οἱ Λουθηριανοὶ λ.χ. βλέπουν μονάχα αὐτὰ πού εἶδε ὁ Λούθηρος. Μάλιστα θὰ προτιμήσουν νὰ πεθάνουν παρὰ νὰ παραδεχθῶν μία ὠρισμένη ἄποψι τῆς ἀληθείας καθὼς τὴν εἶδε ὁ Καλβίνος. Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς Καλβινιστές, αὐτοὶ ἔχουν ἀγκαλιάσει τὴν κληρονομία πού ἄφησε εἰς αὐτοὺς ὁ μέγας ἐκεῖνος ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ὅμως οὔτε ἀλάθητος ἦταν οὔτε ἐγνώριζε τὰ πάντα.

Οἱ Μεταρρυθμιστές ἦσαν στὴν ἐποχὴ τους λυχνίες πού ἔφεγγαν στὸ σκοτάδι, ἐν τούτοις δὲν ἤμποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι εἶχαν διακρίνει ὅλες τις ἀλήθειες τῆς Θείας ἀποκαλύψεως. Ἄν ἐζοῦσαν στὶς ἡμέρες μας θὰ ἦσαν ἔτοιμοι νὰ ἀσπασθοῦν ἓνα νέο φῶς πού στὰ μάτια τους θὰ ἔφεγγε ἐντονώτερο ἀπὸ τὸ φῶς πού τοὺς ἐφώτισε τότε. Ἐπειδὴ εἶναι πράγματι ἀδύνατον εἰς ἓναν Χριστιανικὸν κόσμον, ὁ ὁποῖος ἐπὶ τόσους αἰῶνες βρισκόταν βυθισμένος στὰ πυκνὰ σκοτάδια τῆς πλάνης, νὰ ἔλθῃ μονομιᾶς σὲ πλήρη καὶ τελεία γνῶσι ὁλόκληρης τῆς ἀληθείας»¹.

Ἄς μὴ φοβηθοῦμε, λοιπὸν ν' ἀγκαλιάσωμε ὅποιαδήποτε νέα ἀλήθεια μᾶς ἀποκαλύψῃ τὸ Πνεῦμα τῆς Ἀληθείας, ἀκόμη καὶ ἂν χρειαστῇ νὰ σταθοῦμε ὀλομόναχοι, ἀρκεῖ νὰ στεκώμεθα στὸν αἰώνιον Βράχο τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ.

«Οὔτε οἱ ἄνθρωποι», γράφει ὁ Λούθηρος, «οὔτε οἱ ἄγγελοι, οὔτε ὁ ἀριθμὸς τῶν ὀπαδῶν, οὔτε ἡ ἀνθρώπινη σοφία, οὔτε οἱ νόμοι, οὔτε τὰ διατάγματα οὔτε οἱ Οἰκουμενικὲς Σύνοδοι, οὔτε τὰ ὀράματα, οὔτε τὰ θαύματα μποροῦν νὰ σκεπάσουν τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ. Τούναντίον ὅλα πρέπει νὰ ἐξετάζωνται καὶ νὰ διορθῶνται μὲ τὸ φῶς τῶν Γραφῶν».

Αὐτὸ ἀκριβῶς ἦταν καὶ ὁ σκοπὸς τῆς παρουσίας μελέτης: Ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὴν Βιβλικὴ ἀλήθεια περὶ τῆς Κενώσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐλέγξαμε τὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν τῶν Συνόδων μὲ τὸ φῶς τῶν Γραφῶν. Ἡ πλούσια συλλογὴ τῶν μαρτυριῶν τῆς Βίβλου πού παρουσιάσαμε, ἐναντίον τῆς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως, βεβαιώνουν τὴ μεγάλη καὶ εὐλογημένη ἀλήθεια ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς, τὸ δεῦτερον Πρόσωπον τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἐθελουσίως ἐξεντύθη τὴν φύσι τοῦ τελείου Θεοῦ καὶ ἐντύθη τὴ φύσι τοῦ τελείου καὶ ἀναμαρτήτου ἀνθρώπου.

1. L'Eglise Ignorée p. 246 E. H. Broadbent.

Ἐνῶ ἦταν κάτοχος τῆς θείας παντοδυναμίας μπῆκε σὲ μία μορφὴ ζωῆς στὴν ὁποίαν, ἀντὶ νὰ διατάξῃ καὶ νὰ προσφέρῃ, ἔπρεπε νὰ δέχεται νὰ ζητᾶ καὶ νὰ ὑπακούῃ. «Ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον ἀπὸ τὸν Πατέρα μου» (Ἰωαν. ι', 18).

Ἐνῶ ἦταν κάτοχος τῆς θείας παντογνωσίας ἀποδέχθηκε μία κατάστασι ὑπάρξεως στὴν ὁποίαν χρειάζοταν διαρκῶς νὰ αὐξάνεται καὶ νὰ δυναμώνῃ κατὰ τὸ πνεῦμα πληρούμενος σοφίας (Λουκ. β' 40, 52).

Ἐνῶ ἡ παρουσία Του ἐγέμιζε τὰ πάντα, ὡς πανταχοῦ παρῶν, ἔκλεισε τὸν Ἐαυτὸν Του μέσα εἰς ἓνα ἀνθρώπινο σῶμα, τόσον περιορισμένο, ὥστε νὰ Τοῦ εἰποῦν, «Ἐὰν ἦ σ ο υ ν ἐ δ ῶ δὲν θὰ συνέβαινε τέτοιο πρᾶγμα» (Ἰωάν. ια' 21).

Ἐναντιρρήτως «τὸ μυστήριον τῆς εὐσεβείας εἶναι μεγάλο... θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί». Ὁ αἰώνιος Λόγος ἀπουσίασε ἀπὸ τὸν κόλπον τῆς Τριάδος, «ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν Υἱὸν αὐτοῦ». Ἐκεῖνος ποῦ εἶχε δημιουργήσει τὸν κόσμον καὶ κυβερνοῦσε τὸ Σῦμπαν, Ἐκεῖνος ποῦ οἱ Οὐρανοὶ καὶ μάλιστα οἱ Οὐρανοὶ τῶν Οὐρανῶν δὲν ἐχωροῦσαν, τυλίχθηκε στὰ σπάργανα ἑνὸς μικροῦ παιδιοῦ! Ἐκεῖνος ποῦ εἶπε, «Γενηθήτω φῶς» ἐγεννήθηκε στὰ σκοτάδια ἑνὸς σταύλου! Ὁ Διδάσκαλος τῶν πάντων ἐγινε μαθητῆς τοῦ Ἰωσήφ καὶ τῆς Μαρίας! Ὁ Λόγος ἐγινε σάρκα!